

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 3. SEPTEMBRA 1981

ŠTEVILKA: 34 • LETO: XXX

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju št. 421/1-72.

VELIČASTNO SREČANJE BORCEV NOV IN MLADINE SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE NA MEŽAKLJI

Ob zvokih fanfar je v soboto, 29. avgusta, predsednik aktiva ZB NOV naše železarne Peter Žbontar pričel deveto srečanje borcev narodnoosvobodilne vojske in mladine iz delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne. Poleg čez 2.000 udeležencev je pozdravil tudi številne predstavnike družbenopolitičnih organizacij in skupščin občine Jesenice in Radovljica, gorenjske regije in republike, udeležence bitke na Obranci 1. avgusta 1941 in druge prvoborce in voditelje revolucije. Še s posebnim spoštovanjem pa so udeleženci pozdravili revolucionarja, prijatelja železarjev Miha Marinka, člana federacije.

Po tem, ko je pihalni orkester Jeseniških železarjev odigral Internacionalno, je predsednik Žbontar dejal, da nas na to gorsko planoto, na kateri se letos že devet let srečujejo borci narodnoosvobodilne vojske in socialistične revolucije, mladina in drugi delavci delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne, spominjata poleg več kot petdeset padlih partizanov, predvsem dva dogodka. Pred štiridesetimi leti, na dan prvega avgusta, se je na Obranci, na obronku Mežaklje Jeseniška oziroma kasnejša Cankarjeva četa prvič spopadla v odprtem boju z močno okupatorjevo policijsko enoto in jo pognala v beg. Tako so nemški okupatorji prvič na našem območju občutili, da niso nepremagljivi. Žal pa sta v tem boju padla prva jeseniška

delavca Ferdo Koren in Viktor Arzenšek, tretja žrtev te bitke pa je bil aktivist Janez Finžgar, ki je sam

napadel umikajoče Nemce in bil pri tem ranjen in ujet in po hudem mučenju v Begunjah 6. avgusta 1941 kot prvi talec jeseniške občine ustreljen.

Drugi dogodek pa se je zgodil 20. septembra 1941, dobre pol ure hoda od železarskega doma na Mežaklji, od tu, kjer se srečujemo letos, v Srednji Radovni, ko so nemški okupatorji za povračilni ukrep po-

(Nadaljevanje na 8. strani)

ELEKTROJEKLARNA JE PRIČELA OBRATOVATI TRI DNI PRED ROKOM

Namesto v torek, 1. septembra, sta že v petek ponoči pričeli ponovno obratovati obe električni peči. Tako je bilo za več kot tri dni skrajšano 29-dnevno mirovanje elektrojeklarne, ki je bilo potrebno zaradi rekonstrukcije strehe za montažo odpraševalne naprave. V teh dneh smo izdelali prek 1.000 ton elektrojekla, kar je pomemben delež k zmanjšanju planirane 15.000-tonske izgube jekla zaradi ustavitve peči.

Za nami je ena najtežjih faz pri gradnji odpraševalne naprave v elektrojeklarni. Vse predhodne faze,

pa naj bo potrjevanje investicije, urejanje financiranja, izbiranje naprav in dobavitelja, dolgotrajno urejanje uvoznega dovoljenja, projektiranje, izdelava opreme in konstrukcij ter montaža filterske zgradbe s strojnico in trafo postajo, vse te faze so bile mnogo lažje, saj za njihovo izvedbo ni bil čas tako zelo pomemben, kot ravno pri rekonstrukciji strehe. In ker je bil čas tisti, ki je igral glavno vlogo, smo se na delo temeljito pripravili.

V letu 1980 so bili izdelani prvi podrobni terminski plani za dela ob rekonstrukciji strehe. Pri tem smo tesno sodelovali z glavnim nosilcem del Metalno iz Maribora.

Že prvi plani so pokazali, da je rok 25 dni, kot je bil z investicijskim programom predviden, prekratek. V času izvedbenega projektiranja se je

(Nadaljevanje na 2. strani)

REKORDNA MESEČNA PROIZVODNJA NA ŠTEKLU

V mesecu avgustu, ko zaradi montaže odpraševalnih naprav v elektrojeklarni niso obratovali, je bilo seveda osrednje vprašanje, kako bo z vložkom, da zagotovimo nemoteno obratovanje predelovalnih temeljnih organizacij. Ta teža je visela na valjarni bluming in ker je nabavni službi uspelo pravočasno nabaviti dovolj tujega vložka, so bili rezultati več kot zadovoljivi.

Ker je bilo dovolj slabov, je potisna peč v TOZD Valjarna bluming obratovala od 3. do 31. avgusta, to je skupaj 29 dni, kar je doslej najdaljša obratovalna kampanja. Peč so v te-

meljni organizaciji skupaj z delavci Vatrostalne za to najdaljšo kampanjo dobro pripravili in kakor vidimo so uspeli, čeprav, pravijo, jih je po-

(Nadaljevanje na 3. strani)

POLLETNO IZVRŠEVANJE NALOŽB V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

Kaj se dogaja na področju naložb v železarni Jesenice, ste sproti obveščeni. Preteklo je že polovico letošnjega leta in desetino srednjeročnega razvojnega obdobja 1981 do 1985 in je prav, da vas obvestimo tudi o tem, kaj se dogaja z naložbami v drugih delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarne.

Srednjeročni plan razvoja smo sprejeli in letošnje leto bi morali izvršiti že del načrtovane naložbe. Ob sprejemanju plana za letošnje leto smo ugotavljali, da je veliko težav in omejitvenih dejavnikov, ki lahko vplivajo na izvrševanje naložb. Načrtovali smo s predpostavko normalnega poteka del pri naložbah v izvajanju in s pričetkom del naložb, za katere je že bila priprav-

ljena dokumentacija in smo v SOZD Slovenske železarne spoznali, da so koristne in potrebne. Ob polletju ugotavljamo, da znašajo do konca junija izvršena plačila za naložbe komaj tretjino predvidene vrednosti za letošnje leto in da tudi izvršena dela veliko ne presegajo tega deleža.

V železarni Ravne je osrednja naložba nedvomno modernizacija

(Nadaljevanje na 7. strani)

V TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV IZPOLNILI POLLETNI PLAN

V družbenem planu TOZD Valjarna žice in profilov so v prvem polletju letos načrtovali 53.440 ton žice, z upoštevanjem programiranih letnih remontov, ki je bil izveden v mesecu aprilu in je trajal 12 dni. Izvaljali so 53.424 ton žice ali 99,97 % planirane. Za prodajo izven Železarne so načrtovali 14.480 ton, od česar so realizirali le 70,85 %, ker so več žice morali izvaljati za TOZD Žičarna, ki od zunanjih dobaviteljev ni dobila predvidene količine žice. Plan izvoza tople valjane žice so v prvem polletju realizirali le 49,7 %, oziroma 497 ton.

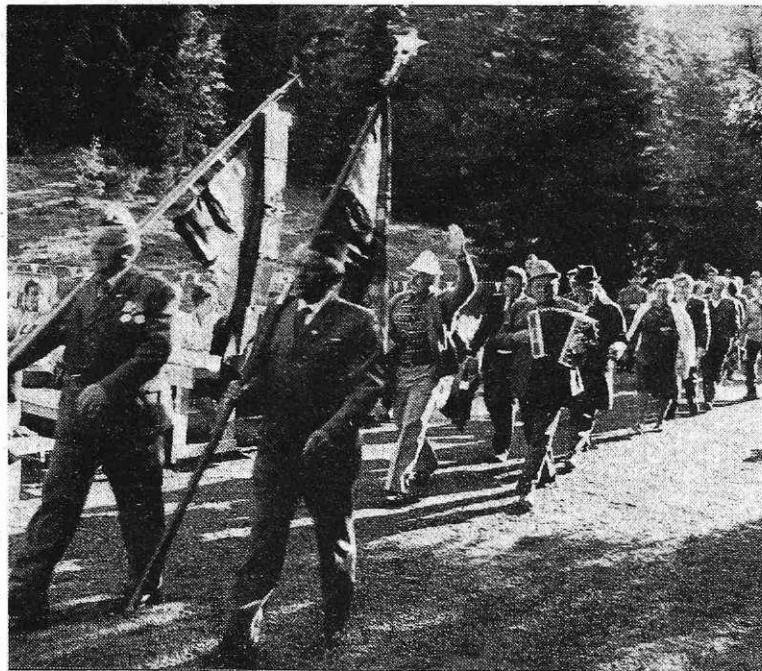
V svojem polletnem poslovnem poročilu navajajo, da so v mesecu maju zaradi pomanjkanja vložka, morali izvaljati vso zalogo kvadratnih gredic, ki je znašala 759,6 tone. Iz te količine so izvaljali 678,7 tone žice, kar pomeni, da je bil dosežen izplen 89,3 %. Za izvaljanje te količine gredic so porabili 115,50 ur obratovalnega časa. Dosežena storil-

nost na obratovalni čas je znašala 5,9 tone, kar je, pravijo, kljub specifičnim pogojem valjanja pre nizko. Sicer so dosegli poprečni izplen v višini 89,8 %, kar je 1,1 % nad planiranim. Na boljši izplen je vplivalo dobro delo posebno na žičnem delu proge, na profilnem delu proge pa se zaradi prevelikih zastojev, ki so

(Nadaljevanje na 4. strani)

Borci narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije ne omejujejo svoje družbenopolitične vloge samo na negovanje revolucionarnih tradicij, temveč se prav tako bojujejo za uveljavitev novih družbenoekonomskih odnosov za poglobljanje socialističnega samoupravljanja. Zato je nujno, da se njihov vpliv posebej izrazi tudi v delegatskem sistemu in socialistični zvezi. Vlogo svoje organizacije borci uresničujejo s svojo vztrajnostjo, požrtvovalnostjo in revolucionarnimi izkušnjami kot dosledni privrženci politike zveze komunistov.

Tovariš Tito na XI. kongresu ZKJ

Borci so s prapori v koloni in s harmoniko prihajali na prireditveni prostor

VEČ ANALITIČNO POGLOBLJENIH ANALIZ PRI POSLOVNIH OCENAH

Pregled in primerjava polletnih rezultatov dela in poslovanja temeljnih organizacij združenega dela naše železarne nam odpira vrsto nerazumnih in nelogičnih neskladij med gibanjem proizvodnje, doseženim prihodkom in njegovo nadaljnjo delitvijo, gibanjem stroškov in drugimi kazalci. Očitno se vidi, da je pri razporejanju skupnega dohodka med temeljnimi organizacijami združenega dela, ki so ga ustvarile, še vedno prisotna administrativna delitev in da smo še zelo odmaknjeni od resničnih dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami, ki dohodek ustvarjajo in ostalimi temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi in znotraj njih.

Finančni rezultati so bili v primerjavi s pomembnim zaostajanjem za planirano proizvodnjo izredno ugodni. Del tega nedvomno odpade na nekatere kvalitativne premike v primerjavi z lanskim prvim polletjem. Več smo izdelali plemenitih jekel, kar se seveda pozna v finančni realizaciji. Pomemben del pa nedvomno odpade na višje cene naših izdelkov, kar je prav gotovo tudi posledica izjemnih ugodnosti na trgu. Zato se po zakonu o združenem delu tako ustvarjen dohodek posebej ugotavlja in po zakonu, oziroma samoupravnem sporazumu, združuje v določen namen, seveda pa morajo biti v samoupravnem sporazumu opredeljene tudi osnove in merila za ugotavljanje tako ustvarjenega dohodka.

Akcent tega določila je v tem, da delavci vedo, da je bil del dohodka ustvarjen zaradi izjemnih ugodnosti na domačem trgu, zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala in ne samo kot rezultat njihovega dela. To pa je izredno pomembno pri razporejanju dohodka, oziroma čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke, kar pa v praksi ne upoštevamo. To pomeni, da je del osebnega dohodka delavcev tudi sestavljen iz sredstev pridobljenih v izjemnih tržnih pogojih, kar pa prav gotovo ne vpliva stimulativno na delo. Nasprotno, to pogojuje negativne tendence poviševanja cen, kar povzroča tudi manjša ponudba od povpraševanja, to pa je seveda tudi vir inflacije.

Drugo vprašanje oziroma problem, ki izstopa pri pregledovanju in primerjanju polletnih rezultatov dela in poslovanja temeljnih organizacij združenega dela, pa je delitev, oziroma razporejanje skupnega dohodka med temeljne organizacije združenega dela, ki so ga soustvarjale. Po zakonu o združenem delu se namreč »delež pri skupnem dohodku določa po tem, koliko so delavci v temeljnih organizacijah k njemu prispevali s svojim živim (delež živega dela) ter z upravljanjem in gospodarjenjem z združenimi sredstvi (delež minulega dela)«. »Delež pri skupnem dohodku iz živega in minulega dela,« opredeljuje zakon, »je odvisen od rezultatov, ki so bili doseženi pri uresničevanju ciljev združevanja dela in sredstev.«

Primerjava različnih kazalcev »uspešnosti dela in poslovanja« med temeljnimi organizacijami združenega dela v naši železarni, nam, tudi laikom, pokaže odstopanja od načel, ki jih opredeljuje zakon o združenem delu. Pri tem se v Železarni prav gotovo še posebno zavedamo povezanosti, vzajemne odvisnosti, odgovornosti in solidarnosti delavcev naših temeljnih organizacij, vendar pa nekateri kazalci kažejo, da solidarnost med temeljnimi organizacijami ni vedno v razumnih okvirih, da včasih s solidarnostjo pokrivamo tudi nedelo ali slabo delo. Na to opozarjajo tudi vedno bolj pogostne pripombe temeljnih organizacij združenega dela, kar pa ni prav, da samo ugotovimo, pač pa bi morali tudi začeti temeljito spreminjati merila za razporejanje skupnega dohodka med temeljnimi organizacijami.

Naslednja posebnost, ki se pokaže pri pregledovanju polletnih poslovnih rezultatov, pa je odstopanje od planiranih stroškov. Po sedmih mesecih v vseh temeljnih organizacijah izkazujejo kar 661 milijonov dinarjev znižanja stroškov proizvodnje. Strokovna služba sicer večkrat poudarja, da je to bolj posledica nerealnega načrtovanja proizvodnih stroškov v letu 1981, kot pa posledica racionalnejšega in ekonomičnejšega poslovanja, čeprav je tudi nekaj tega elementa v znižanju. Vendar pa omembe na nerealno načrtovanje proizvodnih stroškov ne zasledimo v polletnih poslovnih poročilih temeljnih organizacij, čeprav je to izredno pomembno za planiranje v prihodnjem letu.

Prav gotovo bi vsa ta vprašanja, kakor tudi drugi kazalci uspešnosti poslovanja v temeljnih organizacijah, morali biti deležni bolj analitičnih in poglobljenih analiz še posebno, ker je dohodek, ki ga delavci pridobivajo v temeljnih organizacijah, poleg drugega »osnova in vsebina družbenega planiranja v temeljnih organizacijah in v drugih organizacijah združenega dela, v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter v družbenopolitičnih skupnostih, kot tudi osnova in vsebina uresničevanja skupnih interesov in razvoja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu«, kakor opredeljuje zakon o združenem delu.

ELEKTROJEKLARNA JE PRIČELA OBRATOVATI TRI DNI PRED ROKOM

Nadaljevanje s 1. strani

pokazalo, da je potreben obseg rekonstrukcije mnogo večji, kot je bilo predvideno. Z investicijskim programom in tudi v pogodbi z Metalno. Za novo nastali obseg, in sicer 600 ton konstrukcij, bi potrebovali tri mesece montaže po običajni tehnologiji dela. To bi pomenilo tudi za toliko časa ustavitve elektrojeklarne.

Vsem je bilo takoj razumljivo, da tak rok ni sprejemljiv za Železarno, to še posebno v času, ko smo vedno bolj vezani na izdelavo in predelavo lastnega jekla.

Pričelo se je dolgotrajno in naporno iskanje drugačnih tehnoloških rešitev montaže, drugačne organizacije dela, pristopa in podobno. Kot rezultat takega dela je bil končni terminski plan, ki je predvideval 29-dnevno ustavitve peči. To je bilo možno doseči s tem, da bi se v čim večji meri meri poskusno sestavljali sklopi konstrukcij, oziroma, da bi se sklopi tudi montirali. To je zahtevalo tudi uporabo 300-tonskega dvigala, ki bi z veliko ročico in s potrebnim nosilnostjo omogočilo tak način dela. Temu dvigalu bi pomagala pri montaži še štiri avtodvigala od 40 do 60 ton, viličarji in druga drobnejša mehanizacija. Pomembna je bila tudi odločitev, da se glavna montažna dela izvajajo v dveh izmenah od 5. do 21. ure vsak dan, brez prostih sobot in nedelj. Predvideno je bilo tudi potrebno število monterjev in ostalih delavcev. Še ena pomembna predpostavka je bila vgrajena v terminski plan, in sicer, da ne sme biti večjih napak v konstrukcijah, na 300-tonskem dvigalu in da bo vreme primerno za montažo. Skratka, v terminskem planu ni bilo nobene rezerve.

Tako izdelan plan je zahteval dobre predprave in tudi dobro vodenje ter koordinacijo del ob sami rekonstrukciji. Glavno tezo dela je nosila operativna grupa sektorja novogradenj v sestavi: Peter Klobutar, Peter Kikelj, Vili Ferk, Franc Benik, Branko Jeršin, Darko Oblak, Alojz Babnik, Bojan Klinar, Edo Drobnak in občasno še drugi. Ker so bila ob rekonstrukciji hale planirana tudi druga dela v elektrojeklarni, kot so ureditev tirov za dovoz vložka, remont 50-tonskega žerjava in obeh elektro peči, je zaradi usklajevanja del, predvsem pa zaradi zagotovitve potrebne varnosti pri delu, poslovodni odbor Železarne imenoval koordinacijsko grupo za izvrševanje teh nalog. Grupa je bila sestavljena iz naslednjih sodelavcev: Peter Klobutar, Peter Kikelj, Henrik Zupan, Franc Smolej, Janez Petercel, Marjan Pintar, Franc Kalan, Viko Smolej, Berti Krapež, Franc Pintar in predstavnikov Metalne. Vsak je odgovarjal za svoje področje dela.

Dela na rekonstrukciji hale so izvajale naslednje delovne organizacije: Metalna Maribor s TOZD Tovarna konstrukcij Krmelj in TOZD Montaža investicijske opreme, Cevovod Maribor, Pleskar Ptuj, Klepovod Maribor, Gradbinec Kranj, TOZD ING, IMP Ljubljana, TOZD EMOND, Elim Jesenice in ekipa 300-tonskega dvigala INA-OKI. Tem delovnim organizacijam so bili v kritičnih trenutkih v zelo veliko in včasih odločilno pomoč delavci gradbenega oddelka TOZD Remontne delavnice, konstrukcijskega oddelka TOZD Strojne delavnice, vzdrževalci jeklarne, KOP Kranj, in EM Hidromontaža. Vzdrževalci in Vatrostalna so skupaj z delavci elektrojeklarne izvršili, predvsem v nočnem času, potrebne remonte in čiščenje jeklarne. Ves čas je bilo zelo uspešno sodelovanje z oddelkom železniškega transporta TOZD Transport, ki je skrbel za koordinacijo montažnih del in železniškega transporta in splošno varnostno službo, ki je skrbela za red okoli gradbišča.

Sama dela od ustavitve električnih peči 3. avgusta do njihovega ponovnega zagona 28. avgusta so tekla različno uspešno glede na postavljen plan. Začetne težave, ki smo jih sicer pričakovali, so bile v prvih dneh velike. Predvsem je bilo premalo delavcev za odkrivanje strehe in za hitro demontažo, razrez in transport starih konstrukcij. Še hujši pa so bili pogoji dela. Ogromno prahu, delo na višini, velika nevarnost za nesrečo, delo od jutra do večera, so bili vzrok, da so nekateri delavci odklanjali delo. Tako je še večje breme padlo na tisto veliko večino dobrih delavcev, ki so razumeli, da je treba delo v rokih izvršiti kljub nemogočim pogojem dela.

Po dveh tednih dela se je stanje gradnje normaliziralo. Izvajalci so

dobili zadostno število delavcev, dela so se razvila na celotnem področju in tako je uspelo začetno zamudo nadoknaditi. Celo več, pokazale so se realne možnosti, da bi ob še naprej dobrem in tekočem delu lahko celo skrajšali rok.

V zadnjem tednu, ko je bilo ocenjeno s strani vodstva gradnje, da so dani pogoji za skrajšanje del in predčasen zagon električnih peči, so ponovno nastopile težave. Tekla so zaključna dela, ki zahtevajo svoj čas in jih ni možno uspešno reševati z večjim številom delavcev. Povečala se je nevarnost nesreč zaradi prisotnosti delavcev vseh izvajalcev na istem področju. Pospešeno je bilo treba zaključiti tudi remonte in pripraviti stroje in delavce za ponovni pričetek obratovanja. Z velikim razumevanjem izvajalcev del, kljub njihovi utrujenosti, je pospešeno delo uspelo v tolikšni meri, da ni bilo več ovir za normalni in varni zagon peči. S primerno zavzetostjo vodstva in delavcev elektrojeklarne ter vzdrževalcev je zagon peči tudi zelo hitro brez večjih težav uspel.

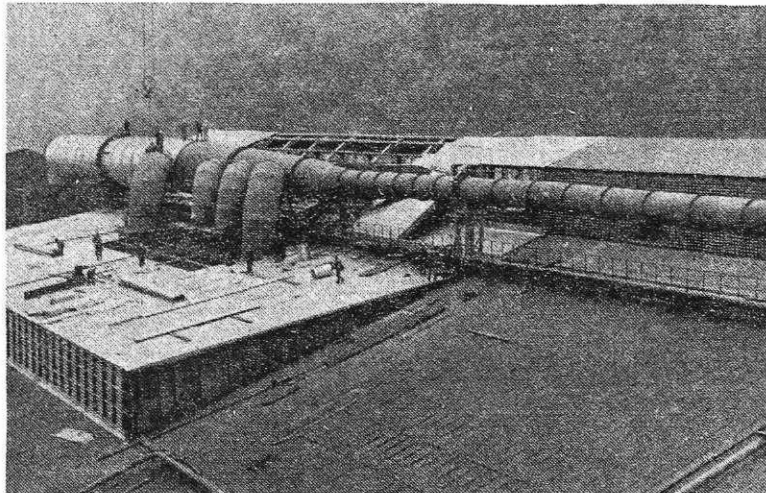
Po pričetku obratovanja elektro peči pa je nastala druga težava, ki smo jo sicer pričakovali, vendar ne v takšnem obsegu. Novo montirane nape nad električnimi pečmi, ki imajo še zaradi nedokončanega zbirnega cevovoda zaprte lopute, dima iz elektro peči še ne odvajajo. Zato se dim od nap odbija nazaj v halo in namesto, da bi ušel skozi puščane

odprtine v strehi, se vali proti martinarni. To povzroča občasno nemožnost in nevarne pogoje dela. Nastali problem bomo v najkrajšem času poskusili rešiti tako, da bomo odprli dimu prosto pot skozi streho.

Ko ocenjujemo uspešno izvršeno delo v preteklem mesecu, ko je bilo demontiranih 160 ton konstrukcij, na novo montiranih 500 ton konstrukcij, odkrito in ponovno prekrito 250 kv. metrov streh, urejena razsvetljava hal, montirani cevovodi, urejeni tiri in poleg tega še izvršeni remont naprav, moramo ugotoviti, da smo v Železarni sposobni organizirati in voditi taka dela. Seveda je pri tem potrebno sodelovanje dobrih izvajalcev del, takih, ki so se pripravljali tudi sami tako organizirati, da lahko dela nemoteno tečejo. Taka ugotovitev o naših sposobnostih nam daje tudi realno osnovo za trditve, da smo sposobni dobro in hitro zgraditi tudi objekte, kot je nova elektrojeklarne.

Ob koncu bi se radi javno zahvalili vsem imenovanim in neimenovanim sodelujočim pri rekonstrukciji strehe jeklarne. S svojim dobrim delom so omogočili najmanjši možni izpad proizvodnje elektro jekla, istočasno pa so se s temi deli približali k zaključku te naložbe, ki bo omogočila da bosta jeseniški železar in občan lahko že kmalu živela in delala v čistejšem okolju.

Sektor novogradenj

Montaža odpraševalne naprave (Foto S. Kokalj)

V MESECU SEPTEMBRU SKUPŠČINE SIS

V mesecu septembru pričakujemo več sej skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. Vse skupščine se bodo sestale predvsem zaradi obravnave predloga družbenega dogovora o načinu zagotavljanja in usmerjanja dela družbenih sredstev za pospeševanje izvoza.

Do redakcije te številke Železarnja smo prejeli gradiva za:

— 14. sejo skupščine skupnosti socialnega skrbstva, ki bo v torek, 8. septembra ob 16. uri v sejni dvorani skupščine občine Jesenice — konferenca delegacij v Železarni bo v ponedeljek, 7. septembra, ob 12.30 v salonu restavracije Železarne

— 17. sejo skupščine občinske skupnosti za zaposlovanje Jesenice, ki bo v petek, 11. septembra, ob 12. uri v prostorih skupščine občine Jesenice — konferenca delegacij v Železarni bo v četrtek, 10. septembra ob 13. uri v salonu restavracije Železarne

Na seji skupščine skupnosti socialnega skrbstva bodo obravnavali poleg že omenjene točke še pregled sklepov in potrditev zapisnika 13. seje skupščine, realizacijo finančnega načrta skupnosti za I. polletje, rebalans finančnega načrta skupnosti za leto 1981, pravilnik o družbenih materialnih pomočeh v skupnosti socialnega skrbstva Jesenice in delegatska vprašanja.

Delegati občinske skupnosti za zaposlovanje Jesenice pa bodo na seji prav tako obravnavali predlog družbenega dogovora o načinu zagotavljanja in usmerjanja dela družbenih sredstev za pospeševanje izvoza, poleg tega pa še vloge za dodelitev Titovih štipendij mladim delavcem, analizo »kaj lahko pričakujemo z zaposlovanjem letošnje generacije srednješolcev na Gorenjskem?«, informacijo o gibanju zaposlenosti v razdobju januar — junij in brezposelnosti ob koncu julija tega leta ter delegatska vprašanja in odgovore.

Za ostale skupščine samoupravnih interesnih skupnosti gradivo pričakujemo, v nadaljevanju pa navedamo okvirne datume:

— skupščina izobraževalne skupnosti Jesenice predvidoma 15. septembra,

— skupščina občinske zdravstvene skupnosti v drugi polovici tega meseca,

— skupščini kulturne skupnosti in skupnosti otroškega varstva v sredini tega meseca

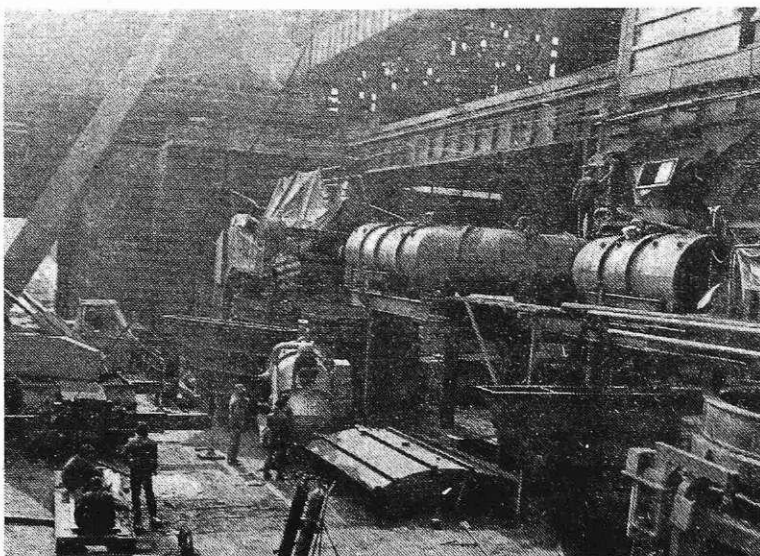
— skupščina telesno kulturne skupnosti predvidoma 14. septembra in

— skupščini skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter stanovanjske skupnosti v začetku oktobra.

Konference delegacij v Železarni pa bodo seveda pred sejo skupščin!

Vse delegacije v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih prosimo, da posredovano gradivo obravnavajo, oblikujejo pripombe in predloge ter določijo delegata, ki se bo udeležil seje konference delegacij.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje Zdenka Vrtačnik

Med montažo odpraševalne naprave v elektrojeklarni (Foto S. Kokalj)

PREDSTAVLJAMO PREDSEDNIKE SAMOUPRAVNIH ORGANOV

V temeljni organizaciji združenega dela Hladna valjarna Bela je predsednik delavskega sveta že drugo mandatno dobo MIHA SAJČO. Je prvi lužilec na liniji SCAP. Pravi, da je njegovo delo zanimivo in da ga opravlja z veseljem. Na to delovno mesto je prišel že septembra 1976. leta, ko so naprave še testirali. Sicer pa dela v Železarni že 22 let. Ko je leta 1958 prišel v Železarno, je delal najprej na transportu, od tod je šel v bivšo cevarno. Na žalost, kot sam pravi, so ta obrat ukinili. Ker je ravno takrat zidal hišo in je potreboval več denarja, se je odločil za delo v elektrojeklarni. Čez čas so na Javorniku odprli novo profilarno in ker je tam že delala večina njegovih bivših sodelavcev iz cevarne, se jim je pridružil in ostal tam, dokler ni prišel na Belo.

Petnajst let je že aktiven v sindikalni organizaciji. Sedaj je v komisiji za oddihe in izlete pri izvršnem odboru sindikata Železarne. V sindikalni organizaciji sem vedno rad delal, le s težavo pa sem sprejel funkcijo predsednika delavskega sveta. Moram priznati, da sem se tega nekoliko bal. Menim, da je dosti takih, ki bi to nalogo opravljali mnogo bolje kot jaz, je skromno pripomnil, toda dejstvo, da je že drugo mandatno dobo predsednik delavskega sveta, priča drugače. V pobudo sta mu tudi dve pomembni priznanji, ki ju je prejel za svoje delo v samoupravnih organih: plaketa maršala Tita in srebrni znak sindikatov Slovenije.

O delu delavskega sveta v svoji temeljni organizaciji pa je povedal: »Smo mlada in dokaj velika temeljna organizacija, zaradi tega imamo tudi dosti problemov, ki pa jih delavski svet skuša reševati sproti. Naše delo je zastavljeno dokaj široko, saj razpravljamo o vseh problemih, ki se tičejo temeljne organizacije in Železarne. Do sedaj smo imeli tri seje delavskega sveta. Na prvih dveh je bila udeležba zelo dobra, na tretji pa je bilo prisotnih komaj nekaj več kot polovica delegatov, najbrž zato, ker je bila sklicana v času letnih dopustov. Mislim, da delavski svet dela dobro. Moti nas le, da je toliko samoupravnih sporazumov. Na vsaki seji obravnavamo kakšnega, včasih tudi po dva ali tri. Verjetno tako mora biti, toda včasih ti sporazumi povzročijo tudi veliko hude krvi, zlasti, če pride do kakšnih nejasnosti. Največkrat se zatakne pri zdravstvu, kjer je situacija že tako nejasna in zapletena.

Veliko časa nam na vsaki seji vzamejo pritožbe delavcev, ki so bili obravnavani na skupni disciplinski komisiji. Imeli smo primer, ko je bil delavec s peto kategorijo kaznovan z 25.000 din zaradi tega, ker je naredil neopravičen izostanek. Kazen je bila taka, kot da je povzročil zastoj na liniji, kljub temu, da ni bilo vložka. Delavski svet se s tako kaznijo ni mogel strinjati. Po drugi strani pa so nekateri delavci oproščeni kazni kljub očitni nedisciplini. Skupna disciplinska komisija tako večkrat dela v nasprotju s pričakovanji tukaj v obratu.

Miha tudi pravi, da ni zadovoljen z delom samoupravnih delovnih skupin. Meni, da bi te lahko delale veliko bolje. Imajo 19 samoupravnih delovnih skupin in povezava med njimi in delavskim svetom preko de-

legatov dobro deluje, saj ti prenašajo pobude delavcev na delavski svet, kljub temu pa bodo morali na tem področju še veliko storiti. Veliko slabše je po njegovem mnenju delo delegacij za SIS. »Tudi sam sem v delegaciji za SIS za telesno kulturo v naši temeljni organizaciji. Toda kako naj bomo mi aktivni, ko pa ima ta SIS težave tudi na občinski ravni, — saj se pri svojih sestankih bori s sklepčnostjo. Potem tudi v kakšni temeljni organizaciji delegacija za tak SIS ne more delovati, saj pričakujejo pobudo od zgoraj, iz občinske delegacije.«

Pogovarjala sva se tudi o proizvodnji in o težavah, ki jih pestijo. Problemi nastanejo predvsem pri nerjavnih jeklih zaradi pomanjkanja vložka, pa tudi kvaliteta vložka pri teh jeklih ni vedno dobra. »Dobili smo sicer iz valjarne bluming-štelke še izredno dober vložek, zato smo prepričani, da naši jeklarji in valjavnici na blumingu znajo narediti dobro nerjavno pločevino, toda velikokrat je vložek slab in takrat tudi mi ne moremo dobro delati. Pri ostalih jeklih, dinamno pločevini in nizkoogljiknem jeklu pa je takih težav bistveno manj.«

Povedal je tudi, da so se v teh nekaj letih, odkar TOZD Hladna valjarna Bela obratuje, izkopal iz tistih začetniških težav. »Takrat v začetku proizvodnje še ni bila vpeljana,« je povedal. »Tudi samoupravljanje ni takoj zaživel. Delavski svet je bil velikokrat nesklepen. Dogajale so se razne sabotaže. Kader je bil zelo mlad in zaradi odhoda delavcev k vojakom je prihajalo do še večje fluktuacije, kot bi sicer. Primanjkovalo nam je vložka. Ljudje so tudi pozabljali, da so plačani za osem ur. Mnogo je bilo takih, ki niso bili sposobni za delo, ki so ga opravljali in zaradi tega so bile potrebne velike kadrovske spremembe. Premalo smo se tudi poznali med seboj. Če me je takrat kdo vprašal, kje delam, mi je bilo kar malo nerodno povedati, da v novi hladni valjarni na Beli.

Danes je tu precej drugače. Proizvodnja je vpeljana. Kader je sedaj v redu in na ključnih delovnih mestih imamo zanesljive delavce. Tudi samoupravni odnosi so dobri, saj morata proizvodnja in samoupravljanje biti tesno povezana, kajti eno brez drugega ne gre.

Kljub temu pa imamo še vedno veliko fluktuacijo na tistih delovnih mestih z nižjo kategorijo. Tu smo še vedno med prvimi v Železarni. Največja fluktuacija je v adjustaži. Zlasti kritično je bilo julija in avgusta v času letnih dopustov. Takrat so nam zelo pomagali študentje, ki so bili tukaj na počitniški praksi. Vzrok za tako velik odhod delavcev iz naše temeljne organizacije je najbrž v nizkih osebnih dohodkih, saj so delovni pogoji dokaj dobri, zlasti če jih primerjamo z nekaterimi težkimi obrati. Razlika v osebnem dohodku za peto kategorijo v TOZD Jeklarne in pri nas je kar okoli 2.500 dinarjev.

Tudi število vzdrževalnih zastojev je pri njih naraslo v zadnjem času, pa ne zaradi iztrošenosti naprav, ampak zaradi nezainteresiranosti vzdrževalcev. Zgodilo se je, da so potrebovali pomoč vzdrževalca ravno na nočni izmeni, ko je ta počival. Ko so ga prišli klicati, je rekel: »Kaj pa me briga, če linija stoji, jaz zaradi tega nimam nič več in nič manj.« Šele potem, ko mu je delovodja zagrozil, da bo poklical dežurnega Železarni, je prišel. Še vedno sem mnenja, da morajo vzdrževalci spadati k temeljni organizaciji, kjer vzdržujejo naprave, saj so le tako dohodkovno povezani z delavci, ki na teh napravah delajo in le tako so lahko res plačani od svojega dela.

Pravi tudi, da so njihovi medsebojni odnosi dobri. »Smo Jugoslavija v malem,« je še povedal. »Zato moramo tudi krepiti bratstvo in zaupanje med nami, še posebej, ker smo najmlajša temeljna organizacija v Železarni. Med nami pride tudi do sporov, toda skušamo jih rešiti sami in v veliki meri nam to tudi uspe.«

Miha je doma iz Mojstrane. Ima štiričlansko družino. »V prostem času najraje igrati nogomet,« je povedal Miha o svojem konjičku. »V Mojstrani imamo dobro organizirano rekreativno dejavnost. Imamo tudi dobro urejeno nogometno igrišče, sestajamo pa se redno trikrat tedensko in igramo. Sodelujem tudi na tovarniških tekmovanjih v nogometu, seveda če mi to čas dopušča.«

UKREPI ZA ZMANJŠANJE STOJNIN

Da bi zmanjšali stojnine in dosledno uresničevali odlok zveznega izvršnega sveta, ki zastruje pogoje in roke za razkladanje železniških vagonov so predstavniki sektorja nabave, sektorja za ekonomiko in organizacijo in TOZD Transport, 19. avgusta pripravili predlog ukrepov za zmanjšanje stojnin v Železarni. Ta je bil dan v razpravo in dopolnitev vsem TOZD. Le te so pisno ali ustno sporočile pripombe in navedle odgovorne za vodenje in kontrolo nad celotnim delom pri razkladanju, oziroma nakladanju železniških vagonov. Ti ukrepi so naslednji:

1. Vsi vodje TOZD, vodje sektorjev nabave, prodaje in kadrovskega sektorja morajo z odgovornimi za razkladanje in nakladanje vagonov in za ukrepe in delo, ki je povezano s tem, obravnavati navodilo »nastajanje stojnin in ukrepi za zmanjšanje« z dne 16. julija 1981, ki je bilo poslano vsem prizadetim pod številko 520/245.

2. Sektor nabave mora v skladu s še veljavnim navodilom OR-99-10-05 z dne 25. decembra 1973, skrbeti za čimbolj enakomeren dovoz surovin in polizdelkov v Železarno.

3. Sektor nabave naj se z Železniškim gospodarstvom Ljubljana dogovori, da bodo delavci železnice obveščali (predavizirali) delavce Železarn o prihodu uvoženih vagonov v Kotoribo in času odvoza slabov iz Smedereva in predvidenem prihodu na Jesenice, oziroma Javornik. Železnico je treba zaprositi, da te vagon ne zadržuje in zbira, pač pa sproti pošilja, da se v končni postaji ne bi zbralo preveč tega tovora hkrati.

4. Zaradi čimbolj enakomernega in zanesljivega prihajanja rude in koksa, naj se sektor nabave dogovori z železniškim gospodarstvom o uvedbi maršrutnih vlakov za dovoz teh dveh surovin. Zaradi pravočasne zagotovitve vagonov in čimbolj enakomernega dovoza surovin, bo sektor nabave obveščal ŽG o predvidenih dovozi uvozne rude, slabov, gredic, starega železa in drugega (ladje).

5. Sektor nabave bo ob predvidenih večjih dovozi surovin – ruda, koks, staro železo, tračno železo, slabi (ladje) obveščal TOZD Transport in odgovorne za razkladanje in sicer o predvidenem dovozu le-teh na Jesenice.

6. Dostava vagonov v Železarno mora biti sprotna. Da bo to možno je treba poskrbeti za polne posade premikarjev, da se izmene pri lokomotivah ne bodo ukinjale, pač pa se bo v najtežjih situacijah vsaj v dopoldanskem času dodala še ena lokomotiva za delo v Fužinah in na rudnem dvoru.

7. Železniško postajo Jesenice se zaprosi, da ob navalih tovora v okviru možnosti sama dostavlja vagonne rude in koksa na rudni dvor in jih od tod tudi sama odvažja (dogovor nabave in TOZD Transport).

8. Sektor nabave se bo z Železniškim gospodarstvom Ljubljana dogovoril, oziroma zaprosil, da bodo v Žalogu ustrezneje sestavljali vlake za Jesenice, ki vozijo tovor za Železarno. Namreč, da pri ranžiranju in sestavi teh vlakov ne bi ločevali vagonov z istim blagom za Železarno in da bi po možnosti ločevali vagonne, ki gredo na rudni dvor (ruda, koks, tolčenec) in druge, ki so namenjeni v Fužine. To bo koristno za hitrejšo izpraznitev vedno prepolne postaje Jesenice in tudi za hitrejšo dostavo vagonov v Železarno.

9. Ob povečanem dovozu rude in koksa (v jeseni) je treba na rudnem dvoru po potrebi vpeljati razkladanje tudi ponoči (dopolniti sedanji normativ).

10. Da se bo lahko ugotavljala odgovornost za spoštovanje rokov za dostavo, razkladanje oziroma nakladanje vagonov, je treba vpeljati dodatno evidenco o tem delu. V prazne rubrike knjige KOL-4 naj bi se v prihodnje vpisovalo še: kdaj so bili vagoni dostavljeni za razkladanje oziroma nakladanje; kdaj je bilo javljeno, da so vagoni prazni ali razloženi; kdaj je železniški promet Železarn odpeljal te vagonne.

Ta dodatni pregled nad tem delom naj bi opravljal transportni operativci, podatke pa naj bi s pomočjo brezžičnih zvez javljali prometniki (Fužine), oziroma področni nadprekari (pospešiti je treba uvedbo brezžičnih zvez).

Delovodje skupinovodje na razkladalnih in nakladalnih mestih bi morali zato čase o razložitvi, oziroma naložitvi vagonov javljati tudi transportnim operativcem na tirmah tehnicah v Železarni.

Povečano delo v zvezi s tem bo treba ovrednotiti in ustrezno stimulirati.

11. V TOZD bodo na razkladalnih in nakladalnih mestih (delovodje, skupinovodje) vodili lastno evidenco o času dostave in o času kdaj so železniškemu prometu (transportnemu operativcu) javili potrebo za odvoz praznih ali naloženih vagonov. Ta evidenca je obvezna zaradi kontrole obračuna stojnine in za reševanje stalnih sporov o izvrševanju rokov dostave in razkladanja med

TOZD Transport in drugimi temeljnimi organizacijami.

12. Da se bo lahko ugotovilo vzroke in odgovorne za nepravčasno dostavljen ali razložen vagon, se čas, ki nam ga nalaga sedaj veljavna pogodba z železnico razdeli takole:

	Čas (ure) za dostavo in odvoz	Čas (ure) za razkladanje nakladanje	skupaj po pogodbi
Rudni dvor	2	4	6
Fužine	6	6	
Bela trakove	10	7	17
Bela ostalo	12	5	
Javornik	3	4	7
Dobrava	—	6	6

13. V zvezi z odlokom zveznega izvršnega sveta o spoštovanju razkladalnih in nakladalnih rokov, so kazensko odgovorni vodje TOZD in vodja sektorja nabave. Odgovorni za delo, ki se ga opravlja v zvezi z razkladanjem, oziroma nakladanjem železniških vagonov v TOZD so: vodje priprave vložka, vodje proizvodnje, asistenti, delovodje in vodje odpreme, odpremniki, vodje skladišč, delovodje in vodje materialne službe, v TOZD Energetika pa vodje obratov. Pregled odgovornih za koordinacijo tega dela po TOZD bo objavljen v posebni prilogi ukrepov za zmanjšanje stojnin.

13. Za odpravo problema pri ročnem razkladanju sintermagnezita in glin bo oddelek za zaščito industrijske lastnine SEO razpisal inovacijske predloge.

15. TOZD Transport ne sme za notranje prevoze uporabljati vagonov JZ ali celo tuje vagonne, pač pa naj poskrbi za lastne vagonne, če jih rabi (dnevno se sedaj to dela za prevoz rude z rudnega dvora v rudarno).

16. TOZD Transport mora zadolžiti vlakovodje, da v okvir njihovih del in nalog ob prevzemu vlakov vestno in natančno pregledujejo vagonne, ki so namenjeni za nakladanje v Železarno in da pokvarjenih ne prevzamejo.

17. Predlaga se, da se v času povečanih dovozov ponovno uvede nagrajevanje, oziroma penaliziranje stojnine in sicer za TOZD Plavž, Jeklarna, Valjarna bluming štel, Hladno valjarno Bela in Jesenice, Valjarno žice in profilov, Valjarno debele pločevine, Transport in sektor nabave.

Pri tem naj bi bili udeleženi odgovorni za organizacijo teh del (vodja TOZD in naštetih pod (13. točko) in tisti, ki dostavljajo in razkladajo oziroma nakladajo vagonne.

Ustrezni predlog naj bi v sodelovanju z v prvem odstavku navedenimi, pripravil oddelek za nagrajevanje.

17. Sektor nabave naj se z Železniškim gospodarstvom Ljubljana dogovori, da se v pogodbi z Železarno za rudni tovor upoštevajo obstoječe razkladalne zmogljivosti (250 ton rude ali 150 ton koksa na uro, ali 35 štiriosnih vagonov rude ali 30 štiriosnih vagonov koksa na izmeno).

O teh ukrepih so obveščeni vse TOZD in sektorji. Priprani smo, da bo vestno in dosledno uresničevanje navedenega pripomoglo in prispevalo k zmanjšanju stroškov za stojnine in uresničevanju nalog opredeljenih v odloku zveznega izvršnega sveta.

B. B.

REKORDNA MESEČNA PROIZVODNJA NA ŠTEKLU

(Nadaljevanje s 1. strani)

tihem skrbelo, če bo peč vzdržala. Prek potisne peči so ogreli 18.600 ton slabov, od tega 12.100 ton slabov iz ČSSR, ostalo pa od drugih kupcev. To je doslej tudi največja izvaljena količina slabov v enem mesecu prek potisne peči.

Vse to je pogojevalo, da so na valjarni štel dosegli rekordno količino tople valjanih trakov, in sicer 23.440 ton, kar je 3.000 ton več, kot je znašal lanski decembrski rekord. Tudi skupna proizvodnja dosežena v adjustaži štel je bila z 18.139 tonami največja doslej, saj so lanskoletno decembrsko presegli za 139 ton.

Gotova proizvodnja valjarne štel ni bila enaka planirani, je pa tudi največja doslej in znaša v obeh oddelkih, na Beli in Javorniku, 6.798 ton. Lahko bi dosegli tudi planirano količino, pa so imeli zastoje na liniji rezanja.

V TOZD Valjarna bluming-štel so tako spodbudne rezultate dosegli kljub izredno veliki odsotnosti delavcev z dela, ki je posamezne dneve znašala tudi 30%. To vsaka-

kor potrjuje, da so prisotni delavci na delu naredili vse, da bi izpolnili svojo mesečno plansko obvezo. Delali so nadure, ob prostih dnevih, skratka dokazali so, da zmorejo tudi najtežje napore, kadar so ostali pogoji dela zagotovljeni.

V tem času so tudi očistili in popravili drugo in tretjo globinsko peč, ker je bilo manj surovega jekla iz TOZD Jeklarn, zaradi že omenjenega mirovanja zaradi montaže odpravevalnih naprav in remonta električnih peči.

S tem so delavci v TOZD Valjarna bluming štel kljub na pogled kritičnemu mesecu zagotovili vložek za normalno obratovanje ostalih predelovalnih temeljnih organizacij, ki so z njo povezani v tehnološki verigi. Tako so, na primer, TOZD Hladna valjarna Bela dali 1.150 ton več vložka, kot je bilo planirano.

Taki spodbudni rezultati nas lahko samo navdušujejo, hkrati pa dokazujejo, da železarni zmoremo marsikaj, le da so zagotovljeni pogoji dela, oziroma zadostna količina vložka in ustrezno vzdrževane naprave.

POPRAVEK IN OPRAVIČILO

Pri povzetkih polletnih poslovnih poročil naših temeljnih organizacij, združenega dela, ki smo jih naredili na uredništvu, je prišlo do neljubih zamenjav zelo pomembnih podatkov. Tako smo pri TOZD Hladna valjarna Jesenice (štev. 32/XXX), TOZD Valjarna debele pločevine (štev. 32/XXX) in TOZD Plavž (33/XXX) namesto podatkov TOZD, ki se nanašajo na celotni prihodek, eksterno realizacijo oziroma prodajo, poprečno prodajno ceno, materialne stroške, dohodek in obveznosti, ki izhajajo iz dohodka in čisti dohodek, navedli podatke, ki se nanašajo na celotno delovno organizacijo. Do te neljube napake je prišlo zaradi tega, ker polletna poslovna poročila TOZD prikazujejo tudi poslovne rezultate za vso Železarno v istem gradivu s premajhnim poudarkom, da se le-ti nanašajo na železarno kot celoto. V naslovu je namreč napisano Poslovni rezultati prvega polletja 1981, pri čemer zaradi jasnosti manjka »Železarn«. Tudi razpored prikazovanja podatkov in rezultatov je v poročilih zelo različen, kar pa seveda ne opravičuje storjene napake.

Žal je pri interpretaciji množice števk in primerjav do zamenjave prišlo, za kar se opravičujemo prizadetim temeljnim organizacijam in posameznikom, ki so bili na naš račun deležni kritike.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 7. DO 13. SEPTEMBRA

7. septembra, JANEZ TUŠAR, vodja kadrovskega sektorja, Blejska Dobrava št. 16 B, tel. 83-082.

8. septembra, JOŽE KOŠIR, vodja TOZD Transport, Mojstrana, Triglavka 17, št. tel. 89-022.

9. septembra, TONE VARL, član PO, Jesenice, Titova 82, št. tel. 82-576.

10. septembra, JERNEJ HOČEVAR, vodja prodajnega sektorja, Jesenice, Kejžarjeva 38, št. tel. 82-118.

11. septembra, FRANC VIČAR, vodja invest. razvoja, Žirovnica, Rodne 51.

12. septembra, VLADIMIR OBLAK, vodja TOZD Stroj. delavnice, Jesenice, Titova 1A, št. tel. 81-727.

13. septembra, FRANC GASSAR, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22b.

V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja št. 19, št. telefona 2435.

Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj. Dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni.

V prostih sobotah, nedeljah, praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma in od 19. do 7. ure zjutraj v Železarni.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 7. 9.	FRANC NOVAK	MIRKO ZUPAN
TOREK – 8. 9.	BOŽIDAR ČERNE	ALOJZ SLIVNIK
SREDA – 9. 9.	JOŽE PEZDIRNIK	FRANCI NOVAK
ČETRTEK – 10. 9.	FRANC BERNIK	IVAN SLAMNIK
PETEK – 11. 9.	MITJA BENEDIČIČ	JANEZ ARH
SOBOTA – 12. 9.	IVAN KAVČIČ	ANTON SITAR
NEDELJA – 13. 9.	ALOJZ VARL	DUŠAN ŠMID

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3549
vezni telefon je: 2317

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 7. do 12. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante: Dopoldne: I. obratna ambulanta dr. Janez Zaletel in IV. obratna ambulanta dr. Marija Kovačič Može

Popoldne: II. obratna ambulanta dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec.

Dispanzer za borce: Dopoldne: IV. obratna ambulanta dr. Kovačič Može Marija

Sobota: 12. septembra samo dopoldne: II. obratna ambulanta dr. Nada Jensterle in III. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec.

ZOBNE AMBULANTE: Dopoldne: II. zobna ambulanta dr. Alojz Smolej

Za borce: četrtek, 10. septembra od 13. do 19. ure

Popoldne: I. zobna ambulanta: v. dent. Viktor Stražisar

Za železarno: torek, 8. septembra od 7. do 13. ure in četrtek, 10. septembra od 7. do 13. ure

Sobota: 12. septembra samo dopoldne: I. zobna ambulanta: v. dent. Viktor Stražisar.

ŽERJAVOVODSKI TEČAJ

Na osnovi potreb TOZD in delovnih skupnosti objavljamo interni

RAZPIS

za žerjavovodski tečaj

Pogoji, ki jih morajo kandidati izpolnjevati:

- najmanj eno leto zaposlitve v železarni Jesenice.
- najmanj šest razredov osnovne šole,
- odslužen vojaški rok,
- ustrezne psihofizične rezultate.

Kandidati dobijo obrazce za vpis (prijavo) pri personalnih delavkah, katerim pravilno in čitljivo izpolnjene vrnejo najkasneje do 10. septembra.

Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati iz TOZD, v katerih se žerjavi uporabljajo.

IŠČEMO DELAVCE ZA PONVIČNO GOSPODARSTVO

Železarna Jesenice, TOZD Jeklarna potrebuje za opravljanje zidarških del v oddelku ponvičnega gospodarstva večje število kvalificiranih zidarjev oziroma delavcev, ki že imajo zadovoljive delovne izkušnje pri zidarških delih.

Kandidati naj svojo pripravljenost za razporeditev na navedene delovne naloge sporočijo kadrovniku svoje TOZD ali pisno na kadrovski sektor Železarn.

IZLET DRMIT V SKOPJE

DRMIT organizira skupno z Zvezo inženirjev in tehnikov Jesenice izlet v Skopje z ogledom železarn in mesta in z izletom do Dojranskega jezera (možna je tudi druga smer) 18., 19. in 20. septembra ali 19., 20. in 21. septembra.

Odhod bo v petek, 18. septembra, zjutraj z brniškega letališča. Povratek v nedeljo, 20. septembra, zvečer na Brnik.

Cena 5.100 din. Prispevek ZIT 1.500 din.

Pravico do prijave imajo vsi člani ZIT. Število je omejeno na 50 oseb. Nečlani plačajo polno ceno.

Prijave sprejema Iztok POLAK, telefon 2630, do 14. septembra.

Odbor DRMIT

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice z dne 21. 7. 1981 dajemo

OBJAVO

za proste delovne naloge:

8644 delovodja montažnega oddelka D-5 14. ktg.

Pogoji za opravljanje delovnih nalog:

– delovodska šola strojne smeri in deset let delovnih izkušenj

– tehnična šola strojne smeri in pet let delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na kadrovski sektor železarn Jesenice – z oznako »za TOZD Remontne delavnice«.

Posebne prijavnice dobite pri kadrovniku ali v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

V TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV IZPOLNILI POLLETNI PLAN

(Nadaljevanje s 1. strani)

presejali normalne pri mehansko-elektro zastoju, izplen ni izboljšal. Skupaj so na tretji žili izvaljali 8.178,3 tone profilov in šestoglatih profilov, od tega okroglih profilov 7.114,8 tone in 1063,4 tone šestoglatega profila, za kar so porabili 566 ur obratovalnega časa. Storitost na tej žili je znašala 14,4 tone na obratovalni čas, kar je manj, kot so dosegli v preteklem letu.

Na tej progi, poudarjajo v polletnem poslovnem poročilu, morajo posebno skrb posvetiti zmanjšanju elektro-mehanskih zastojev, ki so se v prvem polletju letos močno povečali.

Izvaljali so 22.362,6 tone gredic vlitih na kontinuirno in pri skupni proizvodnji s kvadratnimi gredicami dosegli 20.127,5 tone izdelkov, kar predstavlja 90 % izplen.

V prvem polletju so imeli težave pri sestavljanju in kompletiranju operativnih programov valjanja za posamezna dimenzijska področja. Zaradi nepravilne dobave vložka so morali nekatere programe valjati tudi po trikrat, kar povzroča pogoste menjave valjev, povečuje zastoje in vpliva na večjo porabo valjev.

Skupni zastoji so v prvem polletju v TOZD Valjarna žice in profilov znašali 41,14 % razpoložljivega obratovalnega časa. Od tega je okvara v ogrevni peči Custodis trajala 92,50 ur ali 2,33 %, večje okvare na Jumping valjarskem ogrodju in dviznem mehanizmu so trajale 117,45 ur ali 2,96 %. Skupni elektro-mehanski zastoji pa so znašali 578,05 ur ali 14,54 %.

V TOZD Valjarna žice in profilov so v prvem polletju letos imeli poprečno v delovnem razmerju 176 delavcev ali poprečno pet manj kot v istem obdobju lani, 30. junija pa so v staležu imeli 176 delavcev in jim do plana manjka devet delavcev. Predvsem jim je manjkalo delavcev v drugem tromesečju. Posebej poudarjajo, da imajo precej starejših delavcev in da bo v letošnjem letu odšlo v pokoj štirinajst delavcev. Zato bo kadrovska služba morala poskrbeti za pravočasen sprejem novih delavcev, da jih bodo lahko pričeli na delovne naloge.

Ob vsem tem jim velike težave povzroča velika odsotnost, še predvsem bolezenska. V prvem polletju je znašala skupna odsotnost 21,69 % ali približno toliko kot v istem času lanskega leta, vendar pa 4,64 % več, kot je bila poprečna odsotnost v prvem polletju v Železarni. Bolezenska odsotnost je v skupni odsotnosti zajemala 11,53 % ali 1,03 % več kot v istem času lani in 2,60 % več, kot je bila poprečna bolezenska odsotnost v prvem polletju v Železarni. Pri tem naj omenimo, da je skupna odsotnost za 2,49 % višja kot v TOZD Jeklarna v prvem polletju, bolezenska pa za 1,12 %.

V TOZD Valjarna žice in profilov so kljub vrsti problemov v prvem polletju dosegli za čez 47 milij. dinarjev nižje stroške. Znižanje so dosegli predvsem z boljšim izplenom, zmanjšanjem nekurantne proizvodnje, zaradi nižjih cen vlitih gredic, boljše asortimenta, manjše porabe energije in vseh vrst materiala, vključno rezervnih delov.

Celotnega prihodka so v prvem polletju ustvarili 185.262.000 din ali 3,8 % več, kot so planirali in 37,5 % več kot v enakem obdobju lani. Dohodek je znašal 57.274.000 din, oziroma 29,93 %, kot so predvideli z gospodarskim planom in 43,9 % več, kot so ga ustvarili v šestih mesecih lani. Po pokritju obveznosti iz dohodka jim je ostalo 35.833.000 din čistega dohodka ali 58,5 % več, kot so predvideli s planom in 55,1 % več kot v obravnavanem obdobju lani.

Tako je dohodek na delavca v letošnjem prvem polletju znašal 318.190 din ali 48,7 % več kot lani. Dohodek v primerjavi s poprečno porabljenimi poslovnimi sredstvi je predstavljal 9,9 % ali 19,3 % več kot v šestih mesecih lani. Čistega dohodka so na delavca razporedili 199.073 din, oziroma 60,3 % več kot lani. Akumulacija v primerjavi z dohodkom je znašala 16,9 % ali 4 % manj kot lani, v primerjavi s čistim razporejenim dohodkom pa 27 % ali 11,5 % manj kot v prvem polletju lani, v primerjavi s poprečno porabljenimi poslovnimi sredstvi pa 1,7 %, kar je 13,3 % več kot leto poprej.

Sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo so v prvem polletju poprečno na delavca razporedili 145.325 din ali 68,3 % več kot v obravnavanem obdobju lani, čisti osebni dohodek pa je na delavca znašal

11.443 din, oziroma 35,1 % več kot lani v enakem obdobju. Za zadovoljevanje splošnih in skupnih družbenih potreb so mesečno iz osebne dohodka poprečno na delavca izplačali 3.710 din ali 7,3 % več kot lani, v iste namene in za pogodbene obveznosti pa so na delavca iz dohodka temeljne organizacije v prvem polletju izplačali 60.710 din, kar je 33,3 % več kot v enakem obdobju lani.

Akumulacija z amortizacijo je v primerjavi s poprečno porabljenimi sredstvi na delavca znašala 6,2 % ali 10,7 % več kot lani. Na delavca so poprečno uporabljali 3.201.942 din za poslovna sredstva, poprečno uporabljena osnovna sredstva pa so na delavca znašala 1.775.042 din, kar v prvem primeru pomeni 24,9 %, v

drugem pa 21,6 % več kot leto poprej. Celotni prihodek v primerjavi s porabljenimi sredstvi je znašal 58 %, v primerjavi s poprečno uporabljenimi obratnimi sredstvi pa 72,1 % ali v prvem primeru 16,9, v drugem pa 9,9 % več kot lanske leto v obravnavanem obdobju.

V sklepnem delu poročila v TOZD Valjarna žice in profilov poudarjajo, da morajo tudi v drugi polovici leta vse sile usmeriti v izboljšanje kvaliteta asortimenta, izplena in v znižanje nekurantne proizvodnje v nekaterih primerih. Z doseganjem družbenega plana po količini in kvaliteti, zaključujejo v poročilu, s štednjo energetskih medijev in vseh vrst stroškov, lahko pričakujejo tudi v drugi polovici leta zadovoljive rezultate.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Vratni podboji

1. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V TOZD Vratni podboji je bila 20. avgusta prva seja odbora za gospodarstvo, vabljeni sta bila tudi asistent tov. Hudrič in SEO, za katerega se je seje udeležil Pavle Dimitrov. Najprej so pregledali sklepe od prve do pete seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarn, na katere niso imeli pripomb.

V nadaljevanju so obravnavali tehnične izboljšave štev. 2521, 2528 in 2529 in potrdili enkratno posebno nadomestilo za izboljšavo 2521, izračun prve rente za izboljšavo 2528, za izboljšavo 2529 pa so člani odbora potrdili enkratno nagrado v znesku 15.000,00 din.

Člani odbora so pregledali doseženo proizvodnjo in odpremo za mesec julij in plan za september. V mesecu avgustu so ocenili, da bodo proizvodni rezultati slabši zaradi razdrobljenosti naročil in zastojev na strojih. Plan za september je bil znižan z 200 na 170 ton zaradi nezadostnih naročil.

Glavni vzroki za povečanje reklamacij, so ugotovili, so v slabši kva-

teti profila, polizdelkov in v okvarah na strojih, zato mora vodstvo TOZD zagotoviti boljše kvaliteto, glede strojev pa se enkrat mesečno uvede remont in to na prosto soboto. Zagotoviti je treba rezervne dele in usposobiti oba varilna stroja. Potrebno bo zmanjšati tehnološke zastoje.

Za zagotovitev zadostnih naročil so predlagali za nosilca akcije poslovodni odbor Železarn.

Za LIP Mojstrana bodo začasno prekinili z izdelavo vhodnih in garažnih podbojev, dokler se ne reši kvaliteta.

Člani odbora so odobrili dva podboja za TVD Partizan Blejska Dobrava.

M. J.

TOZD Strojne delavnice

4. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V ponedeljek, 21. avgusta, je predsednik odbora za delovna razmerja TOZD Strojne delavnice Slavko Polanc sklical 4. redno sejo odbora.

Na seji so obravnavali pregled sklepov prejšnje seje in ugotovili, da so nekateri sklepi še vedno neizvršeni. Da bi jih realizirali, so sprejeli še dodatne sklepe.

V nadaljevanju so pregledali kadrovske problematiko. Štirje delavci so bili v času med dvema sejama na novo sprejeti in razporejeni na ustrezne delovne naloge. Na počitniško delo je bil sprejet en dijak.

Pregledali so tudi preložitve delavcev na druge delovne naloge in obravnavali vloge posameznikov za odobritev študijskih ugodnosti ter vloge Gorske reševalne službe Kranjska gora za odobritev eno-

dnevne izredno plačane odsotnosti za delavca, ki je sodeloval pri reševalni akciji. Kot na večino odborov za delovna razmerja, je tudi na ta odbor prispela vloga hokejskega društva Kranjska gora za odobritev odsotnosti za njihovega igralca. Odbor je sprejel sklep, da se prošnji ugodi s tem, da sredstva za osebni dohodek refundira omenjeno hokejsko društvo.

Pod točko razno so pregledali izvrševanje sklepov v zvezi z nadomestovanjem v TOZD v mesecu juliju in ugotovili, da se dosledno izvajajo.

Z. V.

TOZD Valjarna žice in profilov

4. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V petek, 28. avgusta, so se sestali člani odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Valjarna žice in profilov na svoji redni četrti seji. V obravnavo so sprejeli devet točk dnevnega reda.

Ob pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so izvršeni, razen enega, ki je dolgoročnejši. O zvišanju, oziroma znižanju stroškov za mesec julij je poročal obratovodja Franc Ravnihar. Posebej je poudaril, da so doseženi rezultati dela v mesecu juliju zadovoljivi kljub nekaterim težavam v zvezi s pomanjkanjem delavcev.

Člani odbora so bili tudi seznanjeni z uresničevanjem delovnih ciljev, oziroma družbenega plana na posameznih izmenah. Izmenje Janka Groharja, Antona Draba in Ljuba Galiča so dosegle tri delovne cilje, izmena Ludvika Knaflja pa le enega.

Operativni plan za mesec september znaša 9590 ton in so ga člani odbora soglasno sprejeli. Če bo strojni park v redu in če bodo tedenski remontni deli izvršeni, ni bojazni, da plana ne bi izpolnili.

Obravnavali so tudi predloge teh-

ničnih izboljšav štev. 2520 in 2489. Velja omeniti, da sta oba predloga zelo koristna in pomembna, toda pri vsem tem avtorjem ni bilo potrebno vložiti posebnega truda in znanja. Tudi za njih naj velja, da se je potrebno pri odškodninskih zahtevkih stabilizacijsko obnašati.

Prošnji KS Stara Fužina niso mogli v celoti ugoditi, toda vseeno so ji odobrili dve toni odpadnega betonskega železa, ki ga potrebujejo za izgradnjo kulturnega doma. TVD Partizan Blejska Dobrava so odobrili 200 kg odpadnega betonskega železa. Vloge TOZD Družbena prehrana za sofinanciranje tovarnega dvigala pri kantini na Beli niso ugodili, ker bi denar TOZD Valjarna žice in profilov potrebovala tudi sama za izgradnjo sanitarnih in garderobnih prostorov, ki so deloma že dotrajani in mnogo premajhni.

U.

IZOBRAŽEVANJE OB DELU

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE

RAZPISUJE

sprejem delavcev za izobraževanje ob delu v šolskem letu 1981/82

A. NADALJEVALNI PROGRAM ZA (večerna tehnična šola):

1. za obratnega metalurškega tehnika,
2. za obratnega strojnega tehnika.

Pogoji za sprejem:

- uspešno dokončana triletna poklicna šola kovinarske, metalurške ali elektro usmeritve,
- enoletna zaposlitev,
- kandidati morajo biti stari najmanj 18 let.

B. USMERJENO IZOBRAŽEVANJE ZA USMERITVE (večerna poklicna šola):

1. kovinsko predelovalne usmeritve,
2. metalurške usmeritve.

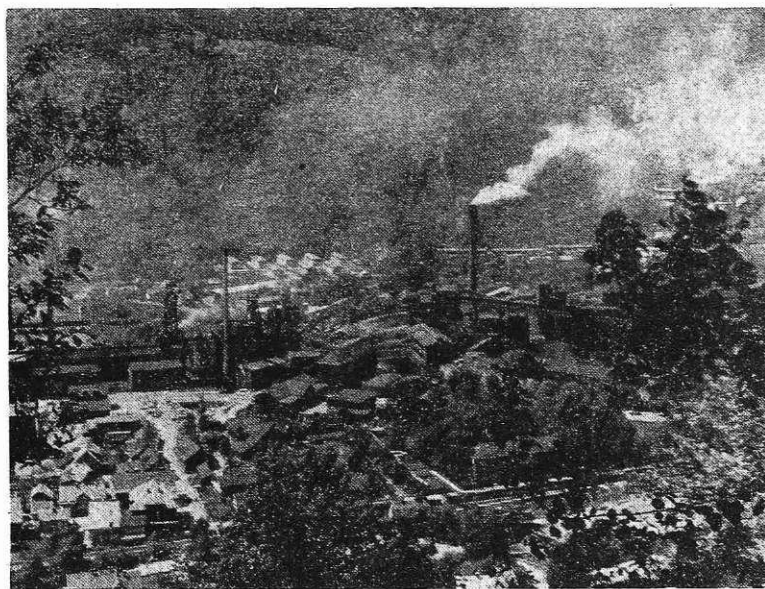
Pogoji za sprejem:

- uspešno dokončana osnovna šola,
- ustrezna zaposlitev,
- kandidati morajo biti stari najmanj 18 let.

Za sprejem je potrebno vložiti na upravo ŽI :

- vlogo, kolkovano z državnim kolekom za 4 din,
- zadnje šolsko spričevalo,
- potrdilo o zaposlitvi,
- izjavo oz. potrdilo delovne organizacije o plačevanju šolnine.

Vpis za vse usmeritve je do 14. septembra. Oddelki bodo odprti, če bo zadostno število prijavljenih kandidatov. Uprava ŽIC

Naša železarna (Foto I. Kučina)

Železarski globus

MALEZIJA

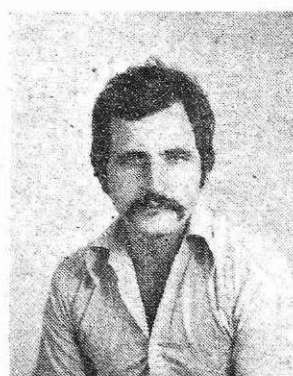
Malezijska vlada je naročila pri avstrijski železarski družbi VOEST-Alpine napravo za izdelavo železove gobe v vrednosti 145 milij. dolarjev. Naprava, ki bo obratovala po postopku Midrex, za katero ima VOEST-Alpine licenco za področje Daljnega Vzhoda, bo imela letno zmogljivost od 650.000 do 715.000 ton železove gobe. Z gradnjo bodo pričeli ob koncu letošnjega leta in pričetek obratovanja je predviden v začetku leta 1984. Družba VOEST-Alpine je z ustanovitvijo svojih predstavništva v Singapuru, Manili in Djakarti dobila nove možnosti za gradnjo industrijskih naprav na tem področju.

GANA

Ta afriška država spada med pomembne svetovne dobavitelje manganove rude. Državna rudarska družba Ghana National Manganese Co., ki upravlja z rudnikom bo letos pričela dobavljati poleg same rude tudi manganove gomolje z 42-43 % mangana, medtem ko ima ruda samo 30-32 % mangana. Izdelovali jih bodo v rotacijski peči in zaradi kemične pretvorbe v manganov dioksid, jih bo mogoče neposredno uporabiti v metalurške namene. Skupna letna zmogljivost tega rudnika je 600.000 ton manganove rude in v bodoče bo izdeloval 450.000 do 500.000 ton gomoljev in dajal v prodajo samo 100.000 do 150.000 ton rude.

NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA

Podjetje za gradnjo industrijskih naprav, ki deluje v okviru avstrijske železarske družbe VOEST-Alpine, bo zgradilo v vzhodnonemški železarni Eisenhüttenstadt jeklarno z dvema 290 in 250 tonskima kisikovima konvertorjema in letno zmogljivostjo 2,2 milij. ton surovega jekla. V okviru te jeklarnе bosta zgrajeni naprava za kontinuirno vli-vanje slabov z dvema žilama in gredic s šestimi žilami. Jeklarna bo opremljena z napravami najsoodnejše jeklarske tehnike in v največji meri tudi avtomatizirana.

V SLOVO SODELAVCU SMAJLOVIČU

V torek, 25. avgusta se je pri opravljanju svojega dela pri razkladanju rude v skladišču razsutih materialov na nasipu smrtno ponesrečil transportni delavec RIFET SMAJLOVIČ.

Pokojni sodelavec je pričel delati v naši železarni 16. maja 1974 v sedanji temeljni organizaciji združenega dela Transport kot premikač in nadpremikač. Lansko leto v novembru pa je bil na predlog invalidske komisije zaradi bolehnosti premeščen k ročnemu tovoru.

Rifet Smajlovič je bil rojen 22. februarja 1953 v Husimovci, Sanski most v socialistični republiki Bosni in Hercegovini. Bil je priden in skromen delavec, nekoliko zaprt vase, ker ga je pestila bolezen, tudi bolj redkobeseden. Vsekakor pa je s svojo prijetno osebnostjo in delom opozarjal nase in tako ostal v spominu sodelavcem TOZD Transport.

Pokojnikovi ženi in obeh otrokoma izrekamo iskreno sožalje.

Delavci TOZD Transport in železarne Jesenice

ZA BOLJŠE DELO MLADIH V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

Občinska konferenca ZSMS Jesenice in Delavska univerza Jesenice bosta tudi v jesenskem času nadaljevali z izobraževanjem mladinskih aktivistov. V okviru konference mladim dosti pozornosti posvečalo izobraževanju in usposabljanju mladim, ki delajo v osnovnih organizacijah ZSMS v krajevnih skupnostih. Tu se mladi srečujejo vsak dan s težavami, ki jim jemljejo veselje do dela v OO ZSMS in se na tak način številno mladim, aktivnim v kraju, kjer živijo, še zmanjšuje.

V enajstih OO ZSMS, ki delujejo v naši občini, le redke uspevajo v kontinuiteti delovanja, zlasti na področju kadrov, zaradi česar seveda tudi ni kontinuitete v dejavnosti OO ZSMS.

Poleg pomanjkanja »široke fronte aktivnih mladincev v KS« so prostori za delo tisti, ki zavirajo uspešno delo OO ZSMS, oziroma lahko celo povzročijo popolno mrtvilo v njem delu.

Da so sredstva za delo OO ZSMS v krajevnih skupnostih minimalna,

ZBOR GORENJSKIH BRIGADIRJEV

V okviru medobčinskega sveta ZSMS za Gorenjsko se pripravljajo zbor vseh gorenjskih brigadirjev. Ideja o zboru se je porodila na eni izmed sej sekretariata medobčinskega sveta ZSMS in priprave nanj že tečejo.

Delo vodi organizacijski odbor, ki ga sestavljajo predstavniki vseh petih občinskih konferenc ZSMS. Kot ostala področja sodelovanja in povezovanja mladim je tudi mladinsko prostovoljno delo prestopilo občinske meje, kar je tudi prav.

Kljub temu, da je zbor manifestacija, je namenjen poglabljanju in kontinuiteti dela brigadirjev gorenjske regije.

Na tem zboru, predvidoma bo 19. septembra pri Šobcu, se bo zbralo okoli petsto mladim, toliko jih je na Gorenjskem letos sodelovalo v MDA. Zbor bo tudi pomenil temeljito analizo letošnje »brigadirske sezone«, spregovorili bomo o uspehih pa tudi neuspehih in pomanjkljivosti pri organiziranju in pripravi mladinskih delovnih brigad.

Ob tej priliki se pripravljajo poseben bilten s prispevki letošnjih mladinskih delovnih brigad.

DELOVNA AKCIJA V ŠOLI

Koncem šolskega leta 1980/81 so se učitelji osnovne šole Prežihov Voranc odločili, da med počitnicami prepletkajo vse prostore v šoli. Prav tako je bilo potrebno zamenjati vsa svetlobna telesa. Vprašali so učence v višjih razredih, če smo pripravljene pomagati pri pospravljanju razredov pred pričetkom novega šolskega leta.

Prijavilo se je precej učencev, delovne akcije pa se nas je udeležilo 15. Z delom smo pričeli v četrtek, 20. avgusta, in je trajalo tri dni v dopoldanskem času. Počistili smo telovadnico, razrede, pospravili omare, kjer so naši učni pripomočki. Največ dela pa smo imeli s šolskimi klopmi in stoli, ker skoraj vsi učenci pustimo svoje podpise in žvečilne gumije. Učitelji so bili z našim delom zadovoljni. Dokazali smo, da znamo pospravljati, čeprav veckrat spravimo razrede in učne pripomočke v nered.

Naša šola nas čaka v novi notranji obleki, od nas učencev pa je odvisno, koliko časa bo tako čista in lepa.

Petra Smrekar

ali pa jih sploh ni, je že dolgo znan problem, v katerega pa se (razen redkih izjem v posameznih KS) razen mladim skoraj nihče ne pogloblja in so mladi brez sredstev za osnovno dejavnost, razen če res niso sposobni »zvrtati vsaj nekaj fičenkov«!

Ravno zaradi tega in zaradi izboljšanja stanja na tem področju organizira OK ZSMS Jesenice (tudi v sodelovanju s klubom samoupravljalcev) ponovno šolo za mlade samoupravljalce na temo: krajevna skupnost. Šola bo predvidoma organizirana v začetku oktobra in je obenem tudi sestavni del priprav OK

MDB JESENIŠKO-BOHINJSKI ODRED NA ZVEZNI AKCIJI BAR '81

MDB Jeseniško-bohinjski odred je letos sodeloval na MDA Bratstvo in enotnost '81 z naseljem v Baru od 2. do 30. avgusta. Brigada je bila sestavljena iz 48 fantov in deklet iz naše občine. Poprečna starost brigadirjev je bila pod 18 let. V Baru je delala in živela z MDB iz Ljige, Ivograda, Bačke Topole in Bosanskega Broda.

Delovišče za vse je bilo zelo zahtevno. Delali so predvsem na urejanju infrastrukture občine Bara, od izkopa kanalov za kanalizacijo do urejanja bankin za novo cesto Bar-Virpazar. Povprečno preseganje norme na zelo težkem delovišču IV. in V. kategorije je bilo 148 %.

V samem naselju je življenje teklo zelo dobro – 25 brigadirjev je končalo razne tečaje; od tečajev za fotomaterije do tečaja za neplavalce. Ravno tako je 17 brigadirjev uspešno

MDB JOŽE GREGORČIČ-GORENJC NA DELOVNI AKCIJI KRAS '81

Zadnja brigadna konferenca je bila 8. avgusta v Završnici, kjer je bilo izvoljeno vodstvo brigade in posamezniki za interesna področja. V brigadi, ki je bila na delovišču od 9. do 30. avgusta, je sodelovalo poleg Jeseničanov še 11 mladincev iz doma Dragoljub Milovanovič iz Beograda, trije zamejski Slovenci in trije brigadirji iz drugih občin Slovenije, skupaj 42. Brigada je bila v naselju osamljena, kljub temu so aktivno delovali v družbenopolitičnih dejavnostih. Prav tako so izredno pozornost posvečali informiranju z bilteni, stenčasi in vsakodnevnimi radijskimi oddajami. Na področju SLO so sodelovali s pripadniki JLA, ki so bili tudi v naselju. Na kvizu ob 15. avgustu so v kasarni Lokvice

ZSMS Jesenice na volilno-programsko sejo. V šoli za mlade samoupravljalce bodo obravnavali naslednje teme:

- pojem krajevne skupnosti in njena samoupravna organiziranost,
- finansiranje krajevne skupnosti,
- naloge družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti,
- informiranje v krajevni skupnosti.

Šola bo potekala v obliki predavanj in skupinskega dela (z razpravi udeležencev).

OK ZSMS bo poleg razpisa za prijavo za šolo izvedla obiske v vseh OO ZSMS v KS, tako da bodo na teh sestankih prisotni tudi ostali predstavniki DPO in samoupravnih organov v KS, kajti tudi njim ne sme biti vseeno, kako dela in živi mladi na njihovega kraja.

no zaključilo mladinsko politično šolo.

Brigada je izdala šest stenskih časopisov, dva biltena, organizirala dve radijski oddaji, dva kulturno-zabavna večera in dvakrat večer poezije ob tabornem ognju.

Ob zaključku akcije je 11 svojih članov predlagala za sprejem v zvezo komunistov.

Za izredne rezultate na delovišču in v naselju je bila brigada Jeseniško-bohinjski odred štirikrat proglašena za udarno, dobila je priznanje za družbenopolitično aktivnost, trak akcije in posebno priznanje MDA-Bratstvo in enotnost. Poleg tega je predlagana za najvišje priznanje RK ZSMS Črne gore, za plaketo Budo Tomovič.

Brigadirji so za svojo aktivnost dobili 13 udarniških značk in 12 priznanj za družbenopolitično aktivnost.

NAJBOLJŠI MLADI DELAVCI – SAMOUPRAVLJALCI

Na IX. srečanju borcev NOV in mladine SOZD Slovenske železarne so proglasili najboljše mlade delavce samoupravljalce v delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarne. V delovnih organizacijah so najboljše naslednji:

ŽELEZARNA JESENICE: Ljupče Angelov, Safet Imamović, Zdenka Vrtačnik, Sandi Lužnik, Zdenka Milinarič, Niko Kešina, Franci Ploj, Tadej Hudeček, Dževad Begović, Žarko Lozar, Otmar Odar,

ŽELEZARNA RAVNE: Peter Metulj, Tone Golob, Vinko Kranjc, Ivan Prošt, Maks Kragelnik, Jože Iršič, Zdravko Mlakar, Miroslav Garb, Dušan Branković, Milan Iršič, Milan Laznik, Srečko Hovnik, Jože Jurak, Irma Fajmut, Srečko Franc, Zinka Harman, Jože Breznik.

ŽELEZARNA ŠTORE: Milan Horvat, Riharda Ščurek, Olga Božič, Vojko Kocman, Rajko Grosek, Stanko Cehner, Karel Marton, Franja Petelinšek, Jože Bezjak, Zdravko Salobir, Slava Mernik.

ŽICNA CELJE: Jožica Cesar, Jožica Slapnik, Milutin Josipovič, Mojca Ojsteršek, Greta Kranjc.

PLAMEN KROPA: Jozo Galič.

TOVIL LJUBLJANA: Viktor Marolt.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

RADIOLOŠKO-BIOLOŠKO-KEMIČNA ZAŠČITA

Na področju zaščite materialnih dobrin je zaščita hrane in vode najpomembnejša naloga in zahteva angažiranje vseh dejavnikov, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, pripravo, hrambo in distribucijo.

Z graditvijo in pripravo objektov za zaščito hrane moramo zagotoviti ustrezno disperzijo, skladiščenje rezerv v zavarovanih rajonih in nujno stopnjo zaščite v samem objektu.

Embaliranje hrane ima poseben pomen pri uresničevanju pogojev zaščite. Hrano med industrijskim pripravljanjem je treba pakirati v embalažo, v kateri je izključena možnost kontaminacije njene vsebine (konzerve, plastične folije itd.).

Tako in podobno moramo embalariti zdravila in nekatera druga sanitetna sredstva, brez katerih se ne morejo izvesti ukrepi za preskrbo in hospitalizacijo ljudi, poškodbah z JKB b/s.

Transportu hrane in vode je treba posvetiti izjemno pozornost. Pri transportu se mora zagotoviti popolna zaščita vode in hrane, ki se prevaža neembalirana (kruh, sveže meso itd.), pred aerosolno in kapljično kontaminacijo. Da bi se to doseglo, moramo vozila za transport prilagoditi tako, da omogočajo ustrezno zaščito, če je potrebno, pa moramo zagotoviti tudi število specialnih vozil za transport neembalirane hrane.

Zaščito vodnih objektov (izvirov, vodnjakov, vodnih napeljav) moramo organizirati na najširši osnovi. Varstveni ukrepi morajo biti navedeni v predpisih in navodilih za preskrbovanje z vodo.

Zaščiti živilske hrane moramo tudi posvetiti ustrezno pozornost. Hrano, pripravljeno za prehrano živine, moramo postaviti v ustrezne prostore, nadstrešnice in kopice in jo moramo pokriti. Živilsko hrano moramo poprej analizirati (ugotoviti ali je kontaminirana).

Hrambo in zaščito drugih vrst materialnih dobrin je treba organizirati po istih osnovnih principih kot za živilsko hrano, pod pogojem, da se zaščiti predvsem pred uničenjem.

c) ODPRAVLJANJE POSLEDIC UČINKA VOJNIH JKB SREDSTEV

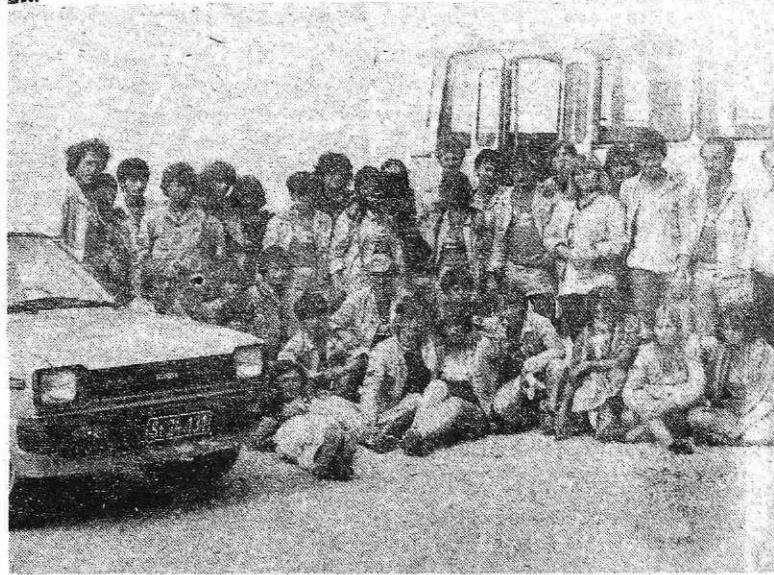
Da bi se ustvarili čim ugodnejši pogoji za opravljanje dejavnosti v napadenih območjih, moramo pravočasno načrtovati in izvajati nujne ukrepe in postopke za hitro in učinkovito odpravljanje nastalih posledic. Poseben pomen imajo: preskrba poškodovane in kontaminirane prebivalstva, gašenje požarov, odstranjevanje ruševin, usposabljanje podrtih in poškodovanih komunikacij in objektov ter RBK dekontaminacija.

Na področju preskrbe moramo hitro evakuirati poškodovane in kontaminirane ljudi iz kontaminiranih rajonov in jim dati kvalificirano medicinsko pomoč. Za izpolnitev te naloge je treba usposobiti predvsem zdravstveno službo.

Protipožarna zaščita mora biti organizirana tako, da omogoči v prvi vrsti lokalizacijo, nato pa gašenje požarov, posebno v rajonih, v katerih je neposredno ogroženo prebivalstvo in pomembne materialne dobrine. Poleg posebno organiziranih specializiranih enot za lokalizacijo in gašenje požarov moramo za protipožarno zaščito usposobiti tudi vse organe in organizacije.

Z odstranitvijo ruševin in z usposabljanjem porušeni in poškodovanih komunikacij in objektov moramo čimprej zagotoviti normalne in nujne pogoje za življenje in opravljanje določenih dejavnosti. Za opravljanje teh nalog moramo usposobiti vse organe in organizacije, zlasti pa enote civilne zaščite, cestno-gradbene in druge organizacije, ki se ukvarjajo z deli s področja gradbeništva.

Nadaljevanje

MDB Jože Gregorčič-Gorenjc

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

VISOKO KVALITETNI PLIN IZ VSEH VRST PREMOMA

Zahodnonemško podjetje Humboldt Wedag AG je razvilo nov postopek za vplinjavanje premoga, ki ima posebne prednosti, naprava pa je sorazmerno enostavno konstruirana. S tem postopkom, ki ima za osnovo avtomatno vplinjavanje v železni kopeli, je mogoče pridobivati visoko kvaliteten plin, ki se sestoji v osnovi samo iz ogljikovega oksida in vodika in skoraj nima žveplovih sestavin ter ogljikovega dioksida. Zato ga je mogoče v mnogih primerih uporabiti neposredno in brez vodnega čiščenja.

Na osnovi obsežnih raziskovalnih in razvojnih del bodo za praktični preizkus tega postopka zgradili poskusno napravo, ki bo lahko vplnila deset ton premoga na uro in to pri pritisku 100.000 pascalov (10 barov) ter temperaturi od 1350 do 1400 stop. C, s čimer bodo pridobili okoli 20.000 Nm³ plina. Ta naprava bo pričela obratovati leta 1982 in na osnovi ugotovljenih rezultatov bodo dobili tudi izkušnje za gradnjo naprave normalnih tehničnih izmer. Predvidevajo, da bi moral biti ta razvojni proces zaključen najkasneje do leta 1984.

malnih tehničnih izmer. Predvidevajo, da bi moral biti ta razvojni proces zaključen najkasneje do leta 1984.

Humboldtov postopek za vplinjavanje premoga ima za svojo osnovo topljenje ogljika v raztaljenem železu in nadaljnjim razvijanjem ogljika z vplinjavalnim sredstvom. Vplinjavalni reaktor je obdizan z ognjestalne opeko in ima na dnu talino železa. V talino železa je treba skozi hlajene pihalice vpihovati drobno zmlet premog, skupaj z apnom in kisikom. Istočasno je možno dovajati skozi pihalice tudi druga vplinjavalna sredstva kot so zrak, vodna para, ogljikov dioksid in podobno. Z dodajanjem premoga, apna in vplinjavalnega sredstva poteka proces vplinjavanja, medtem ko se železna talina ne porablja. Pridobljeni plin gre skozi prašni ciklon, kjer se osedlijo pramešani prašni delci. Pepel premoga preide v raztaljeno žilindro, ki jo kontinuirno odstranjujejo iz reaktorja in granulirajo.

Ta postopek za vplinjavanje premoga ima v primerjavi z mnogimi drugimi postopki nekatere odločilne prednosti. Možno je uporabiti vse vrste premoga ne glede na njihove lastnosti, kot so spekovost, vsebnost hlapljivih sestavin, pepela, žvepla in podobno. Ker je premog pri visoki temperaturi vplinjavalnega procesa popolnoma predelan, ni stranskih proizvodov.

Na ta način pridobljeni plin je zaradi ugodne sestave posebno primeren kot sintetični plin za različne kemične procese. Poleg tega praktično ne vsebuje oksidirajočih sestavin, kot so ogljikov dioksid, vodna para in spojine žvepla in ga je zato mogoče uporabiti brez vodnega čiščenja, na primer, pri napravah za direktno redukcijo železove rude. Zaradi izredno nizke vsebnosti žvepla (pod 20 ppm) je ta plin še posebej primeren za uporabo pri kombiniranem postopku plin-parne turbine in termoelektarnah.

Pri izkoristku vplinjavanja ogljika čez 98 %, ima ta postopek tudi visoko specifično storilnost pri izdelavi plina. Pridobljeni podatki kažejo, da bi bilo mogoče v enem reaktorju pridobiti več kot 200.000 Nm³ plina na uro.

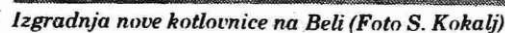
6

(Nadaljevanje s 1. strani)

– Praktično dogotovljeni naložbi
sta pa v preusmeritev izdelave pil v

Letos od prvega avgusta je v veljavi zakon o začasni prepovedi raz-

Milan Marolt

Krvne grupe ljudi predstavljajo nespremenljive biološke karakteristike, ki se na osnovi dednosti prenašajo iz generacije v generacijo. Oznaka »krvna grupa« ne pomeni, da je vezana samo na kri, to je eritrocite, pač pa je to lastnost tudi drugih organov in tkiv, tako da pred-

Transfuzije uporabljajo v vseh vejah medicine, najbolj pogosti vzroki zanje pa so: krvavitve, šok, poškodbe posameznih delov telesa, med in po kirurških posegih, pri različnih obolenjih itd.

Pogonska goriva iz biomase

Jedrska fuzija

V okviru te študije je bilo tudi raziskano stanje razvoja na področju jedrske fuzije in pri tem so posebej upoštevali raziskave o magnetni vezavi in fuziji. Ugotovili so, da celo pri pospešitvi raziskav ne kaže, da bi lahko do leta 2020 ekonomsko izkoriščali ta sistem, to je termo-jedrsko fuzijo za energijo.

Pridobivanje plina z visoko toplotno vsebnostjo iz premoga

V raznih državah raziskujejo pridobivanje visoko kakovostnega plina s preko 125 joulov (8500 kcal/kub. m) iz premoga po Lurgi postopku in s pomočjo procesne toplote iz visoko temperaturnih reaktorjev. Ekonomičnost tega postopka pričakujejo v eni državi med leti 1995 in 2005 in v štirih drugih državah nekoliko kasneje. Delež te energije bo dosegal leta 2000 24 milij. ton naftnih neto letno in do leta 2020 78 milij. ton.

Pridobivanje plina z nizko toplotno vsebnostjo iz premoga

Že nekaj let nazaj tekoče izboljšujejo v nekaterih državah pretvarjanje črnega ali rjavega premoga v plin slabše kvalitete, vendar pri tem ne pričakujejo pred letom 2000 ustrezne ekonomičnosti.

Ker lahko plin z manjšo toplotno vsebnostjo ekonomsko transportiramo samo na krajše razdalje, je njegova uporabnost regionalno omejena. Zato pričakujejo, da bo leta 2010 narasel njegov delež pri preskrbi z energijo na deset milij. ton naftnih enot letno in leta 2020 na 18 milij. ton.

Magnetno hidrodinamična tehnologija (MHD)

Pri MHD tehnologiji je predvideno pretvarjanje premoga v termoelektrarnah pri zelo visokih temperaturah v ionizirani plin. Tega potem z vodenjem skozi magnetno polje uporabijo dodatno za pridobivanje električne energije. Ta tehnologija je danes že v pričetnem stanju razvoja in zato ne bo na razpolago pred letom 2000. Danes jo razvija samo ena država in v letu 2010 računajo na milij. ton naftnih enot letno in leta 2020 na deset milij. ton.

Nefosilni proizvodni sistemi za pridobivanje vodika

V tej analizi so raziskovali dva postopka za pridobivanje nefosilnega vodika, in sicer elektrólizo² ter termokemični postopek. Čeprav bo postopek pridobivanja vodika z elektrólizo na razpolago šele po letu 1985 in kemični postopek po letu 2000, vendar lahko šele znatno kasneje pričakujemo veliko uporabo. Za leto 2010 cenijo preskrbo s to vrsto energije na milijon ton naftnih enot letno in pri pospešeni raziskovalni dejavnosti leta 2020 osem milij. ton. Tej tehnologiji pripisujejo ekonomski pomen šele mnogo kasneje in še to v povezavi z jedrsko fuzijo.

Vplnjevanje premoga pod zemeljsko površino

Tehnologijo podzemeljskega vplinjavanja premoga so v tej študiji obravnavali s stališča dveh možnosti. Prva je pridobivanje plina iz premoga, ki ga je mogoče uporabiti v industrijskih napravah in druga v povezavi z drugimi nosilci energije za pridobivanje električnega toka. Ta tehnologija bo ob razpoložljivih nahajališčih na razpolago po letu 1985 in bo šele po letu 1990 pridobila na svojem pomenu. Danes izvajajo ustrezne raziskave v štirih državah. Njena uporaba je ob naraščajočih cenah nafte ekonomsko upravičena. Za leto 2010 računajo na 1–2 milij. ton naftnih enot in leta 2020 na 2–3 milij. ton.

RAZVOJ PORABE ENERGIJE

Predvideno povečanje porabe

V spodnjih razpredelnicah je za 15 držav IEA do leta 2020 v odstotkih navedeno povečanje porabe posameznih energetskih virov. Prva prikazuje situacijo pri normalnem poteku razvoja in druga pri pospešenem.

Premog

Študija predvideva, da bo delež premoga pri celotni porabi primarne energije narasel z 21 % v letu 1980 na 32 % v letu 2010. To ustreza povečanju porabe s 750 milij. ton naftnih enot v letu 1980 na 2080 milij. ton v letu 2010. Pri pospešenem razvoju raziskav bo narasla ta količina na 34 %, oziroma 2230 milij. ton.

Da bi v teh državah zagotovili potrebne količine premoga, bo potrebno velike količine uvoziti. Medtem ko so leta 1980 uvozili okoli 100 milij. ton enot črnega premoga, se bo do leta 2000 ta količina povečala za trikrat in do leta 2010 na 450–600 milij. ton enot črnega premoga (1 kg nafte ustreza 1,5 entotam črnega premoga).

S povečanjem proizvodnje premoga bodo zahtevnejše tudi naloge, povezane z ureditvijo problemov onesnaževanja ozračja. To je povezano tako s problemom povečanja ogljikovega dioksida v ozračju, kakor tudi z odžveplanjem premoga z višjo vsebnostjo tega elementa. Danes je v teku vrsta raziskovalnih projektov, katerih namen je pravočasno razviti ustrezne naprave za zaščito ozračja. Nove tehnologije, ki so bile v povezavi s premogom prej omenjene (pridobivanje visoko kvalitetnega plina, utekočinjenje, kombinacija pridobivanja slabega plina in vplinjevanja pod pritiskom), pridejo v poštev v drugi tabeli. Ostale navedene tehnologije bodo postale pomembnejše šele v kasnejšem obdobju.

Nafta in plin

Študija predpostavlja, da je bila celotna potreba po primarni energiji v 15 državah IEA krita leta 1980 48 % z nafto in 18 % s plinom. Ob upoštevanju predvidenega razvoja do leta 2010 je mogoče pričakovati zmanjšanje deleža nafte na 26 % in plina na 10 %. Obnavljane tehnologije, ki se nanašajo na nafto in plin kot predelavo oljnih peskov in škrljajcev, kakor tudi izboljšanje tehnologije pridobivanja ter črpanja, so upoštevane v drugi tabeli. Prav tako tudi tehnologije, ki obetajo izkoriščanje porabe nafte.

Jedrska energija

Delež jedrske energije bi naj narastel s šest odstotkov v letu 1980 na 21 % v letu 2010 in pri pospešeni raziskovalni dejavnosti celo na 24 %. Zgoraj navedene tehnologije, ki so povezane z jedrsko energijo, so upoštewane v drugi tabeli. Uporaba jedrske fuzije pa bo prišla na vrsto šele v kasnejšem obdobju.

VELIČASTNO SREČANJE BORCEV NOV IN MLADINE SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE NA MEŽAKLJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

žgali enajst domačij, poleg treh koč. V njih pa je zgorelo tudi 24 domačinov, od najmlajšega osemmesecnega Primoža do najstarejšega Jakoba Smoleja, ki je bil star 76 let.

Po svojem pozdravnem govoru je predsednik aktivna ZB NOV naše železarnice, ki je bil letošnji organizator srečanja, predal besedo slavnostnemu govorniku, sekretarju medobčinskega sveta Zveze komunistov Slovenije za Gorenjsko in članu centralnega komiteja ZKS Zdravku Krvinu. Njegov govor v nadaljevanju v celoti objavljamo.

Po slavnostnem govoru je udeležence devetega srečanja pozdravil sekretar koordinacijskega sveta ZSMS SOZD Slovenske železarnice Tihomir Kostić in ob tej priložnosti proglasil 46 najboljših mladih delavcev — samoupravljalcev v delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarnice. Tudi njegov govor v nadaljevanju v celoti objavljamo, na mladinski strani pa seznam najboljših mladih delavcev — samoupravljalcev.

Deveto srečanje je v imenu republiškega odbora ZZB NOV pozdravil Jože Ulčar in opravičil predsednika Janeza Vipotnika, ki je bil zadržan z drugo dolžnostjo. Ob tej priložnosti je izročil pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev priznanje medobčinskega sveta ZZB NOV za Gorenjsko za negovanje borbene, partizanske pesmi, s čimer veliko prispevajo k razvijanju revolucionarnih tradicij in kulturnega izročila naše narodnoosvobodilne borbe.

Pozdravna pisma devetega srečanja — republiškega odbora ZZB NOV, centralnemu komiteju Zveze komunistov Slovenije in republiški konferenci ZSMS, je prebral Niko Kešina, najboljši mladi delavec — samoupravljalcev v TOZD Elektrode naše železarnice.

Sledil je vsebinsko bogat kulturni program, v katerem so izvajalci: pihalni orkester Jeseniških železarjev, ansambel narodnih plesov in pesmi DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice in recitatorja Franci Pogačnik in Borut Verovšek z besedo, glasbo in plesom obudili štiriletno obdobje narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije. Scenarij z izborom besedila je pripravil Joža Varl.

Delegaciji, sestavljeni iz delavcev vseh delovnih organizacij SOZD Slovenske železarnice, sta s srečanja odnesli tudi venca k spomeniku na Obranco in v Srednjo Radovno k spomeniku umorjenih in požganih domačinov. Tako kot običajno so se tudi letošnjega srečanja udeležili številni zastavonoše s prapori organizacij ZZB NOV.

Tovariško srečanje, ki se je nadaljevalo do mraka, so s krajšimi kulturnimi programi popestrili pihalni orkester Jeseniških železarjev, moški pevski zbor Vintgar in godba na pihala DPD Svoboda Gorje. Poskrbljeno pa je bilo tudi za športno-rekreativno dejavnost. Udeleženci so se lahko pomerili v streljanju z zračno puško in vlečenju vrvi. Za prijetno popestritev pa so poskrbeli tudi člani TVD Partizan Blejska Dobrava, ki so pripravili bogat srečolov. Za ples pa je v splošno zadovoljstvo igral Gornjesavski kvintet.

Vsekakor je letošnjemu srečanju in seveda zadovoljstvu udeležencev, veliko prispeval posrečeno izbrán kraj srečanja, ob domu železarjev na Mežaklji, poleg izrednega vremena, ki je omogočil udeležencem, da so lahko občudovali naše Julijce iz drugega zornega kota. Izjemno lepo urejena okolica doma, preskrbljenost s sedeži za vse udeležence, zadostna in cenena ponudba hrane in pijače, kar so zelo dobro opravili delavci naše TOZD Družbena prehrana in ponudba tobaknih izdelkov, družabno-sportnih rekvizitov in spominčkov, kar je v svojem kiosku nudila Tobakna tovarna Ljubljana — enota Jesenice, je prispevalo k popolnemu zadovoljstvu udeležencev.

Po letošnjem programu obnovitvenih del v železarskem domu na Mežaklji je bila na domu v celoti obnovljena streha, zamenjan električni kabel od transformatorja do doma, obnovljena vodovodna instalacija s koritom na prostem in nekatera druga dela. Izredno velika dela pa so bila opravljena pri urejanju okolice in redčenju gozda ob domu, pri čemer so veliko delo opravili brigadirji mladinske delovne brigade Železar in drugi brigadirji, poleg delavcev Gozdnega gospodarstva Bled. Nekoliko izboljšana in izravnana je bila tudi cesta na Mežakljo, dovolj pa je bilo tudi prostora za številne avtobuse in osebna vozila. Organizatorji so za primer slabega vremena postavili tudi nekaj šotorov, na me-

stu pa so bile tudi reševalna služba, poklicni gasilci Železarnice in železarska narodna zaščita, poleg delavcev milice, ki so skrbeli za nemoten enosmerni prevoz udeležencev in drugih obiskovalcev Mežaklje.

Ceprav je Mežaklja že doslej ob vikendih imela veliko obiskovalcev, je s sobotno prireditvijo dobila potrditev svoje privlačnosti in priljubljenosti, naša železarna pa potrjuje, da je ravnala prav, da je dom odkupila in se lotila postopne obnove, ki naj bi bila predvidoma zaključena prihodnje leto do občinskega praznika. Že v soboto je bilo izrečenih več pobud za večje družbenopolitične manifestacije, ki naj bi se odvijale na tem prostoru ob domu prihodnje leto. Tako so najbolj odgovorni soglašali, da naj bi bilo drugo leto srečanje borcev NOV in aktivistov Osvobodilne fronte, katerega gostitelj je jeseniška občina, na Mežaklji. Mnogi so se tudi navduševali, da bi morali na Mežaklji ob domu organizirati tudi vsakoletna prvomajska

srečanja delavcev in občanov jeseniške občine. In še in še so bile pobude. Vsekakor je led prebit in tako urejena okolica doma, da vse to lahko z manjšimi stroški izpeljemo. Še toliko bolj, ker vse kaže, da se bo pomlad pričelo tudi z obnovo ostalih dveh domov na Mežaklji, s čimer bo Mežaklja ponovno zaživela. Gozdno gospodarstvo Bled tudi redno vzdržuje cesto in je z redkimi izjemami vso zimo vozna. S skupnimi močmi vseh lastnikov domov in Gozdnega gospodarstva Bled pa bi cesto lahko postopno še izboljševali in v perspektivi celo asfaltirali. To pa Mežaklja tudi zasluži, kajti poleg lepote in izrednega okolja ima čudovit gorski zrak, mir in neizčrpne možnosti za letne in zimске športno-rekreativne dejavnosti, poleg seveda koristenja dopusta v obnovljenem domu.

Te izredne kvalitete Mežaklje so v soboto tudi enoglasno potrjevali vsi udeleženci devetega srečanja borcev NOV in mladine SOZD Slovenske železarnice.

POZDRAVNA PISMA IX. SREČANJA

REPUBLIŠKEMU ODBORU ZZB NOV SLOVENIJE, CENTRALNEMU KOMITEJU ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE IN REPUBLIŠKI KONFERENCI ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE SLOVENIJE

Borci narodnoosvobodilne vojske, delavci delovnih organizacij SOZD Slovenske železarnice se letos že devetič srečujemo, in sicer tokrat na partizanski Mežaklji nad Jesenicami. Našim srečanjem se zadnja leta pridružuje tudi mladina naše sestavljene organizacije, ki bo nadaljevala s to tradicijo, ko bo zadnja generacija nekdanjih borcev in aktivistov narodnoosvobodilne borbe odšla v pokoj.

Z našimi srečanji, ko so vsako leto v drugem kraju, znam iz naše narodnoosvobodilne borbe, utrjujemo medsebojne vezi nekdanjih borcev in sedanjih sodelavcev v veliki družini slovenskih železarjev in predelovalcev. S temi srečanji oživljamo spomine na našo veliko revolucionarno preteklost, na našo borbo za obstoj, ohranitev in nacionalno ter socialno svobodo. To pa pomeni tudi prenašanje revolucionarnih tradicij in moralnoetičnih vrednot naprednega delavskega gibanja, narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije na mlajše generacije sedanjih in bodočih graditeljev naše socialistične samouprave, neodvisne in neuvrščene domovine. Mladi te vrednote vnašamo v vsakodnevno bitko pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije, pri uresničevanju naših planskih obveznosti in nadaljnji rasti delovnih organizacij naše sestavljene organizacije združene dela Slovenske železarnice.

S tega veličastnega zbora vam pošiljamo prisrčne pozdrave.

borci NOV, delavci in mladina SOZD Slovenske železarnice

FRANCU LESKOŠKU-LUKI

Borci narodnoosvobodilne vojske, delavci in mladina SOZD Slovenske železarnice, zbrani na devetem srečanju na Mežaklji nad Jesenicami, ti, tovariš Luka, pošiljamo prisrčne pozdrave z najlepšimi željami za tvoje zdravje.

Zal nam je, ker te ni med nami, med borci in mladino — železarji in predelovalci Slovenije, s katerimi si bil in si povezan že skoraj pol stoletja prek revolucionarnega delavskega gibanja med obema vojnoma, prek naše narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije in povojne obnove in izgradnje naše domovine, še predvsem pa črne metalurgije.

Hvaležni smo ti za tvojo veliko skrb, ki si jo v življenju namenjal za razvoj teške industrije, še posebno metalurgije in za nas delavce v teški industriji. Ravno zato si, ne glede na tvojo fizično odsotnost, z nami.

Želimo ti zdravja in da bi še dolgo prihajal med nas slovenske železarje in predelovalce.

Borci NOV, delavci in mladina SOZD Slovenske železarnice

POZDRAV MLADIH NA IX. SREČANJU

Letos prvič slovenski železarji združujemo srečanje borcev NOV s srečanjem mladih, združenih v velikem kolektivu slovenskih železarjev in predelovalcev. Sicer smo se mladi iz naše sestavljene organizacije tudi doslej srečevali in krepili medsebojne odnose, tovarništvo in kolektivnost. Z današnjim srečanjem pa prehaja srečanje v novo kvaliteto, s katero mladi začnemo prevzemati odgovornost za prenašanje tradicij in moralnih kvalitete naše revolucije na mlade rodove, ko se boste vi, spoštovani borci poslovili od aktivnega dela v naših delovnih organizacijah.

Mladi se zavedamo te velike odgovornosti, kajti vemo, da prenašanje revolucionarnih tradicij na mlade rodove pomeni vnašati v naše vsakodnevno delo, v našo samoupravno in politično delovanje in naše medsebojne odnose neprecenljive kvalitete naše revolucije — tovarništvo, solidarnost, enotnost, medsebojno zaupanje, vztrajnost, požrtvovalnost in če bo potrebno, da stopimo v bran naše svobode in neodvisnosti.

Še predvsem pa nas obvezuje, da naprej krepimo in razvijamo bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti, skovano v naši revoluciji. Zavedamo se, da je to poleg odgovornega in vestnega dela, pri razvoju naše socialistične samoupravne družbe, najmočnejše orožje svobode in neodvisnosti.

V imenu mladih iz delovnih organizacij SOZD Slovenske železarnice se obvezujemo, da bomo mladi z vašo pomočjo, tovariši borci, nadaljevali ta velika srečanja in še naprej krepili tovariške odnose in kolektivizem med nami slovenskimi železarji in predelovalci.

Cestitam proglašeni najboljšim mladim delavcem samoupravljalcem in želim, da bi bili še naprej zgledni delavci v svojih delovnih kolektivih, vam, tovariši borci, pa želimo mladi veliko zdravja in zadovoljstva.

(Seznam najboljših mladih delavcev samoupravljalcev v delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarnice objavljamo na mladinski strani.)

GOVOR ZDRAVKA KRVINE, SEKRETARJA MEDOBČINSKEGA SVETA ZKS GORENJSKE

Zelo sem vesel in počaščen, da vas lahko danes tu na Mežakliji pozdravim v imenu medobčinskega sveta ZKS in vseh delovnih ljudi Gorenjske na devetem tradicionalnem srečanju borcev NOB in mladine slovenskih železarn in tistih predelovalcev, ki so vključeni v to sestavljeno organizacijo združenega dela.

Tudi današnje srečanje je tesno povezano s praznovanjem obletnice iz naše revolucionarne preteklosti, ko je Komunistična partija Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu prižgala baklo odpora in boja proti okupatorju. Letos s ponosom praznujemo 40-letnico ustanovitve Osvobodilne fronte in vstaje slovenskega naroda in 36 let svobodne graditve v naši samoupravni skupnosti narodov in narodnosti Titove Jugoslavije.

Se posebej je pomembno, da smo se zbrali tu na Mežakliji, kjer je bila 1. avgusta 1941 prva bitka za okupatorjem v jeseniški občini, kjer sta padla prvoborca Ferdo Koren in Viktor Arzenšek. Prav tu so proletarske Jesenice pred 40 leti ponosno dvignile zastavo upora in začele nezoprosen boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. Na ta dan tudi železarske Jesenice praznujejo vsako leto svoj občinski praznik.

Pomen teh obletnic je velik, saj obeležujemo pričetek težkega in krvavega boja za socialne in nacionalne pravice naših narodov in narodnosti, boja v katerem se je rojevala naša samoupravna družba.

Ne moremo izreči ali napisati vsega tistega, kar ste vi borci napravili za zmago slovenskega naroda in drugih jugoslovanskih narodov in narodnosti v boju proti okupatorju, za našo svobodno samoupravno družbo in za boljše življenje našega delovnega človeka. Ohraniti moramo te pridobitve in naprej razvijati Titovo in Kardeljevo smer socialističnega samoupravnega razvoja, vztrajno, dosledno in pogumno, kot sta to delala tovariša Tito in Kardelj. S tem se bomo oddolžili vsem borcem narodnoosvobodilne borbe, posebej tistim, ki so dali svoja življenja za našo svobodo, za demokratični samoupravni razvoj naše družbe in predvsem za družbenoekonomski položaj delovnega človeka in občana v našem političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

Mlada generacija spoštuje in čuti vrednote narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije, spoznava jih iz šolskih knjig, iz literature, glasbenih in likovnih del na temo narodnoosvobodilne borbe in iz neposrednih srečanj z borci, kakršno je današnje, kar je izrednega pomena za prenašanje tradicij narodnoosvobodilne borbe za mlado generacijo. Te vrednote mladina doživlja tudi v času graditve naše samoupravne socialistične skupnosti, jih ohranja in nadalje razvija in plemeniti pri uresničevanju sedanjih nalog na delovnih akcijah, v šoli, v združenem delu in celotnem samoupravnem in političnem življenju naše družbe.

Gospodarska trdnost in stabilnost sta eden poglavitnih elementov moči našega samoupravnega sistema, naša samostojnost in nadaljnega uspešnega razvoja.

Sedanja bitka za gospodarsko stabilizacijo zahteva od vseh nas, da se dosledno ravnamo po sprejetih sklepih in usmeritvah na vseh nivojih našega družbenega življenja. Ta bitka pa je neločljivo povezana z utrjevanjem družbenoekonomskega položaja delavca v združenem delu.

Zato prav na tem srečanju borcev železarjev in predelovalcev moramo izreči vso podpojo nedavno sprejetim stališčem predsedstva SFRJ v zvezi z resnimi gospodarskimi razmerami, ki jih je poslalo zvezni skupščini, v katerih zahtevajo odločnejše in učinkovitejše ukrepanje vseh dejavnikov v družbi, zlasti izvršnih organov, da bi preprečili nadaljnje negativne tokove, ki bi lahko vplivali na splošno družbeno-politično stabilnost države in na njen mednarodni položaj. Podpiramo tudi smernice in stališča, ki jih je na letni skupščini Zveze združenj borcev NOV izrekel tovariš Janez Vipotnik, ki je med drugim dejal: »Čas, v katerem živimo, ima takšen značaj, da bi se morali v svojem delu in svojem obnašanju vsi prilagoditi splošnemu pozivu narodu, ki ga daje partija, socialistična zveza in država v kompliciranih gospodarskih razmerah. Po starem ni mogoče naprej. Odločno gre dalje razvijati samoupravljanje in širiti ter krepiti pravice delavcev, da bodo storiili nov korak v uveljavljanju svoje vodilne vloge na vseh področjih družbenega upravljanja in odločanja.«

Gorenjsko gospodarstvo je v stabilizacijskih prizadevanjih doseglo nekatere ugodne rezultate. Pozitivni premiki so bili napravljeni predvsem na področju ekonomskih odnosov s tujino pri povečanju izvoza in zmanjševanju uvoza ter še posebej na področju razporejanja dohodka za posamezne namene porabe, predvsem osebne porabe. Zmanjšali smo investicijsko porabo in v celoti umirili rast zaposlovanja, predvsem iz drugih podočij.

Zelo pomembno je v teh stabilizacijskih prizadevanjih, da smo na Gorenjskem v prvem polletju kot tudi lansko leto brez izgub v organizacijah združenega dela in družbenih dejavnostih. Le nekaj temeljnih organizacij združenega dela je imelo 60 milijonov din izgube, ki pa so pokrite z rezervnimi skladi temeljnih ali delovnih organizacij. Največ med temi temeljnimi organizacijami je takih, ki so sezonskega značaja, ko se ustvarjeni dohodek pokaže šele v drugem polletju.

Zdravko Krvin

Ob pozitivnih premikih pa so se v nekaterih organizacijah združenega dela zaostrili pogoji ustvarjanja in pridobivanja dohodka, kar je upočasnilo rast industrijske proizvodnje zaradi slabše, ponekod celo kritične preskrbe z reprodukcijskim materialom, zlasti še uvoženim in zaradi zapiranja tržišča ob neuresničevanju enotnega jugoslovanskega trga.

Tem negativnim pojavom so se pridružili še neobvladana politika cen, prepočasno uresničevanje dohodkovnih odnosov pri ustvarjanju skupnega prihodka in dohodka.

Tudi na železarskih Jesenicah so prizadevanja za gospodarsko stabilizacijo rodila že pomembne rezultate. Kljub povečanju materialnih stroškov v organizacijah združenega dela, je jeseniško gospodarstvo v prvem polletju letošnjega leta bilo prvič v celoti brez izgub in ustvarilo dohodek za nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj.

Se posebej je pomembno, da je železarna Jesenice ustvarila v sedmih mesecih letošnjega leta milijardo 450 milij. dinarjev dohodka, oziroma 825 milijonov dinarjev čistega dohodka ali za 36,5% več kot v istem obdobju lanskega leta. Tudi čistega dohodka je ostalo več za skupno porabo in razširjanje materialne osnove dela kot v prejšnjem letu 1980. Ta dohodek je Železarna ustvarila iz izdelavo 233.500 ton kvalitetnejših jekel, v vrednosti osem milijard 400 milij. dinarjev ustvarjenega celotnega prihodka. Če ne bi bili v tako veliki meri porasli stroški proizvodnje, bi bil ostanek dohodka še bistveno večji. Osebnih dohodkov je povečala za 24% v odnosu na isto obdobje lanskega leta. To je zelo pomembno, da je železarna Jesenice dosegla take rezultate, ker je s temi doseženimi rezultati dana dobra osnova za nadaljnjo posodobitev tehnologije v Železarni in izgradnjo elektrojeklarne II, ki je za obstoj Jesenic, Gorenjske in celotne Slovenije nujno potrebna.

Za to naložbo imajo jeseniški železarji močno družbenopolitično in samoupravno podporo v gorenjskem združenem delu, družbenopolitičnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah celotne Gorenjske.

Moram poudariti, da so ti rezultati plod močne politične in samoupravne aktivnosti v temeljnih organizacijah združenega dela, delovni organizaciji in v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih jeseniške občine.

Seveda s tem ne mislim, da so že dosegli vse tisto, kar so si sami postavili v programe ekonomske stabilizacije in kar so jih postavili naši

samoupravni in politični dejavniki na vseh nivojih naše družbene skupnosti. Tu nas vse skupaj čaka še veliko dela, predvsem v organizaciji dela, delovni in tehnološki disciplini, štednji pri materialu in materialnih stroških, administraciji, kvaliteti izdelkov, še posebej pa pri uveljavljanju nagrajevanja po delu in rezultatih dela, ki ga prepočasno uresničujemo.

Imamo velike potenciale na našem področju, na področju Gorenjske in neizmerno pripravljenost naših delovnih ljudi za nadaljnjo izgradnjo in utrjevanje našega političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Pri tem pa je temeljno vprašanje krepitve vloge in položaja delovnega človeka in občana v tem samoupravnem družbenem procesu. Zato je odločanje mimo delavcev in občanov ter mimo institucij političnega sistema, skozi katere se uresničujejo interesi delavcev in občanov, poglavitna ovira za hitrejšo in celovito družbeno preobrazbo na temeljih samoupravnega združenega dela.

Upoštevati moramo tudi, da se naš samoupravni preobrazbeni proces odvija v času velikih protislovij in navskrižij, ki izhajajo iz gospodarske in politične krize v svetu. Ravno zaradi tega moramo biti še posebej pozorni pri uresničevanju politike združevanja in usklajevanja interesov združenega dela. Zveza komunistov je bila in ostane faktor, ki deluje v progresivnem usmerjanju družbene preobrazbe in vloge človeka v celotnih reprodukcijskih odnosih. Protislovja, ki se stalno porajajo, bomo reševali le z ustvarjanjem v vseh institucijah političnega sistema. Moč naše socialistične revolucije je v organiziranem gibanju množic, združenih v Socialistični zvezi delovnega ljudstva, naslednici Ljudske fronte in Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Socialistična zveza združuje vse ljudi in v socialistični zvezi uresničujemo pluralizem samoupravnih interesov, konkretnih interesov v konkretnih okoljih, kot je to velikokrat poudarjal tovariš Edvard Kardelj. Zato je naša skupna dolžnost, da delujemo v sekcijah socialistične zveze in na ta način rešujemo različna, tudi drobna družbena in osebna vprašanja našega delovnega človeka.

V vsakodnevem življenju je veliko vprašanj, ki vznemirjajo delovne ljudi in občane in povečujejo njihovo nezadovoljstvo. To ni sama vprašanje naraščanja cen in upadanja realnih osebnih dohodkov, ampak tudi občutek, da nekatere naše samoupravne in državne ustanove ali posamezniki prepočasno in neodgovorno, površno in malomarno opravljajo svoje delo in naloge, ki so jim zaupane. To je splet pojavov od primerov, ko se naš občan s težavo prebija po dolgih birokratskih poteh do raznih dovoljenj in reševanja drugih življenjsko važnih vprašanj posameznika ali njegove družine. Vsi takšni negativni pojavi motijo našega občana in delovnega človeka, ker se prepočasno razrešujejo, kar daje vtis nesposobnosti organov za razreševanje življenjskih problemov naših ljudi. Pri tem pa se čisto pozablja, da smo družba mi vsi, vsak na svojem delovnem mestu s konkretnimi zadolžitvami in odgovornostjo, katero bomo morali najbolj dosledno uresničevati vsi delovni ljudje, še posebej pa tisti, ki nosijo odgovorne družbene, gospodarske in politične funkcije, da bi se ta vprašanja hitreje razreševala.

Takim primerom moramo napraviti konec in dosledno z odgovornostjo reševati vsa vprašanja, ki jih postavljajo pred naše samoupravne in državne organe naši delovni ljudje in občani.

To so torej problemi, ki so odraz naše premajhne učinkovitosti v izgradnji posameznih delov celovitega sistema samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, ki bi krepili samoupravni položaj delavca v družbeni reprodukciji. Vse te slabosti zahtevajo povečane napore za boljše delo in gospodarjenje kot pogoj za gospodarsko stabilnost in tudi pogoj za povečanje osebnega in družbenega standarda. Skratka, spopasti se moramo z nedelom, z neredom ter postaviti v ospredje povečanje proizvodnje za izvoz, varčevanje s surovimi materiali in energijo ter dobro izkoriščanje proizvodnih naprav in kapacitet.

Dobra dva meseca je poteklo od III. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije. Kongres je sprejel usmeritve o vseh temeljnih vprašanjih uveljavljanja socialističnega samoupravljanja v sedanjem obdobju. Bistvo je v tem, kako zagotoviti pogoje, da bo delavec obvladal celotno družbeno reprodukcijo, oziroma da bo odločal o pridobivanju in uporabi celotnega prihodka, ki ga s svojim delom ustvarja. Z resolucijo se kongres in delegati kongresa obračajo na delavski razred in na vse delovne ljudi, vse samoupravno in družbeno organizirane sile socialistične zavesti, v prepričanju, da stališča in sklepi kongresa, skupaj s temeljnimi opredelitvami Zveze komunistov Jugoslavije, pomenijo

osnovo za najširšo družbeno akcijo pri razreševanju nalog in problemov, pred katerimi smo v tem političnem trenutku. Resolucija III. kongresa je resnično orožje v rokah delavcev in zavestnih družbenih sil za uspešno premagovanje objektivnih težav in subjektivnih odporov pri uveljavljanju socialističnega samoupravljanja. Če kdaj, potem to obdobje zahteva konkreten, organiziran pristop, tak je tudi sklep vseh družbenopolitičnih organizacij Gorenjske, da vsaka temeljna organizacija in organizacija združenega dela, krajevna skupnost in občina oceni svoje lastne razmere ter sprejme konkretne akcijske programe.

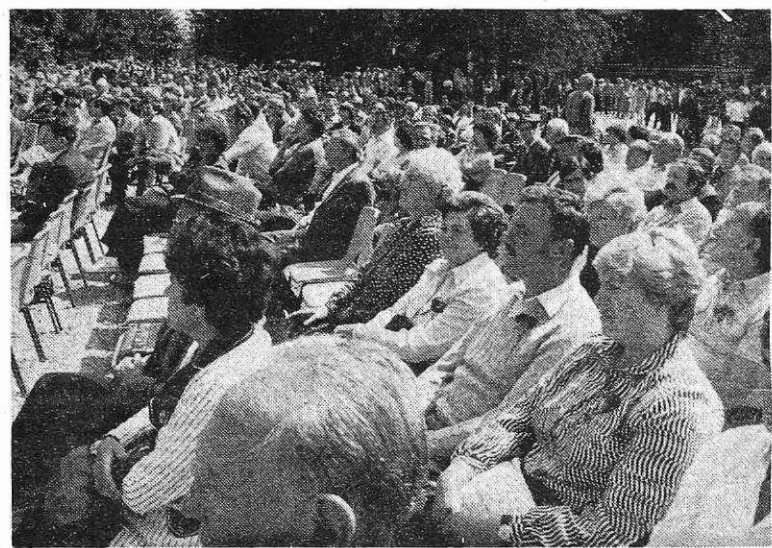
Pri tem pa je treba ločiti probleme, ki jih delavci v temeljni organizaciji, krajevni skupnosti, lahko sami razrešujejo, od problemov, ki jih preko svojih delegatov razrešujejo v širši družbenih skupnostih. V tem trenutku je potrebno skupaj s samoupravnimi organi, sindikatom in zvezo komunistov oceniti v vseh temeljnih organizacijah združenega dela, kje so možnosti za povečanje produktivnosti, kvalitete in dohodka. Zato moramo vsi, v vseh organizacijah združenega dela, zagotoviti kontinuiteto dela in organiziranost proizvodnje za izboljšanje gospodarske situacije. Le s tem bomo vsi dokazali, da smo sklepe predsedstva SFRJ, centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in Slovenije ter resolucijo III. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije resno vključili kot prioritete naloge, in da jih bomo dosledno uresničevali za naš nadaljnji razvoj samoupravne socialistične neuvrščene, vedno Titove in Kardeljeve Jugoslavije.

Ne zamerite mi, da sem ob tej svečanosti govoril predvsem o problemih, premalo pa o dosežkih, čeprav so veliki v tej celotni povojni izgradnji naše samoupravne skupno-

sti, katerim temelj ste postavili predvsem vi, v narodnoosvobodilni borbi, socialistični revoluciji in v celotni povojni izgradnji naše samoupravne družbe. Vendar mislim, da so časi taksi, da je treba o tem govoriti, da bomo lahko jutri šli še hitreje naprej in pokazali svetu in samemu sebi, da je naša izvorna samoupravna pot edina, ki nam zagotavlja miren demokratični razvoj naše samoupravne skupnosti.

Čaka nas veliko dela, veliko in zelo odgovornega dela, da bomo nadalje razvijali pri mlajši generaciji izročila slavnega obdobja osvobodilne vojne in revolucije, ki ste jo izbojevali v štiriletni borbi in povojne socialistične graditve naše samoupravne skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Želim, da se tu na Mežakliji kar najbolje počutite, da obudite spomine na čase iz narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije, na čase povojnega dela in da si skupaj nabere moči za reševanje problemov, ki nas čakajo jutri, da bo še hitrejši naš samoupravni razvoj, da bo še boljše življenje našega delovnega človeka.

OB SREČANJU ŽELEZNIČARJEV — BORCEV

Lepo sončno jutro nam je obetalo čudovito počutje visoko tam, kamor ne seže prah Železarne in kjer visoke smreke z milijoni smolnatih iglic svežijo in bogatijo zrak, ki ga vdihavamo skozi že davno zaprašena pljuča.

Vsa čast organizatorjem. Res so se potrudili, da so vsestransko zadovoljili številne udeležence. Bogat kulturni program in naši neutrudni godbeniki in ostali izvajalci so nam naredili dan, ki ga bomo še dolgo z užitkom nosili v spominu. Vsem najlepša hvala.

Se posebej se moramo zahvaliti upokojenci, ki smo bili v tem jubilejnem letu povabljeni na srečanje, kar sicer ni v navadi.

O tem smo se upokojenci precej menili. Ni kaj! Lepo je, če si ves dan preskrbljen s hrano. Še dosti lepše je, da na tem zboru srečate ljudi, s katerimi si v dolgih letih delil dobro in slabo. Doživeli smo stotera srečanja s sodelavci, soborci, ki jih je naš, že zarjaveli spomin odpisal.

Če bo ostalo pri tradiciji, potem je bilo za upokojene borce to srečanje poslednje, vsaj za večino, v zna-

menju slovesa. Ampak človek se iz življenja nerad umika. Pa ne zaradi naglice, o čemer bi se dalo govoriti, zaradi srečanja. To gre naprej s teboj.

Morda bi se dalo kaj storiti. Jasno je, da vseh slovenskih železarjev-borcev, ki so upokojeni, ni lahko spraviti na skupno srečanje s še aktivnimi delavci-borci, ker nas je zelo veliko. Morda pa bi šlo tako, da vsaka delovna organizacija v okviru SOZD Slovenske železarne organizira lastno srečanje še aktivnih delavcev-borcev NOV, zraven pa povabi še svoje upokojence-borce. Tako bi bili svoji med svojimi, odpadli pa bi dragi prevozi in seveda bi bila tudi razlika v stroških. Upokojeni borci — železarji pa bi le imeli občutek, da še vedno nanje mislijo, da so še vedno s svojimi, še vedno prisotni v dogajanju.

Anton Zupan

KOKRŠKI ODRED

Medtem je že preskočil cesto. Nemški stražar, ki je bil po vztriku sodeč Korošec, je res utihnil, umes pa pokakšjeval. Verjetno zato, da prisotnosti partizanov ne bi začutil še kdo izmed njegovih. Tako se je okoli 30 borcev te čete rešilo iz nemškega obroča. Na Kranjsko polje so prišli brez strela.

Cisto drugače pa je bilo z drugim delom čete. V tej skupini je bilo 15 mož, vodil pa jo je komandir Alojz Hrovat.

Skupina je ostala v Udinem borštu tudi naslednji dan, 17. aprila. Iz gozda ji je uspelo oditi šele naslednjo noč, ko je hajka začela slabeti. V tej skupini pa sta bila tudi oba ranjenca: Stane Žagar ml., ki ni mogel več hoditi in so ga morali nositi, ter komandir voda Janez Perko. (V tej skupini so bili poleg komandirja Alojza Hrovata, Staneta Žagaria ml. in Janeza Perka še Jaka Rabič, Ivan Županec, Stane Smid, Stanko Mlakar, Tonček Zupan, Ivan Stroj, Stane Pavlin, Vladimir Peraič, Tone Poznik, Danilo Rejcek ter brata Lado in Slavko Smuk. (Podatki kakor pod 146).

Zaradi nevarnosti in počasne hoje so ranjenega Staneta Žagaria ml. mimogrede skrili pod kup vej, da so se drugi sploh umaknili. Dogovorili so se, da bodo ponj prišli po hajki. Janez Perko, ki je najbolje poznal Udin boršt in ni bil prehud ranjen, pa se je sam zatekel v neko votlino. V Hrovatovi skupini jih je ostalo še trinajst.

Dan po hajki so tovariši prišli po ranjenega Staneta Žagaria, ki je trpel pod vejami, in ga potem odnesli v Duplje k aktivisti usnjaru Alojzu Županu. Skupini, ki je nato odšla, pa je Stane Žagar povedal, da za jama vrh savske struge pri Okroglem, kjer bi se začasno lahko prikrili. Medtem bi potiskali zvezo s preostalim delom čete, nato pa se takoj umaknili iz jame.

Za to jama je Stane zvedel od Franceta Križnarja-Mrkuševca z Okroglega. Ta mu je pokazal nedavno, ko so v njej hoteli namestiti partizansko tehniko. Kar moč natančno jim je opisal lego jame in jim povedal o zanesljivem Francetu, potem pa so se razšli.

Trinajsterica se je na poti proti Okroglemu izogibala hišam in čistini. Lačni in prezeblji so po večurnem iskanju votline odkrili. Zaradi majhne odprtine so se težko stlačili vanjo. Znotraj je bila jama precej prostorna, a za trinajst ljudi vendarle majhna. Kljub temu, da jim je trenutno nudila skrišališče, z njo sploh niso bili zadovoljni. Takoj so ugotovili, da ne omogoča umika. Toda bili so potrebni počitka, zato so se odločili, da se bodo samo odpočili, že naslednji dan pa bodo odšli kam drugam.

Takoj so vzpostavili zvezo z Mrkuševim Francetom na Okroglem, kamor je kar podnevi šel mladi Stanko Mlakar. Zvečer jim je France že prinesel precej hrane. Ta zveza je spet izboljšala razpoloženja, kajti France je obljubil, da bo spet prišel. Računali so tudi, da bodo prav prek njega, Franceta,

najprej prišli do zveze z drugim delom čete.

Ta večji del čete tedaj res ni bil daleč stran. Zarana, še v temi je namreč tudi prešel cesto in zahodno od Okroglega šel ob Savi ter se z dnem ustavil v gozdu, zvečer pa se premaknil še malo zahodneje v ljubensko gmajno. Od tod je vzpostavil zvezo z ilegalno Angelco Stularjevo-Zmagoslavo v Ljubnem. Ta je skupini prinesla precej hrane. Preko nje je torej tudi glavni del čete dobil zvezo s Stanetom Žagarjem ml. v Dupljah pri Županu pa je zvedela, da je prva skupina odšla proti Okroglemu in da je verjetno v tisti jami.

Stularjeva se je kmalu srečno urnila in vodstvu skupine v ljubenski gmajni povedala, da naj preostale iščejo v jami, nato se je urnila domov.

Zdaj so se tovariši v Ljubenski gmajni, ki jih je vodil četni politkomisar Anton Stefe, oddahnili v prepričanju, da bo četa kmalu spet skupaj. Zvezo s prvo skupino je šel vzpostavljati Franc Šiška-Črto, vendar je bilo tedaj že prepozno; Nemci so že obkoljevali jama in Šiška je padel v zasedo, da se je komaj rešil. Kljub temu, da so borci vedeli za one v jami, niso več mogli priti v stik z njimi, niti jim pomagati. (Franc Križnar Mrkušev je to zvezo v knjigi »Ne udaj se, fant« na straneh 38–41 opisal malo drugače. Po razgovorih z udeleženci, predvsem s Francem Šiško, je bilo ugotovljeno, da glavna četa v Ljubenski gmajni s skupino v jami še ni imela zvez, oni v jami pa še niso mogli zvedeti za glavino v Ljubenski gmajni. To je povedal tudi preživel iz jame Vladimir Peraič, ki je med napadom čepel v Savi. Popolnoma pa drži, da je F. Križnar prvi pomagal onim v jami in tudi prvi imel stike z njo.)

Zaradi pogostih nemških hajk, aretacij in streljanj talcev (17. aprila so jih spet ustrelili 50) je bilo prebivalstvo preplašeno in zaskrbljeno. Ranjenemu Stanetu Žagarju je tedaj iz Dupelj le uspelo vzpostaviti zvezo s prijateljem Pavlom Kernom, ki je živel na Dobravi pri Kropi. Ta naj bi naslednji dan prišel v bližino Okroglega in mu pomagal priti do zdravika. Žagar se je namreč odločil, da bo kljub rani odšel za skupino, ki naj bi bila v jami pri Okroglem, kajti v vasi je bilo nevarno. S pomočjo Alojza Župana, ki mu je pripravil zasilne bergle, je odšel iz Dupelj, potem pa je pot nadaljeval sam. Izmučen in vročen je po dolgih urah naporov le pridrsal k tovarišem v votlino, to je bilo 20. aprila 1942, v zgodnjem nedeljskem jutru.

V jami so se o vsem pogovorili, tudi o zvezi s Pavlom Kernom, s katerim naj bi se Žagar zaradi rane sestal popoldne blizu Okroglega.

Zaradi razbolele noge pa Žagar ni mogel ven, na zvezo. To je bilo tudi usodno; Kerna so morali pripeljati v votlino. Ponj je šel Ivan Stroj, ki je bil tod domačin. Kazalo je, da je fant zanesljiv in pripravljen pomagati, sicer pa so naslednji dan že nameravali zapustiti jama. Zgovorni Pavle Kern je prinesel s seboj

nekaj okrepčil, za silo obvezal Stanetovo nogo in obljubil, da bo našel zdravika, nato je odšel. Toda odhital je na Bled, kjer je bil sedež policije in gestapa. To, da je šel na Bled, kar je pozneje sam priznal, dokazuje, da so gestapovci z njim delali velike račune, ki jih je fant tudi že začel izpolnjevati.

APRILSKI BOJ V UDINEM BORŠTU IN OKROGELSKA JAMA

Ker gre v tem primeru tudi za agenta in izdajalca oziroma za gestapovščino širšega obsega, si njegovo življenje in delovanje podrobneje ogledimo.

O njem Ivan Križnar, doma v Lipnici pri Dobravi, ki ga je dobro poznal, pravi:

»Pavle Kern, ki je končal nižjo gimnazijo in se izučil trgovske obrti, se je v svojo teto priselil na Zgornjo Dobravo šele nekaj let pred vojno, ko ni več hodil v šolo. Bil je najboljši nogometaš v širši okolici, član SKOJ in Stanetov prijatelj. Ob zbiranju ljudi za napad na Begunje je šel v Cankarjev bataljon. Po spopadu na Kotliču se je vrnil domov; v jeseni 1941 ga je gestapo aretirал in zelo verjetno takrat pridobil za sodelovanje. Nato je z lepim rdečim športnim kolesom nosil sporočila gorenjskega vodstva na Jelovici k aktivistom, ki so imeli zveze s posameznimi partizanskimi enotami na Gorenjskem. Pavle Kern verjetno gestapo ni poročal vsega, kar je zvedel o sodelavcih OF in partizanskih enotah, zato ga je gestapo pozimi (najbrž ob preselitvi Dobruvec 5. decembra 1941) ponovno zaprl (morda je bil takrat na krajišem obveščevalnem tečaju?) vendar so ga Nemci s teto spet izpustili in se je z nekaterimi dobavskimi družinami vrnil domov.

Spomladi 1942 mu nismo več povsem zaupali. Ko mu je moj oče vzpostavil zvezo z Ivanom Bertončjem, se je Pavle pritoževal, da je Johan sprva skakal okrog njega s pištolo v roki, zaradi česar je bil Pavle hudo užaljen. Mojemu očetu je po tem sestanku povedal, da sta se z Johanom temeljito pogovorila in mu Johan spet povsem zaupa. (Pavle Kern je imel na Spodnji Dobravi dekle Anico Solar, sestro dekleta Ivana Bertončja-Johana.)

Ko so začeli kmetje na travniku v Lipniški dolini kositi seno, se je nekoč pred poletno nevihto Pavle Kern zatekel vedrit v našo hišo v Lipnici. Z njim smo sedeli v kuhinji, ko je odprl hišna vrata neki gestapovec v civilu iz Radovljice, ki je večkrat hodil v naselja pod Jelovico in smo se ga bali, ker je sodeloval ob aretacijah aktivistov. S Pavlom Kernom sta se samo spogledala, naka je gestapovec zaprl vrata in odšel. To nam je bilo sunljivo. Moja mama je kar naravnost uprlašala Pavla: »Da nisi ti morda povezan z gestapom? Pavle se je posmejal in odgovoril: »Mama, če bi jaz delal za gestapo, bi vi vsi že zdavnaj trohneli v Drago in še mnogi drugi, o katerih vem, da podpirajo partizane.« Bili smo prepričani, da je to res, vendar sva s sestro Luko o tem obvestila partizane na Jelovici. Takrat se je vrnil na Gorenjsko partizan Živo Pretnar z Zgornje Dobrave in jelovskim partizanom povedal, da so v Ljubljani opazili Pavla Kerna v nemški policijski uniformi. Nadaljevanje

Še s Strelom nimata upanja. Eden od treh policistov je imel lahko strojnico. Če tega vsaj za hip nekdo ne utiša, potem ne bo nihče živ pretekel dolinice!

»Tako za nama,« je kričnil Nanko. Zaobrnil se je. Nekaj joku podobnega, ga je stisnilo. Divji je tekel navzdol, proti Strelu. Ta ga je divji pričakal.

»Veljko ne uboga povelja?« »Ščutil bo nama umik. Zgoraj je videl tri policiste, enega z zbrojevko. Rekel je po teje globeli,« je zaklical Nanko.

Strela je v hipu doumel, zakaj se je Veljko tako odločil. Poma-hal je še dvema borcem, ki sta iz dobrih kritij streljala po policistih. »Umaknita se nama,« je kričnil, potem pa pokazal Nanku, naj steče.

Sklonjen, povit, obupan, saj je slutil, da ne preteče, se je Nanko z dolgimi koraki poganjal po dnu globeli. Slisal je le streljanje. Krogle, bolečine, ki jo je čakal, ni bilo. Po dobrih petdesetih metrih obupanega teka se je ozrl. Deset metrov za njim je hitel Strela, ki se je prav tako oziral.

»Naprej! Naprej!« je vpil Strela in mahal s puško v roki. Še petdeset metrov, potem goličava, dolina. Na drugi strani gozd. Nanko je zastal. Obupan je gledal Strela. Naj se požene v dolino? Ni verjel, da na obrobju ne bi bilo policistov. Prvič se mu je zadelo, da so policisti povsod. Vsa zemlja je preprežena z zelenimi policisti, ki streljajo. S strojnimi. Vsa ima strojnico.

Strela je čepel poleg njega in gledal nazaj. Nanko je zaslučil, da prikaže Veljka. Tudi njemu je bilo hudo za mirnim vodnikom, ki je bil veliko bolj pogumen, kot je Nanko domneval. Predvsem pa do zadnjega — borec. Zagledal je postavo in porodilo se je upanje. Ampak ni bil Veljko. Majhni Panter je tekel postrani in se prijemal za roko.

»Kje se obira Veljko?« je kričnil Strela, kot da je Panter kriv, ker ni za njim vodnika in strojničarja.

»Mirče je padel. Videl sem ga, ker je tekel pred mano. Tudi mene je zadelo, pa sem padel. Nisem zadet. Le ranjen,« je prestrašen drhtavo razlagal Panter. »Veljka nisem videl. Ko sem ležal, sem menda še slišal njegov glas. Preklinjal je Nemce.«

VINKO TRINKAUS

(ODLOMEK IZ ROMANA)

24

UPORNIKI

»Ga ne bo za nami?« je obupan vprašal Strela. Panter je še bolj prestrašen gledal komandirja. Ni vedel, kaj bi odgovoril, pa je le obotljivo zatresel z glavo. Z leve je prihajal še en borec. Hinko. Bil je enakih let kot Strela in je že odslužil vojsko.

»Poskusil sem na različnih krajih, a so povsod Nemci. Potlej sem se hotel skriti. Preiskujejo. Skupaj moramo organizirati preboj,« je vzburjen drhtavo predlagal Hinko.

Nanko je pogledal preko goličave. Ni bilo videti policistov. Ali pa so prikriti, ker jih vidijo in čakajo, da jim priletijo pred puške? Strela je napeto premišljal. Nanko je slutil da preudarja, kako bi ravnali. Sam ni vedel. Prelepo, da bi tekli naprej. Tam so Nemci. Tudi na levi so, odkoder prihaja Hinko. Najbrž tudi na desni?

»Kaj če bi poskusili še malo na desno? Tale čistina mi smrdi,« je rekel Nanko.

»Samo poskusimo! Bodite pripravljeni. Brez obotavljanja kamor bom ukazal. Tudi če bomo tekli naravnost proti strojničarju. Včasih je to celo dobro, ker se zbega in slabo meri,« je rekel Strela in jim dal z roko znak, da bo šel prvi.

Nanko je gledal komandirja kako gibko, trdno stopa. Odločnost je vela iz slednjega giba. Pripravljenost, da plane, udari.

Divje streljanje je prenehalo, zato pa je postalo glasnejše vpitje. Po rezkih klicih je bilo mogoče razbrati, da policisti preiskujejo gozd in iščejo partizane. To je spodbudilo Strela, da je stekel. Pognali so se za njim.

Nanko utrujenosti ni čutil. Le ven, iz obroča, v naslednji veliki gozd, je premišljal. Drugi gozd je rešitev, življenje, svoboda.

Oster nemški: »Halt!« jih je za hip umrtvil. Potem je Strela divje kričnil: »Juriš!« in se pognal proti Nemcu. Ni bil sam. Nekoliko v desno se je oglasila zbrojevka. Nanko je slišal krogle. Kot bi imele potisno moč. Zaobrčalo ga je in preden se je ovedel, je bil že na goličavi. Oziral se je v rob gozda, hotel je nazaj, na Strela, a je tekel preko čistine. Tako, zdaj me bo zadelo. Saj je vseeno. Tak bo, ko te preganjajo kot obstreljeno žival načenja živce. Kamor se obrneš, povsod ti prekleti Nemci. Čakal je trenutek. Potem ga je prešinilo, da je v nekem filmu videl indijanskega poglavarja, kako je tekel cik cik. Brez prave volje, precej mlahavo je Nanko tekel nekoliko v levo in spet v desno. Krogle so žvižgale.

Potem se mu je razkrilo, da ga samo še nekaj deset metrov loči od gozda. Z upanjem, ki je že zamrlo, se je pognal proti robu. Ko je bil v zavetju dreves in se mu krogle niso zdele več nevarne, ni mogel verjeti, da se je rešil. Nastopil je trenutek nekakšne izvozljenosti. Kot da se bo moral znova privajati na življenje. (nadaljevanje)

EDO TORKAR

IME MI JE BRIGITA

4

Ne vem kakšen je bil prej — ko pa sem ga spoznala jaz, je imel Fric za seboj že nekaj mesecev terapije pri dr. Ruglju v Škofljici in vsi njegovi alpinistični podvigi so se omejevali samo še na govorenje o njih. In ko sem zvedela, da se zmeraj stanuje pri mami in celo v isti sobi s svojim mlajšim bratom in da pri svoji milijonski plači nima niti dinarja prihranjenega, sem lahko sliko, ki sem si jo ustvarila o njem, samo še uokvirila. »Lahko tebi, ki imaš milijone na banki,« mi je nekoč oponesel. Užaljena sem bila. Kaj pa on ve, kako sem prišla do njih! Kaj pa on ve, da si zadnjih pet let še pošteno jesti nisem upala, da v tem času nisem bila niti enkrat na morju, da sem včasih cele noči pretipkovala diplomatske naloge, da bi si zraven plače prislužila še kakšen dinar in da sem v mislih vse te dinarje sproti spreminjala v gradbeni material; toliko in toliko denarja — toliko in toliko opek, toliko in toliko vreč cementa, toliko in toliko betonskega železa. Še oče in mati nista toliko trpela, ko smo se morali izseliti iz Šentjanža, kot sem trpela jaz. Šestnajst let mi je bilo, pa sem mešala malto kot kak dedec. Med poletnimi počitnicami sem bila od zore do mraka na gradbišču, še nedelje se mi je zdelo škoda za lenarjenje. Druge smrklje mojih let so se pretegovala na jadranskih plažah in se dobivale s frajerji, jaz pa sem imela vsak večer v laseh kilogram cementnega prahu in krvavi žulji so se mi delali na rokah od lopate in celo poletje sem hodila naokrog v očetovem delovnem pajacu in pošvedra-nih borovo copatih. Toliko veselja smo imeli s to hišo, potem pa

nam je zaradi hudobnega sosedu, ki ni dovolil, da bi čez njegov svet speljali vodovod, vse šlo v nič ... Jokala sem ko smo se selili v Ljubljano.

Po nekaj mesecih so se vsi že nekako sprijaznili z usodo, jaz pa se nisem mogla. Kar otrpnila sem, kot muha čez zimo, še smejalet sem se odvadila, in kadar sem le utegnila, sem jo pobrisala k teti Štefi na Bizeljsko, tam sem vsaj dihala lahko. Tam je dišalo po senu in koprivah, tam je zorelo sadje na drevju in vino je zorelo v sodih. Tam sem nabirala robidnice in s slamico srkala čmrljev med iz satovja. Štefi sem pomagala molsti, gnoj sem kidala, pa tudi konja sem zapregla, če je bilo treba in z mopedom sem divjala po vasi kot kak dirkač ... Ko zdaj včasih brskam po svojih starih fotografijah, se mi kar milo stori: čeden deklič sem bila pri šestnajstih, prav zares čeden. Lase sem imela prav tako kosate in divje kot zdaj, samo da so bili bolj voljni in da se mi niso cepili. In v svet sem gledala zaupljivo in nedolžno kot devica Marija z oltarčka. Pa ne, devica takrat nisem bila več in na skrivaj sem potočila že marsikatero solzo zaradi moškega, ki me je razvedlil, pa me potem ni hotel več imeti rad. A pri šestnajstih ti solze še ne dolbejo brazd v lica in ne pušajo kalnih usedlin v oči.

Pa ne bom zdaj govorila o tem, ni vredno in že tako daleč je. Let ne moreš prodati, mladosti ne moreš kupiti. Še zmeraj mi je ime Brigita in še zmeraj se pišem Soklič, to pa je najbrž tudi vse, kar je ostalo od tega, kar sem nekoč bila. In ta neumna želja, da bi nekoč vendarle spet imela svojo hišo na deželi, tako kot smo jo pred leti skorajda že imeli. Nič ne bi pomišljala, še enkrat bi zavihala rokave in pljunila v roke, pa četudi bi jo morala sama spraviti pod streho. In kot kaže, mi kaj drugega niti ne bo ostalo.

Ponoči, ko ne morem spati in poslušam hrup težkih tovornjakov s ceste, si v temi velikokrat vrtim diapozitive mojega prihodnjega srečnega življenja na deželi: jaz, moja mama in hišica na robu gozda. Nekaj putk v kurniku, petelinček na gnoju, pes v uti, nekaj sadnih dreves okoli hiše, nekaj gredic solate in peteršilja, nekaj prekljic stročjega fižola ... Kaj sploh se manjka tej sliki, da bi bila popolna? Fric prav gotovo ne. Ta bi ležal v senci in sukal brke in se odpočival na svojih žuljih. »Ha, tebi je lahko, ko pa imaš milij. v banki!« ... Ko bi dal ves denar na kup, ki ga je v življenju zapil in zakvartal, bi si lahko postavil graščino, ne samo hišo. Tako pa se raje še zmeraj držim mamice za krilo in čaka, da se bo bogato oženil in še naprej brez

truda užival življenje, kot ga je doslej: da se bo prekobilil iz enega toplega naročja v drugo in veselo dremuckal naprej ... Oh, Fric! Pošilja mi cmerava pisma, v katerih se mi goreče kajklja, da bo nehal piti, v isti sapi pa mi zatrjuje, da bom jaz kriva, če ga bodo v tovarni spet poslali v Škofljico. Zvečer me z avtom čaka pred knjigarno, da bi me peljal domov, vendar me vabi aa pizze in na čevapčice, ko pa sem mu zadnjič rekla, če bi šel z mano na plezarijo v Frdamane police, ki jih menda pozna kot svoj žep, se je začel izgovarjati na svoj revmatizem, na slabo vreme in nevarnost plazov.

Samo enkrat sem mu dala priložnost, da bi me imel, bilo je tisti prvi večer, ko sva se spoznala na Komni in sem si ustvarjala, da bo mogoče še kaj nastalo iz vsega tega, pa je bil revež ob dveh zjutraj, ko sva se spravljala spat že tako nalt, da ni bil za nobeno rabo več. Kot snop je padel na pograd in vse pokozlal po tleh. Potem se je prevalil na hrbet in zaspal, jaz pa sem sredi noči iskala po koči vedro in kunjno in čistila za njim. Zjutraj pa ga še sram ni bilo nič, stokal je, da ga boli glava in da naj mu za božjo voljo že prinesem čaja iz kuhinje. In namesto, da bi se odpravila s smučmi na Vogel, kot sva se zmenila, sva vse dopolne prečepela v koči in gledala mednarodno novoletno sranje po televiziji ... Fric je na vso moč užival, in čudno se mu je zdelo, kako to, da ne uživam tudi jaz. Po kosilu sem pobrala šila in kopita in jo po bližnji mahnila v Bohinjo, jezna na Frca, nase in na ves svet; od srca mi je bilo žal, da nisem ostala doma pri mami, ali pa da nisem šla k očetovim na Bizeljsko, kamor so me tudi vabili. Vsaj dedec bi imela okrog sebe, ne pa Frice in podobne zmehčane tiče.

Hvalabogu, s Fricem sem opravila, sem se že veselila, ko sem se drsala skozi zasneženi gozd proti Bohinju. A moje veselje je bilo prežgodnje. Že prvi dan po praznikih se je prikazal v naši knjigarni. Da je čisto slučajno prišel, je rekel, samo toliko, da vidi, kaj delam in nazadnje je celo kupil neko brošurico s tehnično vsebino, rekoč, da jo nujno potrebuje v službi.

Naslednji dan je spet prižadral in me povabil čez cesto na kavico. »Kaj si nor, med službo?« sem ga nadrla. »No, pa po službi,« je trmoglavil. Nič rada nisem šla, pa kaj sem hotela, noben izgovor mi ni prišel ob pravem času na misel. Fric je bil živčen, preveč sladkorja si je natresel v kavo in potem je toliko časa mešal z žličko, da se je kava ohladila. Nazadnje je iz jezic-ljal, kar je nameraval: da sem mu všeč, da naj mu oprostim za tisto na Komni, da naj ostaneva prijatelja ... (nadaljevanje)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 156. seji 25. avgusta potrdil predlog odloka o obveznem radiofotografiranju prebivalcev radovljiške občine, ki ga bosta na prihodnji seji sprejela zbor združenega dela in krajevnih skupnosti občinske skupščine. Radiofotografiranje bo izvedeno za vse prebivalce starejše od 40 let od 19. do 29. septembra letos. Na seji so preučili analizo gospodarjenja v II. polletju 1981 in analizo gostinsko-turistične in trgovske dejavnosti v občini, obravnavali so urbane zadeve na območju zazidalnega načrta Bled-Jarše. Izvršni svet je izrekel tudi soglasje k imenovanju delavcev s posebnimi pooblastili — inšpektorjev uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko.

Na 35. seji predsedstva občinskega sveta ZSS Radovljica 31. avgusta so presojali gospodarjenje v I. polletju 1981 v delovnih organizacijah radovljiške občine ter uresničevanje dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka. Potrdili so tudi predlog možnih kandidatov za člane sveta za zdravstveno varstvo in socialno politiko pri občinskem svetu ZSS Radovljica, ki ga je posredovala organizacijsko kadrovska komisija.

Predsedstvo občinskega odbora ZZZ NOV Radovljica je na zadnji seji v avgustu sklenilo, da bo celotno dokumentacijo za načrti o ureditvi spominskega parka in spomenika padlim borcem III. bataljona Prešernove brigade na Goreljaku posredovalo v obravnavo izvršnemu svetu in vsem trem zborom skupščine občine Radovljica. V septembru bo tekla obravnavna na izvršnem svetu, oktobra pa bo to gradivo postavljeno na dnevni red občinske skupščine, ki bo svoja stališča in sklepe posredovala v obravnavo tudi svetu gorenjskih občin.

Vse osnovne organizacije ZK v radovljiški občini, ki v prvem polletju niso izvedle evidentiranja kandidatov za vodstva OO ZK, občinske organe in osrednja republiška in zvezna vodstva ZKS in ZKJ, so to opravile v avgustu. S tem so opravile celotni postopek evidentiranja, prejšnji teden pa so že skoraj vse tudi poslale izpolnjene popisnice kadrovske komisiji pri OK ZK Radovljica.

Gospodarstvo radovljiške občine je I. polletje sklenilo razmeroma uspešno, čeprav gre del zaslug pripisati tudi povečani rasti cen. Celotni prihodek je bil v primerjavi z lanskim v tem času višji za 37 %, čisti dohodek za 32 %, osebni dohodki so bili višji za 31 %, akumulacija za 66 %. Izvoz je bil v prvih šestih mesecih višji za 4 %, uvoz pa se je zmanjšal za 2 %. Izgube so bile manjše za 16 %, izkazovalo pa jih je 11 TOZD, večinoma s področja gostinstva, ki so jih že precej oblažile v juliju in avgustu.

Organizacijsko kadrovska komisija pri občinskem svetu ZSS Radovljica je na 27. seji 27. avgusta evidentirala ter oblikovala predlog možnih kandidatov za člane sveta za zdravstveno varstvo in socialno politiko pri občinskem svetu ZSS. Na seji so se člani komisije dogovorili za kadrovske in organizacijske priprave na skupščinske volitve 1982. leta, ki jih bodo izvajali v osnovnih sindikalnih organizacijah. Postopki evidentiranja bodo stekli že septembra sočasno za možne kandidate za skupščinske zore in za sindikalne organe.

Delovna skupina koordinacijskega odbora za planiranje in stabilizacijo pri OK SZDL Radovljica je na seji 27. avgusta na osnovi zbiranih podatkov iz OZD in TOZD presojala uresničevanje dogovora o družbeni usmeritvi dohodka v prvem polletju 1981. Na osnovi zbranih ugotovitev je pripravila pripombe in mnenja, ki bodo služila za oblikovanje ocene in stališč za obravnavo občinskim DPO in izvršnemu svetu OS Radovljica.

V gospodarstvu radovljiške občine je bilo po podatkih komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo OS v prvem polletju 1981 za osebne dohodke razporejeno za 31,2 % več sredstev kot v istem obdobju lanskega leta. Po dogovoru za 1981 je bila možna rast sredstev za osebne dohodke glede na ustvarjeni dohodek do 37,05 %.

Osebni dohodki delavcev v negospodarskih dejavnostih radovljiške občine so se v prvem polletju 1981 v primerjavi z lanskim prvim polletjem povečali za 24,6 %, povprečni osebni dohodek na delavca pa za 27 %. Dejavnosti izven gospodarstva zaostajajo 14 % za rasto sredstev za osebne dohodke in 16 % za rasto osebnih dohodkov na zaposlenega v gospodarstvu. Stopnja rasti razporejenih sredstev za OD in najvišjo možno rast OD so presegle tri TOZD družbenih dejavnosti.

Poslovanje vseh TOZD delovne organizacije LIP Bled je bilo v prvih šestih mesecih 1981 zadovoljivo. Z realizacijo celotnega prihodka in odhodka so sicer za 4 % pod planom, vendar pa je zaradi splošnih težav dosežek pozitiven. V primerjavi z enakim obdobjem lani je realizacija večja za 43 %. Največji porast sta dosegli TO Rečica in Mojstrana — kar za 60 %, v TO Podnart za 26 % in v trgovini za 13 %.

Kljub vsem težavam, ki so pestile delavce Plamena iz Kroke zaradi pomanjkanja ustreznega reprovromateriala, so dosegli v prvem polletju 1981 razmeroma dobre poslovne uspehe. Načrt proizvodnje so po količini izpolnili 99,7 %, prav tako pa so prodali načrtovano količino izdelkov. Na prodajo je precej vplival večji izbor njihovih izdelkov, ne samo cene, ki so bile letos v primerjavi z lanskimi višje v povprečju 54,41 din za kilogram. Celotni prihodek so povečali za 41 %, dohodek za 52 in čisti dohodek za 50 %. Osebne dohodke so povečali za 35 in akumulacijo za 324 %. Za II. polletje pa v Plamenu ne računajo na tako ugodne rezultate, ker stroški proizvodnje in cene reprovromateriala vse bolj naraščajo. Kljub temu upajo, da bodo z večjo storilnostjo in izkoriščanjem vseh notranjih rezerv uspešno sklenili leto.

Celotni prihodek Sukno Zapuže TOZD Industrijske prodajalne je v I. polletju 1981 znašal 9,07 milijona din, kar je v primerjavi z enakim obdobjem lani 26 % povečanje. S tem prihodkom so presegli letošnji plan za 1 odstotek. Načrtovane obveznosti za II. polletje so nekoliko višje, ker njihove prodajalne dosega boljše prodaje svojih izdelkov v jesensko-zimskih mesecih. Planirajo, da se bo v tretjem tromesečju razmerje prodanega lastnega blaga v industrijskih prodajalnah povečalo na 80:20, v zadnjem tromesečju pa 90:10 v prid lastnih izdelkov.

Občani vseh 13 naselij KS Gorje so 28. avgusta praznovali svoj krajevni praznik v spomin na ta dan pred 40 leti, ko so pod Rovarico Nemci ustrelili prvih pet talcev. Spomnili so se tudi jubileja vstaje slovenskega naroda in obletnice požiga Radovne. Osrednja proslava je bila v petek, 28. avgusta, na svečani seji skupščine KS v domu TVD Partizan. V soboto, 29. avgusta, zjutraj je ZSMS organizirala pohod mladim po poteh spominskih obeležij NOB, zvečer pa so v novih prostorih bloka za upokojeence pripravili srečanje najstarejših vaščanov. V nedeljo, 30. avgusta, so v Srednji Radovni pri Klemenčku najprej odkrili spominsko obeležje kurirjem, nato pa počastili pred spomenikom žrtvam obletnice požiga vasi. Mladina je pripravila tudi športna tekmovanja.

V radovljiškem kopališču, ki so ga zaradi ogrevane vode v bazenu odprli že 1. junija, so letos krepko presegli število kopalcev. Lani v juniju zaradi slabega vremena skoraj ni bilo obiska na kopališču, letos pa so prodali v tem mesecu 3.190 kart, v juliju pa kljub lanskem dobrem obisku kar 771 kart več. V to število niso všteti kopalci člani plavalnega kluba in ne tisti s sezonskimi in sindikalnimi kartami, ki so jih letos z okoli 40 % pustom prvič uvedli.

V novem šolskem letu 1981/82 se je v vseh šest osnovnih in osnovno šolo s prilagojenim programom vpisalo skupaj prvošolčkov, kar je 52 več kot v lanskem šolskem letu. V Radovljici je prvič sedlo v šolske klopi 180 učencev, na Bledu 129, v Bohinjski Bistrici 81, v Lescah 51, v Gorjah 43, v Lipnici 41 in v oddelke šole s prilagojenim programom v Radovljici 5 učencev.

Po zbranih podatkih vzgojnovarstvene organizacije Radovljica so do 15. avgusta starši v vseh desetih vrtcih v občini letos nanovo prijavili 360 otrok. Računajo, da bo v šolskem letu 1981/82 vključeno v vse vrtece 1050 otrok, kar je približno toliko kot lansko leto, kar predstavlja okoli 32 % vseh predšolskih otrok v občini.

Na 4. seji izvršnega odbora občinske skupnosti socialnega varstva Radovljica 25. avgusta so obravnavali in potrdili pravilnik o pogojih, kriterijih in postopku za uveljavljanje pravice do varstvenega dodatka kmetov — borcev NOV in sklenili, da ga bodo posredovali v sprejem skupščini socialnega varstva, ki bo 21. septembra. Sprejeli so tudi delovni in finančni načrt ter samoupravni sporazum o združevanju sredstev za občinsko skupnost socialnega varstva Radovljica v letu 1981. Potrdili so samoupravni sporazum o združevanju sredstev za skupnost socialnega varstva v SRS. Na seji so podrobno presodili nastale težave s prostori in nadaljnjim delom delavnice pod posebnimi pogoji.

Za krajevni praznik KS Ljubno, ki ga slavijo 24. avgusta, je KK SZDL izdala 2. številko glasila »Krajan« v nakladi 260 izvodov. Glasilo je okusno opremljeno in obogateno s fotografijami o življenju in delu krajevnih skupnosti. Tokrat glasilo prinaša srednjeročni plan KS ter zanimive zapise o akciji NNNP-81, o uspehih tovarne Iskra Otoče in kemične tovarne Podnart ter o delu krajevnih DPO in vseh organizacij in društev na območju krajevnih skupnosti.

Šestmesečni program za 1981. leto so muzeji radovljiške občine uresnili v predvidenem obsegu. Dokončali so postavitev zbirke NOB v Kropi, v Muzeju talcev v Begunjah so izdelali podnapise ter nanovo ponatisnili katalog muzeja, informativni prospekt vseh muzejev z dodatnimi podatki o muzeju Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici in začeli z urejanjem dokumentacije Kovaškega muzeja v Kropi. Za muzej Tomaža Godca so bila izdelana besedila v italijanščini. Opravljene so bile tudi začetne raziskave o svečarstvu in medicarstvu na območju občine.

V soboto, 29. in v nedeljo, 30. avgusta, so bili v gosteh pri godbenikih v Lescah člani godbe na pihala Naša sloga Babiči iz prijateljske občine Buje. V soboto so skupaj z leško godbo nastopili na promladnem koncertu v zdraviliškem parku na Bledu. V nedeljo dopoldne so goste iz Istre Leščani povabili na ogled blejskega gradu in Vintgarja, popoldne pa so jim pripravili tovariško srečanje na Homu. Z godbeniki so prišli tudi predstavniki KS Babiči, ki so se s predstavniki KS Lesce, s katerimi sodelujejo že tretje leto, pogovorili o nadaljnjem sodelovanju obeh godb in krajevnih skupnosti.

Balinarski klub Radovljica je v nedeljo, 30. avgusta, pridelal na svojih baliniščih v športnem parku in pri domu upokojeencev tradicionalni balinarski turnir za 16. pokal Gorenjske 1981. Sodelovalo je 12 moštev iz Italije, Hrvaške in Slovenije, med njimi zamejski Slovenci iz Trsta ter tekmovalci iz prijateljske občine Buje. Prvo mesto in pokal so si priborili člani BK Šiška iz Ljubljane, drugi so bili člani BK Radovljica I. moštvo, tretji pa BK Zarja iz Ljubljane.

PETINTRIDESET LET DRUŠTEV UPOKOJENCEV

Decembra 1946. leta je bilo ustanovljeno Društvo upokojeencev Slovenije, ki je kmalu nato začelo ustanavljati podružnice. Večina delavcev pred vojno ni bila starostno zavarovana. To zavarovanje je bilo uvedeno šele v novi Jugoslaviji z zakonom, ki je bil sprejet 26. julija 1946. leta. Ta dan bo odlej dan upokojeencev Jugoslavije. Začelo je naraščati število starostnih, invalidskih in družinskih upokojeencev in s tem tudi število članov upokojeencev organizacij, pridružili pa so se še starostno upokojeni kmetje.

Pravice iz minulega dela so čedalje bolj povezane z visokimi datjavami naše družbe, saj je treba k temu dodati še zdravstveno zavarovanje in druge dajatve, ki so jih deležni tudi upokojeenci.

Organizacije upokojeencev so — odkar so bile ustanovljene — obravnavale predvsem zadeve iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in pri tem namenjale posebno pozornost višini pokojnin in drugih prejemkov. Njihova povezanost se je izrazila zlasti ob uveljavitvi samoupravljanja. Temeljnemu prizadevanju so se pridružile še druge naloge. Ena izmed pomembnih je bila skrb za pridobivanje stanovanj in domov za upokojeence. Poseben sklad je omogočil gradnjo novih splotij in stanovanj, veliko težav pa smo rešili z gradnjo domov. Podružnice in poznejša društva so z republiško zvezo in občinskimi zvezami začele organizirati rekreacijo. Upokojeenci so dobili počitniške domove. V jubilejnem letu pomeni veliko pridobitev novi dom v Izoli. Dodajmo številne izlete, klube pri društvih, pevske zore in športne sekcije, občinske, območne in republiške prireditve itn. Zelo pomembni so tedni upokojeencev, ki jih je v občinah zmeraj več in jih organizirajo bodisi družbenopolitične organizacije ali pa skupščine občin. Ob teh tednih se upokojeenci povezujejo z delovnimi organizacijami, z občinskimi in s krajevnimi organizacijami in sindikati, pomembna pa so tudi predavanja, namenjena predvsem starejšim občanom. Pri uresničevanju programov sodeluje tudi mladina.

Lahko torej trdimo, da društva upokojeencev s svojimi občinskimi in republiško zvezo v resnici rešujejo zadeve, za katere sicer dajejo nasvete. Tudi socialno varstvo je eno izmed področij, s katerim se ukvarjajo organizacije upokojeencev, saj skrbijo za precej bolnih in socialno prizadetih upokojeencev.

OBNOVA LIZNEKOVE DOMAČIJE

Po daljšem premoru letos nadaljujejo z obnovo ene najstarejših kranjskogorskih domačij — Liznekove hiše, ki je redke primer prave gorenjske kmečke hiše. Pred leti so streho prekrili s škodlami in obnovili leseni del fasade. Letos so utrdili temelje hiše in zamenjali okna. Zdaj obnavljajo notranje prostore, kjer bodo po končanih delih uredili muzej z zbirko starih etnografskih predmetov iz Doline. Pri restavratskih delih na fasadi so odkrili tudi zanimivo fresko.

Obnovo domačije financira jesenjska kulturna skupnost ob pomoči republiške kulturne skupnosti, restavratska in gradbena dela pa nadzoruje zavod za spomeniško varstvo iz Kranja. Obnovljena Liznekova hiša bo prav gotovo lepa pridobitev za Kranjsko goro in jesenjsko občino, ki bo privabila marsikaterega ljubitelja etnografskih posebnosti.

Znano je, da je veliko upokojeencev vključenih v razne organizacije, zlasti v krajevne skupnosti, kjer skušajo prispevati k splošnemu napredku. Na osmem kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije je njen predsednik Mika Špiljak med drugim dejal, da je vse, kar imamo, sad prizadevanj rodu, ki se je bojeval v revoluciji, in je ustvarjal novo Jugoslavijo.

Ob 35-letnici želimo sedanji upokojeenci, da bi rod, ki zdaj sodeluje v vseh družbenih dogajanjih, skrbno delal na vseh področjih za napredek naše socialistične družbe.

ŠTEVILNIM ODBORNİKOM, KI SO SODELOVALI V ORGANIZACIJAH UPOKOJENCEV, SE ISKRENO ZAHVALJUJEMO.

Zveza društev upokojeencev Slovenije

(Iz glasila VZAJEMNOST)

PRIPIS: Jesejska podružnica Društva upokojeencev Slovenije je bila ustanovljena kot šesta podružnica v Sloveniji, 1. septembra 1948, s 371 člani.

ULICA GENERALA RUDOLFA MAISTRA NA JESENICAH

Na občnem zboru zveze prostovoljcev borcev za severno mejo 1918/19 na Jesenicah, leta 1974, je bil med drugim tudi sprejet predlog, da se predlaga skupščini občine Jesenice, da bi se poimenovala ena od ulic na Jesenicah po našem legendarnem generalu Rudolfu Maistru. Od tega je minilo že vrsto let, ulica pa ni bila označena, čeprav je skupščina občine Jesenice ta predlog sprejela.

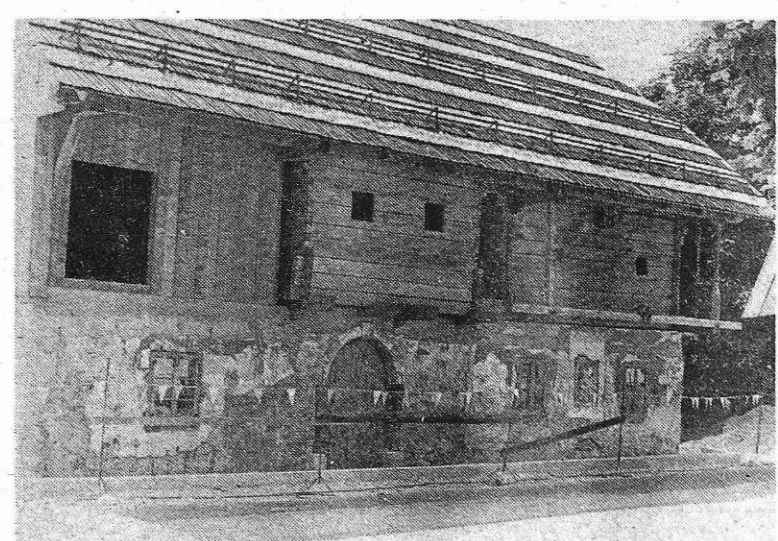
Na rednem občnem zboru te organizacije, letošnjega maja, na katerem so bili navzoči tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine, so ponovno sprožili to zadevo in v juliju so prejeli odgovor naslednje vsebine:

»Sporočamo vam, da je bila po sklepu tretje seje družbenopolitičnega zbora, dne 24. septembra 1974, in druge seje zbora krajevnih skupnosti

občinske skupščine Jesenice, dne 26. septembra 1974, ulica ob igrišču v Podmežaklju, ki je bila takrat brez imena, imenovana v ulico generala Rudolfa Maistra. O tem smo vas obvestili. Da pa navedeni sklep dejansko ni bil realiziran je v tem, da so vse zgradbe na tem področju še oštevilčene in v skladu z veljavnimi predpisi nosijo imena ulic, kamor pravilno spadajo (npr.: Copova, Mencingerjeva, Janševa ul.).

Ob novo imenovani ulici generala Rudolfa Maistra ni zgrajenega nobenega objekta, da bi mu lahko določili številko po tej ulici. Na zalogi sicer imamo eno ulično vhodno tablo za to ulico, ko pa jo prav zaradi preje navedenega razloga nismo dali namestiti. Poskrbeli bomo, da bo ulična vhodna tabla (ta, ki je na zalogi) nameščena na poseben drog na vhodu v to ulico iz Ulice heroja Verdника, še ena za namestitev na drugem koncu ulice (iz Medvedove) pa bomo naročili pri proizvajalcu.

Dobro je znano kako velike zasluge je imel general Maister, da se je ohranil Maribor in drugi kraji naše domovine po prvi svetovni vojni, zato so mu tudi v raznih krajih naše ožje domovine postavili spomenike, spominska obeležja in poimenovali ulice in trge z njegovim imenom.

Liznekova hiša med obnovitvenimi deli (Foto A. Kerštan)

INTERES ZA ORGANIZIRANO PREDŠOLSKO VZGOJO NA JESENICAH NARAŠČA

Pri lanskem skromnem vpisu otrok smo se spraševali, ali na Jesenicah ni otrok, ali pa starši morda niso dovolj osveščeni o pomembnosti predšolske vzgoje. Letos z veseljem ugotavljamo, da je med starši interes za vključitev otrok v VVO zelo velik. Vpisanih in sprejetih je za novo šolsko leto nekaj manj kot 500 otrok — novincev. Vse vpisane smo sprejeli upoštevajoč stabilizacijske usmeritve, čeprav se kot pedagoški delavci zavedamo, da je to po zdravstvenih in pedagoških normativih skoraj prevelik zalogaj, tako na račun otrok, kakor tudi vzgojnega osebja.

Poslujemo v šestih krajevnih skupnostih z naslednjo zasedbo:

- v KS plavž		
VVE Tavčarjeva 3a	8 oddelkov	197 otrok
VVE Tavčarjeva 3b	6 oddelkov	165 otrok
VVE Tavčarjeva 21	13 oddelkov	306 otrok
- v KS Hrušica	1 oddelk	27 otrok
- v KS Sava		
VVE Tomšičeva 3	9 oddelkov	224 otrok
- v KS Podmežaklja	1 oddelk	29 otrok
- v KS Javornik-Koroška bela	5 oddelkov	142 otrok
- v KS Blejska Dobrava	2 oddelka	60 otrok
Skupaj	45 oddelkov	1150 otrok

To je širina naše dejavnosti — oz. naše organizacije v okviru TOZD — VVO Jesenice.

Vsebinska dela pa je izvajanje programov vzgoje in varstva za predšolske otroke po zakonu in vzgojnem programu SRS.

Varstvo je za zaposlene starše, kakor tudi za delovne organizacije pomemben faktor, saj daje možnost, da se zaposlijo tudi matere in vpliva tudi na boljše produktivnost delavcev, če čutijo, da je v času njihove odsotnosti za otroke primerno poskrbljeno.

Poleg varstva je temeljni družbeni smoter naše dejavnosti — vzgoja. V primerem okolju se otroci vključujejo v otroški kolektiv, s tem jim je omogočena možnost za prijetno sproščeno otroštvo. Vzgojno osebje ob izvajanju vzgojno-izobraževalnih programov sistematično vpliva na otrokov vsestranski razvoj. V mlajših skupinah — do treh let starosti, prevladuje pred izobraževanjem seveda nega. V starejših skupinah pa je poudarek na vzgoji in izobraževanju. Zadnje leto se vrši intenzivnejša priprava otrok na šolo. V VVO je poskrbljeno tudi za prehrano otrok (2–3 obroki dnevno).

Za zagotovitev skladnega vzgojnega vplivanja na otroka je v programu tudi sodelovanje s starši in drugimi sorodnimi ustanovami, na primer z osnovno šolo. To je jedro »osnovne dejavnosti«, ki naj bi bilo tudi merilo za vrednotenje naše dejavnosti. Žal o vrednotenju naše dejavnosti in nagajevanja po delu v naših VVO se ne moremo govoriti, čeprav želimo, da se naši »letni delovni načrti« obravnavajo in vrednotijo.

Kot izvajalci nalog vzgoje in varstva spadamo v Samoupravno interesno skupnost otroškega varstva. Otroško varstvo naše občine je stalno v finančnih stiskah in zato daje toliko, kolikor zmore. Če sredstev ni, tudi naše nujne potrebe niso zadostne. Problematika o nagajevanju po delu je v VVO večkrat obravnavana.

Delavci VVO vemo, da večina ne kvalificiranih delavcev v drugih delovnih organizacijah zasluži prvo leto več kot, na primer, naš vzgojitelj z 20-letno delovno dobo in srednjo izobrazbo s strokovnim izpitom.

V ponedeljek, 31. avgusta, smo se vzgojitelji zbrali na prvem vzgojiteljskem zboru in varuhinje na prvem aktivu varuhinj. Pred startom v novo šolsko leto so bile podane zadnje usmeritve, kako naj bi začeli: vsi z elanom, polni pedagoškega optimizma, polni zavestne odgovornosti, da vršimo družbeno zelo pomembno nalogo — vzgojo in

varstvo najmlajših. Posredovan nam je bil citat, ki naj nas ves čas zavestno spremlja: »Predšolsko obdobje je čas, ko z ustrezno vzgojo otroku veliko pomagamo, da se bo razvil v srečno in zrelo osebnost«. In na koncu še velika Titova misel: »Odnos do otrok je odnos do prihodnosti!«

Kot je že omenjeno naše delo v družbi in tudi v okviru SIS otroškega varstva še ni ovrednoteno. Večkrat je čutili med našimi uporabniki mnenje, češ, da smo zelo dragi, da imamo visok osebni do-

Profil	OD najnižji	najvišji	izobrazba
snažilke	57.877,44	70.960,60	osemletka
kuh. osebje	83.483,76	91.260,00	KV in PK
vzgojitelji	99.742,40	115.655,85	srednja — str. izpit
tajnica		111.350,75	srednja
ravnatelj		167.782,45	srednja
varuhinje	71.079,20	72.980,15	šola za varuhinje

Razporeditev sredstev v sklade po zaključnem računu za leto 1980:

- za OD	8.580.787,20
- za sklad skupne porabe	659.093,30
- za stanovanjsko gradnjo	551.312,65
- za poslovni sklad	
- za rezervni sklad	160.795,00

Regres za prehrano znaša v tekočem letu 23,00 din dnevno na delavca. Regres za letni dopust je bil po lestvici od 2.500 do 3.000 din.

Cenejše oblike družbenega varstva bomo zaenkrat težko našli. Naši izračuni ekonomske cene so realni — na osnovi porabe.

Stabilizacijsko smo se obnašali že vsa leta in se obnašamo še vedno.

SREČANJE 80 IN VEČ LET STARIH UPOKOJENCEV

V letošnjem letu se je tudi društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela zelo aktivno vključilo v praznovanje 40-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte in 40-letnice vstaje slovenskega in jugoslovanskega naroda in narodnosti. Četrtega septembra letos se bomo spomnili tudi 40-letnice ustrelitve talcev na Koroški Beli.

V počastitev krajevnega praznika, 4. septembra, bo društvo organiziralo športna tekmovanja, v soboto, 5. septembra, pa bo srečanje 80 in več let starih upokojencev. To srečanje s kratkim kulturnim programom in pogostitvijo društvo organizira že več let, vendar je bilo srečanje doslej bolj ob koncu leta. Letos se je upravni odbor odločil za srečanje v začetku septembra, in sicer, da s tem poudarijo praznovanje krajevnega praznika, razen tega pa je ta čas tudi bolj ugoden za ostarele ljudi.

Na letošnje srečanje je povabljenih 69 članic in članov, povabljeni pa sta tudi dva člana, težka invalida.

hodek in podobno. Da bi javnost oziroma železarji radi zvedeli za višino našega osebnega dohodka, je razbrati iz Železarja z dne 27. avgusta 1981.

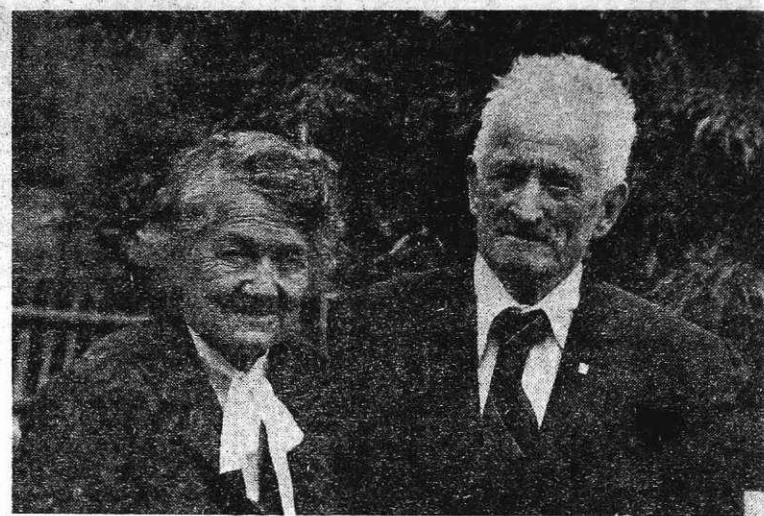
Naše družbenopolitične organizacije in samoupravni organ TOZD — svet VVO so obravnavali predlog IS Sob Jesenice in SIS otroškega varstva za povišanje prispevne stopnje in se seznanili s sestavkom v Železarju. Sprejeli smo sklep, naj se na določena vprašanja da jasne odgovore. Odgovore smo strnili v nekaj tabel v želji, da jih v posameznih delovnih organizacijah, oziroma TOZD primerjajo, upoštevajoč izobrazbo, težo dela, odgovornost naših delavcev, ne le za materiale, temveč za vaše otroke, za varstvo, nego, zdravje in vzgojo otrok. Zamislite si, na primer, 20 dve do tri letnih ali 30 tri do sedem letnih otrok v oddelku. Iz večkratnih izjav staršev vemo, da težko obvladate doma nekaj svojih otrok. Kdo izmed uporabnikov lahko trdi, da je delo naših varuhinj lahko, če začne delavnik, na primer, ob 5.15 in traja z delno prekinitvijo do 15.15. Tudi delo naših snažilke je specifično, saj so ves čas pod pritiskom strogih navodil in kontrol v zvezi z izvajanjem sanitarnih in zdravstvenih predpisov za VVO.

Osební dohodek za redno delo — neto, ki so ga delavci prejeli za leto 1980:

Profil	OD najnižji	najvišji	izobrazba
snažilke	57.877,44	70.960,60	osemletka
kuh. osebje	83.483,76	91.260,00	KV in PK
vzgojitelji	99.742,40	115.655,85	srednja — str. izpit
tajnica		111.350,75	srednja
ravnatelj		167.782,45	srednja
varuhinje	71.079,20	72.980,15	šola za varuhinje

V zvezi s člankom pripominjamo kot izvajalci vzgojno-varstvene dejavnosti še to, da smo »vzgojnovarstvena organizacija le delček programa skupnosti otroškega varstva«. Vsi udeleženci svobodne menjave dela v okviru SIS otroškega varstva pa vidijo v okviru skupnosti otroškega varstva le dejavnost in stroške za vrtec, čeprav je program skupnosti otroškega varstva dejansko precej širši, na primer, pozabljajo, da se v okviru te skupnosti izplačujejo denarne pomoči družinam (otroški dodatek), denarna nadomestila za porodniške dopuste, opremo novorojenčev itd.

Svet VVO Jesenice
in DPO VVO Jesenice

ZLATI JUBILEJ ZAKONCEV DOVŽAN IZ MOJSTRANE

Petdeset let skupnega življenja je resnično tisti jubilej, ki ga želijo dočakati zakonci. Takrat prirejo na dan spomini na prijetne in tudi neprijetne trenutke, na samoodpovedovanje, težko delo, pa seveda tudi na radostne trenutke na postajah skupne življenjske poti, dolge pol stoletja.

Takšen jubilej sta prejšnji teden dočakala tudi Marija in Franc Dovžan, po domače Zepova iz Mojstrane. V soboto sta se v poročni sobi skupščine občine Jesenice še enkrat »vzela«, tokrat bolj svečano in seveda ob navzočnosti otrok in vnukov. Vesela, srečna in nasmejana sta bila, morda sta le za trenutek pomislila na svojo poroko pred pol stoletja, natančneje, 15. avgusta leta 1931. Bila je to skromna, a vendarle lepa poroka, začetek skupne poti dveh domačinov iz Mojstrane, ki sta se poznala od mladih nog.

Našega obiska sta se razveselila kot malokdo. Obema je na ustih igral tisti pravi domači nasmešek, prešeren, tako kot je lep in prešeren »raj pod Triglavom«, kjer danes v prijetnem domačem domu živita zakonca Dovžan.

»Ja, zares je bilo to pravo praznovanje«, sta hitela pripovedovati. »Na domačem vrtu se nas je zbralo kar 40, pa še lepo vreme smo imeli. Prišli so najini otroci, pa vnuki, znanci. Ja, t'ko je b'lo vesel, da ni za povedati. O ja, tudi zavrtela sva se oba.«

Zena Marija je bila rojena 2. februarja leta 1902 v številni delavski družini. Takrat ni bilo lahko, saj so bili hudi časi. Bila je brezposelnost, usak se je znašel, kot je vedel in znal. Marija ni bila nikoli zaposlena, predvsem zaradi slabega zdravja, delala pa je priložnostno, na »tarbihih«, kot so takrat rekli.

Mož Franc se je rodil 23. novembra leta 1904 prav tako v delavski družini. Življenje v njegovih mladih letih ni bilo lahko. Opravljal je najrazličnejša dela, tudi v Avstriji je bil, pa na »tarbihih«, delal je v mojstranski cementarni, pa s podjetjem Slograd v Železnici, dokler potem ni bil leta 1937 sprejet na takratno »fajnstreko«. Po osvoboditvi je delal v martinarni jeseniške železarne kot čistilec preboda, in sicer vse do upokojitve leta 1962.

V zakonu se jima je rodilo devet otrok, dva sta umrla. Najbolj z grenkobo se danes spominjata smrti najstarejše hčerke Julke, ki je bila gledališka in filmska igralka in je igrala v prvem slovenskem filmu Na valovih Mure in v filmu Trenutki odločitve.

Oba sta po svojih močeh pomagala tudi med narodnoosvobodilno

borbo. Franc je leta 1941 sodeloval v znanem uporu v Mojstrani.

Franc se danes spominja:

»Takrat smo se uprli, saj smo domeli, da nas Nemci hočejo uničiti in si prilastiti naš lep svet tukaj pod Triglavom. Po upor s smo se morali umakniti. Jaz sem odšel nad vas Douje. Govorili so, da se ne bo nobe-nemu nič zgodilo, če se vrne. Se celo tako so rekli, da se mora javiti Nem-cem. Vsakdo, ki se je javil, so ga od-peljali. Seveda se sam ob povratku nisem javil.«

Zena Marija pa se še danes s strahom spominja svojega poguma, ko je na resnično nenasladen način pomagala s hrano partizanom:

»Sina Paula, ki se je rodil leta 1943, sem povila, zatem pa sem okoli njega naložila salamo in ga potem še enkrat povila s povojem. S takšno pošiljko sem potem večkrat s Paulom v vozičku hitela mimo žandar-jev na Doujem do Salbergarja, kjer so zbirali za partizane. Ko takole danes razmišljam, kaj bi bilo, če bi me takrat dobili, da tako nosim hrano za partizane...«

Njuna skupna pot tudi v svobodi ni bila lahka. S težkim, vztrajnim in napornim delom sta si zgradila pri-jeten dom na Delavski ulici v Moj-strani. Tja sta se uselila leta 1958. Franc je imel v Železnici naporno delo. To ve vsak, ki je kdajkoli delal v martinarni:

»Bilo je res težko, a sem danes ves-el, da sem lahko delal do upokoji-tve. Težki pogoji so bili takrat, v za-četku tudi malic ni bilo. Tudi poško-dovan sem bil, saj sem se opekel, da 14 dni nisem mogel odpreti oči.«

Zena Marija je, danes največ doma, ker ji večkrat zdravje pona-gaja. Franc pa je še vedno pravi mladenič. Hodi še naokoli kot v mladih letih, aktiven pa je tudi pri domačem društvu upokojencev, kjer je v odboru, pa tudi društveni prapor nosi ob različnih priložno-stih. Doma nista osamljena. Čeprav so otroci že samostojni, ju še vedno radi obiščejo.

»Vračajo se kot lastovke pod do-mači krov«, nam je ob slovesu rekla zena Marija.

Ob lepem jubileju seveda tudi naše iskrene čestitke!

J. Rabič

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

VOZNI RED JESENICE — PODMEŽAKLJA — KOROŠKA BELA

1	2	3	4	5	6	7	8	Postaje	9	10	11	12	13	14	15
—	6.05	—	14.05	—	—	—	—	Valjarna Bela — Aneks	5.50	—	—	13.50	—	—	21.50
—	6.08	—	14.08	—	—	22.08	—	Valjarna Bela — vratar	5.47	—	—	13.47	—	—	21.47
—	6.10	—	14.10	—	—	22.10	—	Javornik — pod klancem	5.45	7.28	—	13.45	—	—	21.45
—	6.12	—	14.12	—	—	22.12	22.30	Senožeti	5.43	7.27	—	13.43	—	—	21.43
—	6.13	—	14.13	—	—	22.13	22.31	Železarna	5.42	7.26	—	13.42	—	—	21.42
—	6.15	—	14.15	—	—	22.15	22.33	Gimnazija	5.41	7.25	—	13.41	—	—	21.41
—	6.16	—	14.16	—	—	22.16	22.34	Železniška postaja	5.40	7.24	—	13.40	—	—	21.40
—	—	—	—	—	—	—	22.35	Pod Mirco	—	7.23	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	Zdravstveni dom	—	7.22	—	—	—	—	—
—	—	13.05	—	15.00	21.13	—	—	Bolnica O.	—	7.20	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	21.15	—	—	Bolnica p.	—	6.43	7.43	—	14.51	17.03	—
—	—	13.07	—	15.10	21.16	—	—	Zdravstveni dom	—	6.41	7.41	—	14.49	17.01	—
—	—	13.08	—	15.11	21.16	—	—	Pod Mirco	—	6.40	7.40	—	14.48	17.00	—
5.10	6.18	13.10	14.18	15.13	21.18	22.18	—	Igrišče (pri Lazar.)	5.38	6.38	7.38	13.38	14.46	16.58	21.38
5.11	6.19	13.11	14.19	15.14	21.19	22.19	—	Hermanov most	5.36	6.36	7.36	13.36	14.44	16.56	21.36
5.12	6.20	13.12	14.20	15.15	21.20	22.20	—	C. 1. maja — bloki	5.35	6.35	7.35	13.35	14.43	16.55	21.35
5.14	6.22	13.14	14.22	15.17	21.22	22.22	—	C. 1. maja št. 104	5.34	6.34	7.34	13.34	14.42	16.54	21.34
5.16	6.24	13.16	14.24	15.19	21.24	22.24	—	C. 1. maja št. 122	5.32	6.32	7.32	13.32	14.40	16.52	21.32
5.18	6.26	13.18	14.26	15.21	21.26	22.26	—	Jenkole — križišče	5.30	6.30	7.30	13.30	14.38	16.50	21.30
5.20	6.28	13.20	14.28	—	21.28	22.28	—	Javornik — Elita	5.28	6.28	—	13.28	14.36	—	21.28
5.22	—	13.22	14.30	—	—	—	—	Koroška Bela »K«	5.26	—	—	13.26	14.34	—	—
5.24	—	13.24	14.32	—	—	—	—	Koroška Bela	5.24	—	—	13.24	14.32	—	—
—	—	—	—	15.23	—	—	—	Lipce	—	—	—	—	—	16.48	—
—	—	—	—	15.26	—	—	—	Blejska Dobrava	—	—	—	—	—	16.45	—
—	—	—	—	15.29	—	—	—	Bl. Dobrava — pokopališče	—	—	—	—	—	16.42	—

Na pobudo KS Podmežaklja in s sodelovanjem Samoupravne komunalne skupnosti občine Jesenice s 1. septembrom odpiramo novo avto-busno linijo mestnega prometa, ki bo povezovala Cesto 1. maja in druge predele KS Podmežaklja z ostalimi področji mesta Jesenice.

Nova avtobusna zveza omogoča prevoz prebivalcev na delo in z dela, otrok v šolo in možnost prevoza do železniške postaje oz. bolnice na Plavžu.

Nova avtobusna linija je uvedena za čas enega meseca. V tem času poskusnega obratovanja bomo ugotavljali frekvenco potnikov, izkoriščenost avtobusa in s tem v zvezi utemeljenost nove avtobusne linije. Ker pričakujemo sodelovanje prebivalcev pri organizaciji prevoza, prosimo, da nam pripombe, predloge in mnenja v zvezi z voznim redom in ostalimi zadevami v zvezi z organizacijo in izvedbo prevoza posredujete na naš naslov, lahko pa tudi po telefonu (81-953).

Cena za prevoz je na vsej relaciji enotna: žeton ali 7.00 din pri gotovinskem plačilu.

INTEGRAL TOZD MPPDTŽ
JESENICE

OPOMBA: Avtobusi, ki se z Javornika vračajo po Cesti 1. maja peljejo po Savski cesti (mimo samopostrežbe). Vozi od ponedeljka do petka in ob delovnih sobotah Železarne. Velja enotna tarifa, kakor v mestnem prometu na Jesenicah. Vozi od 1. septembra 1981, en mesec je obratovanje poskusno.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Nejc ZAPLOTNIK: Pot. Cankarjeva založba 1981. (Žepna knjiga)

V spremni besedi na zadnji strani platnic je zapisano, da ima avtor poleg plezalnega talenta tudi dovolj pripovedne sposobnosti, da zmore vrhunske vzpone podati enako uspešno tudi v literarni obliki. To je za moj okus malo preveč pokroviteljsko povedano. Oznaka bi bila primerna za množico sestavkov, ki jih lahko beremo v Planinskem vestniku, in v katerih planinci v zgledni obliki, stvarno ali pa z vznesenimi besedami opisujejo svoje vzpone. Pričujoča knjiga pa je izraz enkratne osebnosti, ki si z neverjetnim zagonom išče svojo podobo, lastno pot.

Ne pot, da je Zaplotnik morda zgrešil poklic in da bi bil moral postati predvsem mojster peresa. Prav nasprotno. Fant je to, kar je, predvsem zato, ker je svoje življenje zapisal goram. Pot ni predvsem literarno delo – seveda pa je strokovna knjiga še manj. Je dosti več kot potopisje: čeprav so posamezna poglavja v knjigi vezana na odprave, so prej pesnitve v prozi kot potopisi. Res je, da v teh opisih plezarij ne manjka tehničnih podrobnosti ne alpinistične filozofije, vendar je to zgolj snov: bistvo pa je vedno avtorjev osebni utrip; ni naključno, da se pri opisih nikoli ne drži šolskih pravil in da preskakuje čas naprej in nazaj kakor kak modernistični pisatelj: doživljanje je tisto, ki drži vse na kupu, konec koncev niti ni tako važno, če bi ta ali oni bralec zamešal stene, vrhove in smeri.

Tudi v alpinizmu morda prihaja od tega, da je »romantika iz groba vstal«, vsaj v tem primeru. Bili so časi, ko se je zdelo, da je gorniški romantiki odklenalo. Vedno več je bilo plezalcev, ki so videli v alpinizmu zgolj šport, premagovanje tehničnih težav, vrhunske zmogljivosti, ki ga lahko najsposobnejši dosežejo z vztrajnim treningom. Seveda je ostalo še nekaj staromodnih zaljubljenec, ki so hodili v gore zaradi nekakšnih notranjih doživetij. Postajali pa so bodisi čisto skromni bodisi zagrenjeni, saj se zdi, da gora bolj ljubi tiste, ki jim pomeni zgolj tehničen problem.

Ceprav te stvari poznam le od daleč, si vendarle upam trditi, da tudi danes še prevladuje ta manj čustvena vrsta. Končno pa je tudi Nejc Zaplotnik eden tistih, ki zbujajo nejevoljo navadnih planincev, ko teče mimo njih tam, kjer z muko lovijo sapo. Kajpak je tu nadvse pomemben tudi nagon po uveljavljanju samega sebe, po tem, da pokažeš, kako

si boljši, sposobnejši, pogumnejši od drugih. Tu je tudi pri »športnih« oziroma »tehničnih« plezalcih vseeno ostalo še nekaj romantike, nekaj spogledovanja s filozofijo o premagovanju smrti in podobnega.

Avtor niti malo ne skriva, da se hoče razlikovati od drugih: tveganje v gorah mu pomeni najvišjo vrednost prav zato, ker ga oddaljuje od lenega, zapečarskega, samozadovoljnega življenja v dolini. Tudi pri njem se oglašajo isti imperativi, ki ga poznamo že skozi vso zgodovino slovenskega alpinizma: biti boljši od drugih, povzpeti se nad množico povprečnežev. (Seveda pa se to hotenje navadno ne kaže naravnost in v grobi obliki.)

Nikakor ni mogoče razsoditi, kdo več in bolj polno doživlja: ali tisti, ki išče doživljanje v nečloveških naporih in v soočenju s smrtjo, ali tisti, ki se na položni poti kar naprej ustavlja zaradi te ali druge naravne lepote? Verjetno se človek ne bi smel odreči ne enemu ne drugemu, v praksi pa je tako, da se oboje nekako izključuje.

Avtor pričujoče knjige je kajpak šel po prvi poti, po tisti, ki se zdi kakšnemu izmed zapečarkarjev kot nesmiselno pehanje za golim ciljem, ali pa, kar bi bilo vsaj malo bolj pravično, kot nekakšno fakirsko samomučiteljstvo. Verjetno pa se brez tega nikoli ne bi mogel prebiti v vrste najboljših – in nikoli ne bi stopil na teme treh osemstisočakov. Vendar je – razmeroma zgodaj, saj

može dejanj navadno pišejo spomine v zrelih letih – napisal knjigo, ki je prej izpoved kot opis.

V čem je jedro Zaplotnikovega alpinističnega (in sploh življenjskega) stremeljenja? Nekje, ko piše o životarjenju mestnih ljudi, nehoti izda to bistvo. Tam spodaj živijo brez hrepenenja, izjavi z nekakšnim odporom, skorajda z grozo. Tisto, kar ga žene v gore je torej nič drugega kot cankarjansko hrepenenje – hrepenenje, ki izvira iz mladostne prizadetosti nad klavirno danostjo. Kogar žene na poti te vrste hrepenenje, se ne bo nikoli ustavil. Ko bo prišel na najvišji vrh po najtežji steni, se bo začel ozirati po novih poteh. Ponekod iz vrstic zaveje kakor razočaranje nad tem, kar je dosegel, oziroma nad praznino, ki sledi po dnevih in tednih boja z naravo, ko je cilj dosežen. Je to znak, da je začel iskati drugo polovico človeka, tisto, ki je bila doslej morda pozabljena?

Zaplotnikova gorniška filozofija morda ni posebno izvirna, izviren pa je način, kako doživlja naravo. Tam, kjer je najbolj neposreden, najbolj otroški in najbolj nedolžen, ko se zazdi, da je z naravo v pravem pravcatem erotičnem odnosu, mu stavki zaplešejo v čisto posebnem ritmu. V tem, da iščeta neutrte poti, sta si alpinist in umetnik blizu – in v tej knjigi je nešteto odstavkov, ki jih nikakor ne bi mogel napisati nekdo, ki je vaju hoje po utrlih poteh.

Marko Hudnik

VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI ZAVOD DA ALI NE?

Pod tem naslovom je v zadnji številki Železarskega poudaril svoje mnenje pedagoški svetovalec Anton Korenc. Pridružujem se mu in ga v celoti podpiram. Stabilizacija morajo biti dejanja in ne le besede. Tudi če denar ne bi bil problem, bi morali VIZ že zdavnaj ukiniti, ker ni odigral tiste vloge, ki mu je bila namenjena. Še pred rojstvom tega »otroka« je bilo veliko dilem in končno je na dlani, da ni zdravila in da smo imeli prav tisti, ki smo trdili, da se bo z njim administracija in vse tisto, kar jo spremlja, še okrepilo.

VIZ bi bil opravičljiv, če bi resnično zmanjšal administracijo na šolah, če bi bilo enotno finansiranje (nagrajevanje delavcev), usklajen urnik šol, da bi lahko učitelji, ki imajo na majhni šoli premalo ur, poučevali na večji šoli, kjer je za enega preveč, za dva premalo, če bi bila vsa finančna sredstva resnično združena pri VIZ tudi za vzdrževanje. Vse to in še drugo je bilo obljubljeno pred rojstvom tega »otroka«. A danes? Vse je tako kot je bilo prej, le VIZ se je pridružil in žre sredstva, ki bi bila še kako potrebna tam, za kar smo izglasovali že drugi samoprispevek.

VIZ bi bil opravičljiv, če šole v občini ne bi bile TOZD, ampak pedagoške enote združenega dela (PEZD). Ravnatelji šol bi morali

biti pedagoški vodje šol, učitelji resnično učitelji in ne administratorji, sestavljalci desetine samoupravnih in drugih aktov. Sam sem bil priča, ko smo se na redovnih konferencah skrajšali razprave o učencih, njihovih uspehih in problemih, ker smo morali razpravljati še o drugih dodatnih točkah dnevnega reda. Če torej ni mogoče, da bi VIZ prevzel vse to in razbremenil šole, ne bi smeli več razmišljati o tem, ali VIZ da ali ne, ampak reči ne.

Že pred leti sem opozarjal na to kot pedagoški delavec in komunist, ker sem se zavedal, kdo in kako težko daje sredstva za nekaj, kar ni potrebno. Šolniki-komunisti se bodo spomnili, da sem takrat v šolski sobi železniške postaje komunistom iz osnovnih šol napovedal prihodnost VIZ, ko sem ga primerjal s kmetijskimi zadrugami po vojni v Bohinju in Planini pod Golico, ki sta bili ustanovljeni brez podlage in ob rojstvu obsojeni na propad.

Prav tako sem precej obširno govoril o tem problemu na razširjeni seji občinskega odbora ZZB NOV v dvorani skupščine občine Jesenice 26. novembra 1980. Toda kar sem kjerkoli govoril ali pisal, je bilo bob ob steno. Nikoli in nikjer nisem dobil niti odgovora. Prav imaš Anton Korenc, ko predlagaš, da naj o tem povedo svoje mnenje tudi drugi. Mislim, da so samo ravnatelji šol premalo, pridružiti se jim morajo tudi vsi prosvetni delavci in tudi tisti, ki za vse to prispevajo denar.

Tudi glede celodnevne šole bi rad povedal svoje mnenje. Zaradi stabilizacije smo se lotili omejevanja otroških doklad, zdravstva itd. V celodnevni šoli pa sta oba otroka, dobro ali slabo situirane družine, deležna enake pomoči družbe. Naj navedem drug primer: Učenka-odličnjakinja, ki se je s starši in bratom preselila na področje osnovne šole Žirovnica, kjer so zgradili hišo, je po nekaj dneh zapustila celodnevno šolo v Žirovnici in se vozila na Jesenice, kjer se ni bilo celodnevne šole. Povedala je, da se lahko zbere in uči le doma v miru in da tega ne more v celodnevni šoli, kjer se med seboj motijo. Dokler ni dovolj sredstev in še vedno premalo šolskega prostora, bi morala biti celodnevna šola oziroma podaljšano bivanje samo za tiste učence, ki to resnično potrebujejo zaradi varstva ali pomoči pri učenju, ki bi jim je resnično lahko nudili učitelji več, če bi bilo manj učencev. Pri tem pa bi prihranili ogromna sredstva in jih vložili tja, kjer je pouk še v več izmeh, kjer skoraj ni prostora za podaljšano bivanje najbolj potrebnih učencev in kjer telovadijo v blatu, če je vreme lepo, pa v oblakih prahu.

Notranje rezerve so. Poiščimo jih za bolj smotrne naložbe. Naredimo breh strahu in sramu korak nazaj, da bi lahko jutri naredili dva naprej.

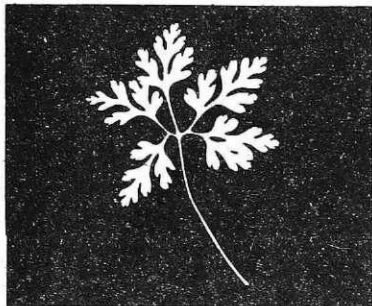
Jaka Klinar

RAZSTAVA ORNAMENTOV IVANA RAZBORŠKA NA JESENICAH

V soboto, 5. septembra, bodo v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah ob 18. uri odprli razstavo ljudskih ornamentov, grafično ornamentalno oblikovanih motivov v fotografski tehniki avtorja IVANA RAZBORŠKA iz Ljubljane, sicer pa redno zaposlenega pri Iskra Commerce TOZD Marketing – sektor tržnih raziskav Ljubljana.

Ivan Razboršek že več kot 38 let v svojem prostem času sistematično zbira, sortira in proučuje narodno in folklorno bogastvo Slovenije in ostalih jugoslovanskih narodov in narodnosti in drugih predelov sveta, pri čemer mu vsestransko pomaga tudi žena Marija. Najbolj ga privlači ljudski ornament, in sicer tako elementi kot motivi, ustvarja pa tudi lastne kompozicije, ki jih riše na papir, steklo, keramiko, laneno platno, les in kovino v različnih tehnikah. Grafično oblikuje ornamentalne motive v fotografski tehniki. V zadnjem času pa se preizkuša tudi z grafično ornamentiko v naravi. Različne cvetove, rastline, liste najprej stisne, potem pa po fotopostopku – fonogramu – prenese na papir. S svojim potrpežljivim iskanjem in vztrajnostjo je doslej izbral okrog 6000 ornamentalnih elementov in motivov slovenskih ljudskih ornamentov.

Prvič se je Ivan Razboršek srečal s slovenskimi ljudskimi ornamentami v Skopju, kjer je bil rojen 26. februarja 1924, kamor je bil njegov oče premeščen. Starša – Slovenca, sta v tem daljnem kraju svoja dva sinova učila slovenskega jezika in kupovala slovenske knjige. Tako so mu slovenski ornamenti Maksima Gasparskega, s katerimi je bila okrašena prva čitanka, do danes ostali v živem spominu in tu je začetek njegove ljubezni do ornamentike. Daleč od ožje domovine je z leti rasla njegova ljubezen do ornamentike tako, da je približno pred 47 leti začel shranjevati vsako sliko, na kateri je bil ornament.

Bogastvo makedonske folklorne, ki jo je srečeval v otroštvu, je večalo njegovo vedoželjnost, ki se je stopnjevala s srečanjem s slavonsko folkloro in kasneje še s šiptarsko, srbsko in črnogorsko ornamentiko. Med tem ga je pot zanesla tudi v Zagreb, kjer je v etnografskem muzeju in knjižnicah našel dovolj gradiva za obogatitev svojega znanja in poznavanja ljudske ornamentike. V Slavonski Požegi se je poleg slavonske folklorne srečal tudi z elementi češke, slovaške in madžarske folklorne, v Smederevu, kjer je vodil montažo v železarni, pa je spoznaval lepote, kulturo in ornamentiko tega kraja.

Ornamentalne elemente in motive je nabiral tudi po kmečkih hišah in cerkvah, na izletih, na katerih je kot navdušen in aktiven planinec in alpinist prebil veliko svojega prostega časa. S skicirko in fotoaparatom je nabiral lepo zbirko ornamentov in drugih folklorno etnografskih izdelkov. Pravo vrednost zbiralca in oblikovalca ljudskih ornamentov Ivana Razborška je najbolj nazorno izrazil prof. Marjan Tršar, ki je o njem zapisal:

»Svet organske skupnosti in lepote, ki nas obkroža in hodimo kot slepci mimo njega vsak dan, je vsebina, ki jo odkriva in nam jo v fotografijah ponuja v pokušino Ivan Razboršek. Še tako površen opazovalec se mora ob njem zamisliti in se vprašati, ali ni izgubil po nemarnem nešteto dragocenih trenutkov, ko ni znal »videti«, čeravno je gledal, in ni znal »uživati«, čeravno si je želel občutkov ugodja ob takih neprecenljivih likovnih dragotinah, kot se nam kažejo drobne belo-črne pletenine vsemogočih listov, ujetih v ža-

rečo negibnost fotografske predstavitve. Zda zgolj preprost list, skoraj nečlenjen, z ogradijo žil kot usmerjevalnimi napotki našemu pogledu, pa spet drug ves bohoten in baročen, ves nakrčljen na robovih, prikipevajoč od bogastva struktur nekakšnih listnih krivih kapilar, ki spredajo tenko pajčevinasto mrežo, v katere se naše oko ujame v opojnem doživljanju.

To so fotogrami, se pravi slike, kjer je avtorju pomagala fotografska tehnika. Pa vendar je upoštevanja vreden tudi njegov ustvarjalni delež. Že samo odbiranje med množico listja, postavljanje in komponiranje v format, kontrastiranje, ostrenje ali mehčanje obrisov, poudarjanje ali zabrisovanje nadrobnosti – vse to in še marsikaj so osebni podatki, ki dajo takim fotogramom pečat avtorjeve likovne občutljivosti in njegovega posebnega odnosa do spreminjanja vidnega sveta. V kratkem, to so prvine, ki so brezosebne, zgolj foto-zrcalne podobe sveta ali njegovega listnatega delčka, povzdigujejo tako sliko na raven osebno občutene in zavestno oblikovane nove avtorske resničnosti.

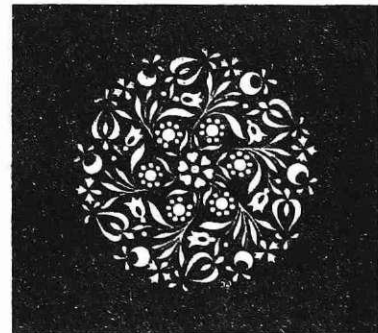
Dela, oziroma grafike, ki jih ocenjuje prof. Marjan Tršar, imenujemo ornamentika v naravi. Poleg teh pa se bo avtor na Jesenicah predstavil tudi s številnimi grafično oblikovanimi ljudskimi ornamentami iz bogate zbirke, ki jo je ustvaril še posebno po letu 1954, ko se je preselil v svojo ožjo domovino.

Naj omenimo, da avtor izdeluje tudi osnutke za tapiserije in gobeline, narisal pa je tudi na stotine ekslibrisov za ljubitelje knjig, z značilnimi slovenskimi ljudskimi motivi.

Junija leta 1974 je postal član Društva Exlibris Slovenije. Na njegovo pobudo je bilo leta 1975 osnovano likovno društvo ISKRA, kjer je bil izvoljen za prvega predsednika in s katerim jeseniški Dolikovci že več let uspešno sodelujejo.

Svoje izdelke je Ivan Razboršek doslej razstavljal v Jugoslaviji na 43 samostojnih in 19 skupinskih razstavah in osmih razstavah v Evropi in Tokiju.

Ivan Razboršek je ob smrti predsednika Tita izdelal ex libris, pri katerem je uporabil njegov prvi portret iz borbe in namesto oprisa narisal 88 nageljnov. Vsako leto Titovega življenja je upodobil z originalnim, vendar drugačnim nageljnomo.

Prepričani smo, da bo njegova razstava ljudskih ornamentov in fotogramov različnih rastlin na železarskih Jesenicah z zanimanjem sprejeta, še predvsem med šolsko mladino in številnimi izdelovalkami ročnih del, gobelinov, tapiserij, kjer so še kako prisotni ljudski ornamentari.

Zaradi krvodajalske akcije, ki bo v teh dneh potekala v Delavskem domu na Jesenicah, je nekoliko spremenjen urnik za obisk razstave. Ves prihodnji teden od 7. do 12. septembra bo razstava na ogled od 16. do 19. ure iz vhoda na hodniku, v dneh od 14. do vključno 16. septembra pa bo odprta od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

ŽELEZAR

13

Vedno manj je v Gornjesavski dolini starih gorenjskih domačij, ki so še zidane s kamnom in krite s sivo opeko, mecesnovimi deskami ali škodlami in delane v čop. V čop pa so bile krite tako, da niso bile na koncu odrezane, ampak so imele posebno nadstrešje. Tudi lepo zrezljanih gankov, na katerih so se bohotili pravi gorenjski nageljni, ni več. Stare domačije se počasi, toda zanesljivo umikajo novim hišam. Toda vseeno se najde še kakšna prava stara gorenjska hiša z lepo izrezljanim gankom, na katerem še cvetijo pravi gorenjski nageljni, kot je tale v Kranjski gori. (Tekst in foto: A. Kerštan)

ČOPOV STEBER, STEBER SANJ IN UPANJ

Kdo, ki se vsaj malo zanima za alpinizem, se ne spomni na Joža Čopa in njegov dramatični vzpon čez centralni del osrednjega stebra Triglav. Za plezalno smer, ki jo je smogel v prvih tednih svobode, star že čez petdeset let, pa vendar še izredno čil in izvešan. Ni zaman zapisan v zgodovino slovenskega in jugoslovanskega alpinizma kot izreden alpinist, predvsem pa človek in postrtovalen tovarš.

Nisem dojel, kaj je pomenilo po štirih dneh v Steni odhiti po reševalce in se z njimi vrniti na Plemenice, ter pomagati pri reševanju utrjene in izčrpane soplezalke, ki mu je omagala nekaj raztežajev pod vrhom Stene. Posvetila se mi je šele tedaj, ko sem utrjen in srečen v veternem soncu na Plemenicah stisnil roko soplezalca.

Verjetno vsak alpinist, ko pogleda čez rob začetništva, sanja o tej smeri. Vendar je pehično breme in slava te smeri tako velika, da je verjetno najtežja ravno odločitev. Z mano je bilo podobno. Prvič sem pogledal stebro v oči, ko sem se v spletni celi »Slavcem plezal Skalaško. Takrat me je zastrupil in rekel sem si: »Fant, enkrat se vrneš!«

Mislil so štiri leta, da sem si nabral izkušenj in zaspalje vase, pa tudi letošnja sezona se je začela kar uspešno. Zmenili smo se štirje, zvečer smo bili v Vratih trije, šla sva po dva. Beznikov Tina in moja sestra Anja.

Ah da, za uvod in moralno, se je prejšnje popoldne v Slovenski smeri ubila neka Zagrebčanka. Komaj sem z avtobusom prišel v Vrata in poplaval usta, je k meni stopil Celjan Aco Pepelnik in me vprašal, če grem z njimi pogledat, kaj je bilo v Slovenski. Nič natančnega nismo vedeli, le to, da je njena soplezalka videla padec, sedaj pa je vsa obupana tavalja ob Aljaževem domu in iz nje se ni dalo spraviti nič pametnega. Reševalcev še ni bilo in na brzino smo pobasali nekaj pišave in obleke, ter odhiteli pod Slovensko. Do teme smo ravno prilihi in naše klicanje je izvenilo v mrtvo skalovje. Dogovorili smo se, da bosta dva z baterijami poskusila ponoči preplezati smer, pa smo zagledali lučke na drugem pragu in počakali sestoječ. Od dveh Celjanov, ki sta plezala Bavarsko, ter po kličih odhitela na pomoč, smo zvedeli za tragično resnico. Prišel je tudi že poizvedovalni del udeležencev reševalne akcije in prepustili smo jim grobarsko delo.

Ko sem se ob enajstih vrnil v dom, sem si rekel: »Se en račun brez krmčarja. A glej ga falota, jutraj sem vstal svež in čil. In ker je bil tudi Tina zato, sva (sicer pozno) odbrzela pod vstop Skalaške. Nobene romantične pitice in meglice nisva videla (kot po navadi preberem pri takih zapisih), saj pitice in meglice verjetno ne marajo takih neromantičnih kmečkih telebanov. Vstopila sva ob pol desetih, ob dvanajstih pa sva že sedela na Gorenjskem Turnu sredi Stene, kjer se je treba odločiti ali prek lazje Ladje ali v Čopov steber. Glede na to, da sem bil jaz tiho, Tina tiho, vse tiho in še bolj tiho ob nekaj grizljajih, je vse izvenelo tako resno, da sem za bližnjo skalo odložil še nekaj kil in se pač vdal v usodo. Pravzaprav je pred odločitvijo zmeraj tako, ko pa začneš s plezanjem, kar gre.

Smer se začne z daljšo prečko v desno, ki proti koncu postane dokaj nerodna. Prvi raztežaji, ki potekajo po stebri, so lažji in šele nekaj deset metrov pod prvo (rdečo) votlino se začne prava plezarija. Treba je vedeti, da imaš tu, na pragu vseh težav, za sabo že 800 metrov stene, katere težavnost se vrti tam okoli četrte stopnje. Raztežaji, ki te pripeljejo v rdečo votlino, je relativno

težka prosta plezarija, ki ti na koncu postreže s »paradajz« skalo (izredna kruljivost). Tu sedaj vstopiš v odprto steno, izpostavljenost pa ti odpre pogled navzgor. Do tretje votline dobesedno slediš klinom, malo prosto, malo tehnično, od tu pa imaš dva prosta raztežaja, pod ogroženim rjavo previse in nato zlozlasno prečno v levo, ki je pravzaprav elegantna in varna plezarija nad 1000 metriškim prepadom. Redko se zgodi, da proti vrhu stene skala postane trdna. Vendar se to zgodi v Čopovem stebri, ki ti v zadnjih dveh (prostitih) raztežajih postreže z vso paleto plezalnih užikov. Pogledal sem za rob in kamen mi je padel od srca, ko sem zagledal Tina, brezskrbno varujočega, sredi lahkega sveta Skalaške smeri. Razvezala sva se in odhitela na vrh, počasi pa je v najini betici začela prodirati ponosna misel: »Pa sva le

zmogla.« Stisk roke, prebujajoča se sreča in požabljeni napori ter utrujenost. Splačalo se je, tisočkrat splašalo. Jože, lepa ti hvala za krasno smer. Se jo bom plezal in tudi pripravil vsakega zagnanega tovarša, saj je tako lepih in obnemarnih varnih smeri v Julijskih alpih. Potrebna je kondicija in volja, ter goreta želja, pa zadnja s naravo v njenem ritmu in ona te sprejme v svoj raj. Daleč in blizu vsakdana, ki se mi zdi tako odpuščen, najbolj gorčim željam človeka. Želim po prvinski svobodi gibanja, premagovanju samega sebe, svoje gnilobe in samovšečnosti. Premagovanju egoizma in brezčilnega dirkanja za materialnimi dobrinami, ki te spremenijo v lenoben stroj, brez duše in posluha za sočloveka in naravo.

Jani Pšenica

Z LETNEGA TABORA MLADINSKEGA ODSEKA PD JESENICE V MARTULJKU

Lepo poletno jutro. S težavo se skobacam izpod tople odeje. Napol omotična se spustim po stopnicah in kot je pri nas te navada, zadenem z glavbo ob rob. Tudi zatuliti se mi ne ljubi, le malo zavajam. Zajtrk je spodaj že pripravljen. »Mama Ema« nam vse lepo servira kot v pravem hotelu. Packamo maslo in marmelado na kruh skoraj brez besed, le Jimmy zbija šale na naš račun, ker ostane v koči — mora z Mojco po kruh!

Kmalu se vzpenjamo za Ak. Sredi poti nas dohitijo Jessie, naš pes, ki po vsej sili hoče z nami na Oltar. To pač ne gre in Sasa ga z bolnim Mitjem vred odpelje nazaj v koč. Za Akom nič ne počivamo, saj se je naše romanje šele pričelo. Nevenka, Džavo in Nada nas že kličejo. Na bivaču so spali in že prej odšli. Na poti k »Trem macesnom« so. Vzpenjamo se za njimi po grušču. Sreča, da smo vstali tako zgodaj, sicer bi se kuhali na soncu. Trojka pred nami je že dosegla »Tri macesne« in optimistično nam mahajo in nas kličejo.

Pri »Trem macesnih« se ustavimo le za pet minut, toliko da malo duškamo. Nadaljujemo po plazu, kjer je podoben občutek, kot če bi se vozil na tekočih stopnicah. Grizemo kolena, znoj pa teče v curku. Sprejdi hodi Dolf, ki je ubral čudovit tempo hoje. Nekateri smo kot turisti v kratkih hlačah in zato nas na snegu zebe. Sonca si je kar malo želimo. Mali Oltar nam je prav blizu; ogledujemo si Široko peč in Cikulovo smer v njej. Najbolj zanimivo pa je, da Velikega Oltarja, kamor gremo, po treh urah in pol hoje še ni videti. Pri vstopu se na soncu prazijo Džavo, Nada in Nevenka pa še Rade, ki ga opazimo šele sedaj. Pridružimo se jim. Kratke odmore. Uživamo. Dogovorimo se za »navaze«. S Frizerjem se odločiva za Varelja. Provizorično se navežemo. Krenemo kot predznanj. Ne pridem še izza skale, že slišim: »Pazi! Kamen!«

Stisnem se k steni. Obvarovati hočem svojo glavo z vsebino vred. En kamen me zadane v nogo in preklinjam kratke hlače. Cela ploha kamenja mi frei mimo glave. Vse skupaj postaja že dramatično. Se en del poti se bojimo s kamni in vojno dobim. Zada je pritožuje Jasna, Jani pa preklinja, ker tišči pred nami ne pazijo. Vareli naju s Frizerjem vleče čez neko ploščo. Kar gre nam. Čaka nas še huka po in iz najhujših težav smo. Hodimo že štiri ure in pol, Oltarja pa še vedno ni videti. Počasi

nadaljujemo. Vse se kruši, vendar nam to ni mar, ker ni nikogar za nami. Jani je izbral lažjo varianto in nas s svojimi prehitel. Pridemo na sedlo. Spet smo vsi skupaj. Razvezemo se. Sonce tako prijetno greje, da bi najraje kar polegli. Še kako uro imamo do vrha, ki ga še vedno ne vidimo. Pot ni ravno navdušujoča, vendar hitro mine.

Na vrhu je prijetno toplo, čeprav rahlo plha. Precej nas je krčtenih. »Glavni štab« tudi sklene, da sestopimo na bivač II in od tam v Vrata. Z vrha sestopamo zelo previdno, kajti teren je kot nalašč, da padaš in se odpelješ za večno. Na sedlu planemo po hrani. Do bivača imamo eno uro hoje, od tam pa še kakih dve uri v Vrata.

Po grapi se ustavimo do »dvojke«. Tu kake pol ure poležujemo in se predajamo soncu. Nevenka in Džavo ostaneta na bivaču, ostali pa se spuščamo v Vrata. Pot mine kot bi miglil. Po plazu gre hitro, še majhen skok in po strugi do gozdne »avtoceste« in preko planine na cesto. Z Zupom, Jocom in Frizerjem smo med prvimi. Pri pridem še na cesto, ko vidim le še Zupove podplate in slišim: »Avto!«

Stopa in prvi avto ustavi. Pokliče me in odpeljeva se. Vidiva tudi, kako tudi Joco in Frizer se sedeta v avto. V Mojstrano se pripeljemo skoraj istočasno. Z avtobusom se odpeljemo do Martuljka. Pri Mikiju čakamo še Jasno in Alenka. Čez pol ure smo vsi skupaj in vrnemo se v raj pod Špinkom, v Maretov dom.

LETNI POHOD NA POREZEN

Obinski odbor ZZZ NOV Jesenice in Planinsko društvo Jesenice obveščata, da bo v nedeljo, 6. septembra, letni pohod na Porezen, kjer bo ob 11. uri komemorativna slovesnost v spomin na padle bore.

Borci NOV, planinci, taborniki in drugi, ki bodo šli na pohod, naj potujejo z vlakom, ki ima odhod ob 6.20 z Jesenice in naj se peljejo do Podbrda, od koder je še dve uri hoje do vrha Porezna.

POPRAVILO IN RAZŠIRITEV PREŠERNOVE KOČE NA STOLU

Zaradi vse slabšega stanja Prešernove koče na Stolu, ki je izpostavljena zelo težkim vremenskim pogojem, je bilo potrebno zaščititi zunanjo fasado koče, pa tudi notranji prostor postojanke so bili potrebni prenove.

Kuhinja, sanitarije in prostori, ki jih uporablja osebe postojanke za svoje delo in bivanje, so bili dotrajani, zato se je upravni odbor Planinskega društva Javornik-Koroška Bela odločil za adaptacijo in popravilo koče.

Že v letu 1979 se je upravni odbor odločil, da prične akcijo za to nalogo. Pričeli smo zbirati dokumentacijo in soglasja za adaptacijo.

Zbiranje dokumentacije in raznih soglasij je bilo dokaj dolg proces. Po zbranih soglasjih smo začeli z izdelavo načrta in kar je bilo najvažnejše — z zbiranjem potrebnih finančnih sredstev. Nalogo smo vključili v srednjeročni program 1981 do 1985, s tem da do konca leta 1980 pripravimo vse potrebno za začetek dela na postojanki.

V letu 1979 in do konca 1980 smo zbrali vsa potrebna soglasja, izdelani so bili načrti in opravljene vse priprave.

Kupili smo cisterno za vodo, izdelali in prenesli ter postavili gradbeno barako, nabavili električni agregat na tekoča goriva, potrebna orodja in ostale pripomočke, izdelali okna za vso postojanko, nabavili pa je bil tudi gradbeni les za ostrašenje in deske za zaščito postojanke. Na postojanki se gradbena dela niso izvajala, razen izkopa in betoniranja ležišča za vodno cisterno. Sočasno je bil izvršen prenos gradbenega materiala (cement, gramoz) za gradbeno barako. Za vsa ta dela smo v teh dveh letih dobili iz sredstev zbranih po družbenem dogovoru 430.000 dinarjev in vložili lastnih 300.000 dinarjev. V ilustracijo naj navedem, da stane kubični meter gramoz s klasičnim prenosom — konjem kar 25.000 dinarjev.

Po vseh teh pripravah in težavah smo bili v letu 1981 pripravljeni za izvajanje del na postojanki. S pridikom bo pridobljeno približno 40 sedetev, 20 ležišč in bolj sodobna kuhinja ter sanitarije.

Takoj, ko je bilo možno, smo pričeli s prvo fazo del, to je z izkopom, oziroma pripravo zemljišča za adaptacijo del postojanke. Tako je bilo to delo s prostovoljnimi delom kmalu opravljeno. Ker smo gramoz in cement že imeli na gradbišču, smo pričeli z betoniranjem temeljev in osnovne plošče. Dela so intenzivno potekala, tako je bilo do prve polovice meseca julija že opravljeno vse za zidavo objekta.

Nato je delo za nekaj časa zastalo, ker na Stolu nismo imeli gradbenega materiala, to je opeke, apna in cementa.

POHOD NA TROMEJO 13. SEPTEMBRA

V nedeljo, 13. septembra, bo drugi turistično-planinski pohod na Tromejo. Obiskovalci Tromeje na Peči bodo krenili iz treh smeri: v Ratečah izpred gostišča Suro, v Bele peči v Italiji in iz Sela pri Podklostru v Avstriji. Pohod pripravila skupni odbor, v katerem sodelujejo turistična društva iz Trbiža, Podklostra, Kranjske gore in Rateč.

V Ratečah bodo morali izletniki, ki bodo na ta dan obiskali Tromejo, pokazati veljavni potni list ali maloobsejno propustnico, potem pa bodo krenili med 7. in 8. uro v skupinah, ki jih bodo vodili izkušeni planinci proti Peči. Promet na cesti bo ta dan zaprt.

Med 10. in 12. uro bo kulturni program, ki ga bodo izvajali orkestri, pevski zbori in folklorne skupine iz vseh treh dolin — Zbiljske, Kanalske in Gornjesavske.

Vsi izletniki se bodo lahko na Tromeji neovirano gibalni na celotnem prireditvenem prostoru, ki bo segal v vse tri države.

Za prekrbo bodo spet poskrbeli vsaki s svojimi značilnimi jedmi organizatorji iz vseh treh držav. Pri vseh stojnicah bodo sprejemali valute vseh treh držav. Cene hrane in pižaje bodo enotne na vseh treh straneh meje.

V vselem razloženju, ko se bodo sklepala nova poznanstva in prijateljstva ter potrdila že lani ali prej sklenjena, bo popoldne igralo več orkestrrov in tako kakor lani tudi letos najbrž ne bo motilo, da bo ples kar na travi.

Ker je že lani obisk organizatorje presenetil, saj se je srečanja udeležilo skoraj 4000 ljudi, so se letos pripravili tako, da bodo lahko postregli najmanj pet tisoč obiskovalcem.

Če bo 13. septembra slabo vreme, bo srečanje prihodnje nedeljo, 20. septembra.

Udeleženci pohoda, ki bodo šli na Tromejo iz Rateč, lahko koristijo med Jesenicami in Ratečami redne avtobusne zveze, razen tega pa bodo izpred železniške postaje na Jesenicah odpeljali izredni avtobusi.

Pohod na Tromejo, ki ima poseben poudarek na srečanju obmejnega prebivalstva, je svojevrsna manifestacija prijateljstva in izraz dobre volje obmejnih ljudi, ki s tem dovolj jasno dokazujejo, da žele živeti v miru in sožitju, poleg tega pa je to lepo doživetje v nekaženi naravi. Kako prijetno je bilo lani na Tromeji, so najbolje izrazili tisti številni obiskovalci, ki so že takrat sprasovali, ali bo prihodnje leto pohod ponovljen.

In kakor vidimo — BO.

France Zvan

VELIKA MEDNARODNA ZMAGA INTIHARJA

Mladi leški padalci so se vrnili z neuradnega evropskega prvenstva v Gradcu na smejanih obrazih. Na mednarodnem tekmovanju, ki ga v Avstriji prireja vsako drugo leto, v času med dvema svetovnim prvenstvom, je padalec Dušan Intihar zmagal v disciplini skokov na cilj z višine 1000 m. To je eden od redkih velikih uspehov jugoslovanskega padalstva. Tudi kot ekipa so bili Leščani odlični in so zasedli sedmo mesto med 30 ekipami, ki so šle po štiri tekmovalce.

V disciplini skokov na cilj je tekmoval 101 tekmovalcev iz 12 tekmovalskih in trinaštrih držav Evrope, Azije in Afrike. Manjkali sta samo dve velesili v padalstvu Sovjetske zveze in ZDA, s tem pa bi bilo tekmovanje lahko še neuradno svetovno prvenstvo.

Leška ekipa je nastopala kot klubska ekipa, kar reprezentance Letalske zveze Jugoslavije ni mogla poslati zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, zato je vse stroške nosil ALC. Ekipo so sestavljali: Dušan Intihar (23 let), Iztok Jug (19), Benjamin Šmid (20), Roman Božič (19) in Bogdan Jug (17), ki je tekmoval v internacionalni ekipi. Leška ekipa je bila tudi daleč najmlajša ekipa med vsemi. Tuje ekipe niti posameznikov niso imele tako mladih, kot je bilo poprečje Leščanov. Zato so vzbudili že po prvih serijah skokov izredno zanimanje vseh udeležencev.

Intihar je svojo zmago prigaral v težki borbi z najboljšim zahodnoevropskim tekmovalcem Siegfriedom Albrechtom, ki je že več let v vrhu evropskega padalstva. Po osmih skokih sta imela enak rezultat z osmimi centimetri. Intihar je imel pet čistih ničel, Albrecht pa štiri. Za končnega zmagovalca sta se morala oba pomeriti še v devetem skoku. Prvi je doskočil nemški tekmovalci in zgrešil cilj za en centimeter. Intihar je drsel proti ciljni točki lepo in mirno in padel v ničlo, žal pa je elektronska naprava zatajila in rezultata Intiharju niso priznali. Nemec se je že veselil. Intihar je namreč moral še enkrat skozi zrak in izvesti še deseti skok. Le malo kdo si je upal verjeti, da bo Intihar zadržal mirne živce ob takem psihičnem naporu.

V zadnjem skoku tekmovanja je bilo vse na nogah v pričakovanju, kaj je mladi neizkušeni Jugoslovčan sposoben narediti. V veselje množice in predvsem Leščanov je zadel ničlo in postal zmagovalec neuradnega evropskega prvenstva. Bila je to postena in velika zmaga.

Zmagoslavje leških mladincev je bilo še toliko večje, ker so tudi ostali skakalci odlično. Benjamin Šmid se je uvrstil na sedmo mesto, Iztok Jug na 28., njegov mlajši brat Bogdan na 51. in Roman Božič na 68. mesto. Če ne bi bil Božič nekoliko nepreviden v tretjem skoku, ko je imel dotik z zadnjim nogo prej kot s sprednjo, s katero je padel ob ničlo, bi se tudi ekipa uvrstila še višje in morda osvojila celo ekipno bronasto medaljo. Odlično pa je

tudi sedmo mesto med tridesetimi ekipami. V disciplini figurativnih skokov pa Leščani niso bili tako dobri kot pri skokih na cilj, ker je to precej težja disciplina in je za vidnejši rezultat potrebno večletno načrtno delo. Kljub temu so doseženi časi dobri in celo boljši, kot so jih dosegli na državnem prvenstvu. Razveseljivo je, da iz tekme v tekmo čedalje boljše in da lahko tudi v tej disciplini pričakujemo boljše rezultate že v prihodnjem letu.

Zanimivost tekmovanja so bili tudi tekmovalci Kitajske in Arabskih emiratov, ki so se uvrstili med najboljše. Predvsem Kitajci obetajo, da se bodo na svetovnem prvenstvu prihodnje leto resno enakovredno borili s padalskimi velesilami.

REZULTATI:
Skoki na cilj s 1000 m (101): 1. Dušan Intihar (Jugosl.) 0,08 m (4 cm, 0, 0, 0, 1, 0, 3, 0), 2. Siegfried Albrecht (ZRN) 0,08 m (3, 0, 0, 0, 2, 1, 0, 2), 3. Issa Mohammed (Arabija) 0,11, 4. Sun Huiyong (Kitajska) 0,12, 7. Benjamin Šmid 0,15, 28. Iztok Jug 0,27, 51. Bogdan Jug 0,70 (5, 1, 0, 0, 1, 4, 5, 7, 2), 68. Roman Božič 1,46 (vsi Jugoslavija).

Zenske: 1. Zdena Studena (CSSR) 0,15, 2. Jackie Smith (Vel. Brit.) 0,18, 3. Marjolaine de Pury (Francija) 0,20 ...
Figurativni skoki (4 skoki): 1. Christian Lubbe (Francija) 25,57 sec., 2. Jianzhong Zhang 27,24, 3. Shensheng Ling 27,42 (oba Kitajska), 35. — 36. Roman Božič in Iztok Jug 38,37, 39. Benjamin Šmid 39,07, 46. Dušan Intihar 60,77, 58. Bogdan Jug 42,71 (vsi Jugoslavija) ...

Skupna razvrstitev: 1. Siegfried Albrecht (ZRN), 2. Bartolomej Spisak (CSSR), 3. Gerard Graugeon (Franc.), 24. Benjamin Šmid, 31. Iztok Jug, 33. Dušan Intihar, 50. Roman Božič, 54. Bogdan Jug (vsi Jugoslavija).

ML

PRIČETEK REDNE VADBE V TVD PARTIZAN JAVORNIK — KOROŠKA BELA

Upravni odbor TVD Partizan Javornik-Koroška Bela obvešča člane in ljubitelje rekreacije, da se bo 10. septembra začela redna vadba in športna rekreacija. Delovne in druge organizacije, ki želijo tudi v novi sezoni koristiti prostore TVD Partizana za rekreacijo, naj svoje želje sporočijo do 11. septembra na naslov: TVD Partizan Javornik-Koroška Bela, Cesta talcev 8.

Upravni odbor

PROGRAM PRIREDITEV V ŠPORTNEM PARKU V PODMEŽAKLI DO 13. SEPTEMBRA

REKREACIJSKO DRSANJE:

- sobota, 5. septembra, od 14. do 16. ure;
- nedelja, 6. septembra, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure;
- petek, 11. septembra, od 20. do 22. ure za ZJ Jesenice;
- sobota, 12. septembra, od 14. do 16. ure;
- nedelja, 13. septembra, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure.

HOKEJSKE PRIREDITVE:

- petek, 4. septembra, ob 18.30 za pokal Karavank: HK Jesenice : EC MEMPHIS Kapfenberg, Avstrija
- Vstopnina: odrasli 70,00 din, ostali in upokojenci 20,00 din.
- sobota, 5. septembra, ob 18.30 za pokal Karavank: HDK Celje : HK Jesenice
- sredo, 9. septembra, ob 18.30 za pokal Karavank: HK Jesenice : HK Olimpija Ljubljana
- Vstopnina: odrasli 70,00 din, ostali in upokojenci 20,00 din.

NOGOMET:

- nedelja, 13. septembra, ob 14. uri mladinci: NK Jesenice : NK Hranstnik
- vstopnina ni.
- ob 16. uri člani: NK Jesenice : NK Tabor Jadran
- Vstopnina: odrasli 20,00 din, ostali in upokojenci PROSTO.

KOŠARKA:

- nedelja, 6. septembra, ob 9. uri pionirji — gor. prvenstvo, ob 10.30 kadetinj — gor. prvenstvo
- nedelja, 13. septembra, ob 9. uri kadetinj — gor. prvenstvo

KEGLJIŠČE:

- 5. in 6. septembra ob 9. uri gorenjsko prvenstvo, člani in članice, vstopnina ni.

OBVESTILO

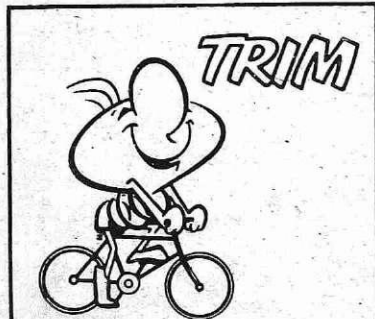
1. LETNO KOPALIŠČE UKOVA:

Od 1. septembra je zaprto letno kopališče Ukova. Vsem obiskovalcem v dokaj deževni in hladni kopalni sezoni 1981 najlepša hvala in če ni bilo kaj v redu — brez zamere.

2. AVTOMATSKO KEGLJIŠČE:

Od ponedeljka, 14. septembra, bo ponovno odprto štiristopenjsko avtomatsko kegljišče.

VABLJENI!

ŠTART S PORAZOM

KAPFENBERG - JESENICE 12:3
(4:0, 5:2, 3:1)

Po desetih dneh vadbe na ledeni plošvi na drsališču v Podmetakli so Jeseničani v prvem nastopu v letošnji sezoni, ki je veljal za točke pokala Karavank, doživeli v Kapfenbergu visok poraz.

Tega so sicer pričakovali, ker so se Avstrijci precej več pripravljali na ledu kot Jeseničani. V svojih vrstah imajo dolgoletnega svetovnega reprezentanta Jakubca in kanadskega profesionalca Hoblina. Če upoštevamo še, da so naši presedeli na kazenski klopi 34 minut, domačini pa polovico manj - 17, so tudi to jasni razlogi za slab štart Jeseničanov, ki so na prvi letošnji tekmi nastopili tudi brez nekaterih igralcev. Gostovanje v Kapfenbergu je bilo za naše skoraj vedno neuspešno, saj so Jeseničani izgubili leta 1979 na tamkajšnjem ledu z rezultatom 1:12, lani pa 2:8.

Domačini so se tokrat odlikovali predvsem v precej boljši uigranosti kot nati, kar je tudi botrovalo njihovi visoki zmagi. Strelci za naše so bili: Šuvak, D. Horvat in Bešič.

Da je Kapfenberg resnično dobra ekipa, se bodo ljubitelji hokeya na Jesenicah lahko prepričali že jutri, v petek, 4. septembra, ko bo ob 18.30 v dvorani v Podmetakli povratno srečanje med Jesenicami in Kapfenbergom.

V soboto, 5. septembra, pa bo v Podme-

žakli še eno srečanje v okviru pokala Karavank, med Jesenicami in Celjem.

Ko smo že pri pokalu Karavank, naj povemo, da bo prihodnji teden 9. septembra na Jesenicah še srečanje med Jesenicami in Olimpijo.

Hokeyjska kluba Jesenice in Kranjska gora obveščata ljubitelje hokeya o cenah vstopnic v letošnji sezoni.

Za mednarodne tekme in tekme, v katerih se bo moštvo Jesenic pomerilo z Olimpijo, bo treba odšteti 70 dinarjev, za vse ostale tekme pa 50 dinarjev. Cena vstopnic za otroke in študente je 20 dinarjev.

Vstopnica za tekme HK Kranjska gora bo veljala 30 dinarjev, otroci in študentje pa bodo imeli za nastope članskega moštva Kranjska gora vstop prost. Vstop bo prost za vse obiskovalce za nastope mladinskih in pionirskih moštev Jesenic in Kranjske gore.

Celoletne vstopnice za letošnjo sezono veljajo 700 dinarjev. Osnovnim organizacijam sindikata bodo prodajali te vstopnice po znižani ceni 600 dinarjev, upokojenecem pa po 500 dinarjev.

STALNA TELESNA VADBA POMENI ZDRAVJE IN VITALNOST

7. ODKRIVANJE FIZIČNIH SPOSOBNOSTI IN KATEGORIJE

Doslej smo govorili o splošnih dejstvih, ki naj bi jih poznali in upoštevali vsi, ki se že ukvarjajo s telesno vadbo načrtno, ali pa so na poti, da se priključijo milijonom, ki na ta način skrbijo za svoje zdravje.

Prav gotovo vsakega, ki vadi po nekem programu, zanima, kako napreduje, morda se želi primerjati s prijateljem, skratka rad bi vedel učinek svoje vadbe na formo.

Da bi to izvedeli na najbolj enostaven način, je dr. Cooper izdelal sistem testiranj

po iskustvenih tabelah. Seveda je bila osnova postavljena v vadbemem kabinetu. Na gibljivem tepihu so opravili testiranje, pri katerem je testiranec spreminjal tempo od počasne hoje do šprinta, pri tem pa je dihal v ventil, s katerim so zbrali ves izdihani zrak in tako dobili količino porabljenega kisika.

Na osnovi teh meritev so potem dobili naslednjih pet kategorij fizičnih sposobnosti. Tabela velja za moške. Poraba kisika v ml/kg/min:

kategorija fizičnih sposobnosti	starostne skupine			
	do 30	30-39	40-49	nad 50
I. zelo slaba	do 25,0	do 25,0	do 25,0	—
II. slaba	25,0-33,7	25,0-30,1	25,0-28,4	do 25,0
III. srednja	33,8-42,5	30,2-39,1	28,5-35,4	25,0-33,7
IV. dobra	42,6-51,5	39,2-48,0	35,5-45,0	33,8-43,0
V. odlična	51,6 naprej	48,1 naprej	45,1 naprej	43,1 naprej

(tabela 1: v kolonah izražena poraba kisika v ml/kg/min)

Za ta Cooperjev test, ki traja 12 minut, se je odločila tudi komisija za množično rekreacijo pri ZTKO Jesenice. V petek, 18. septembra, od 16. pa do 18.30 bo lahko vsak občan ne glede na starost in spol opravil test, ki je sili enostaven.

Testiranci bodo tekli, oziroma hodili 12 minut in v tem času poskušali napraviti čim daljšo pot. Pri tem pa bodo lahko tempo popolnoma prilagodili svojim sposobnostim. Dr. Cooper je ugotovil, da se z dolžino opravljene poti in količino porabljenega

opravljena pot v m	poraba kisika ml/kg/min
I. do 1600	do 25,0
II. 1600 do 1999	25,0-33,7
III. 2000 do 2399	33,8-42,5
IV. 2400 do 2799	42,6-51,5
V. 2800 ali več	51,6 ali več

(tabela 2: velja za starost od 17 do 52 let)

kategorija fizičnih sposobnosti	starostne skupine			
	do 30	30-39	40-49	od 50 naprej
I. zelo slaba	do 1600	do 1520	do 1360	do 1280
II. slaba	1600-2000	1520-1840	1360-1680	1280-1600
III. srednja	2000-2400	1840-2240	1680-2080	1600-2000
IV. dobra	2400-2800	2240-2640	2080-2480	2000-2400
V. odlična	2800 in več	2640 in več	2480 in več	2400 in več

Tabela za ženske - dolžina poti v metrih, doseženih v 12 minutah:

kategorija fizičnih sposobnosti	starostne skupine			
	do 30	30-39	40-49	50 in več
I. zelo slaba	do 1520	1360	1200	1040
II. slaba	1520-1840	1360-1680	1200-1520	1040-1360
III. srednja	1840-2160	1680-2000	1520-1840	1360-1680
IV. dobra	2160-2480	2000-2480	1840-2320	1680-2160
V. odlična	2480 in več	2480 in več	2320 in več	2160 in več

Podoben test lahko izvedete tudi na drugačen način. Določite 2400 m dolgo progo in z merjenjem časa dobite ustrezne rezultate.

(2400 m v minutah)

kategorija fizičnih sposobnosti	starostne skupine			
	do 30	30-39	39-49	50 in več
I. zelo slaba	16:30 in več	17:30 in več	18:30 in več	19:00 in več
II. slaba	16:30-14:30	17:30-15:30	18:30-16:30	19:00-17:00
III. srednja	14:30-12:00	15:30-13:00	16:30-14:30	17:00-14:30
IV. dobra	12:00-10:15	13:00-11:00	14:00-11:30	14:30-12:00
V. odlična	10:15 in manj	11:00 in manj	11:30 in manj	12:00 in manj

V prihodnjem nadaljevanju si bomo ogledali nekatere programe za redno vadbo. Ker je celotno gradivo preobsežno, se bomo dotaknili le hoje in teka in za primerjavo morda še table za kolesarjenje.

Da bo naša vadba resnično dosegla namen - to je OHRANITI ZDRAVJE IN VITALNOST, bi rad opozoril na stvari, na katere največkrat pozabljamo. Zato bom današnji sestavek zaključil s petimi zapovedmi, katerih naj bi se vsi držali:

1. **NAPREDUJMO POČASI!**
Čeprav smo navajeni, da povsod hitimo, se pri vadbi te navade nikar ne držimo. Če dosejemo redno vadilo, potem bomo začeli najprej s hojo, nato pa s tekmovitostjo vadbe postopoma povečevali. Tabela, oziroma Cooperjev test, nam bo resnično služil le za orientacijo, ne pa za tekmovanje s samim seboj.

2. **PRAVILNO GREVANJE!**
Pred vsakim treningom oziroma vadbem programom se moramo ogreti. Tako se bomo izognili nepotrebnim poškodbam in bolečinam. Dr. Cooper predlaga naslednji način ogrevanja: čas trajanja pet minut, in sicer eno minuto delamo vaje za razgibanje rok, nog in hrbta, dve minuti se dviguje iz ležečega v sedeči položaj (kolena imamo skršena), sledi minuta hoje v krogu z zelo hitrim tempom, zadnjo minuto pa izkoristimo za izmenično 15 sekund hoje - 15 sekund hitrega teka. Po tem priremo s

tekmo (oziroma načinom vadbe) in nato stopnjujemo tempo do stopnje, ki je običajna, oziroma jo znamo.

3. **VADBA V OKVIRU SVOJIH SPOSOBNOSTI!**
Nikoli se ne smemo prisiliti, da vadimo tako intenzivno, da bi bili na koncu popolnoma izčrpani. Tako ne bomo dosegli svojega cilja, nasprotno, po vadbi bomo nepotrežno utrujeni!

4. **POSTOPNO UMIRJANJE!**
Tako kot na začetku potrebujemo čas, da se ogrejemo, moramo na koncu pustiti našemu organizmu, da se počasi in postopno umiri. Najenostavnejši način za to je, da na koncu nekaj minut še zelo počasi tečemo in hodimo.

5. **REDNA VADBA!**
Če hočemo doseči svoj cilj, potem moramo svoje telo redno trenirati. Če tega ne bomo delali redno, potem je bolje, da sploh ne poizkusimo. Zato si določimo dneve v tednu, v katerih bomo žrtvovali urico časa za vadbo in se jih potem poskušamo stalno držati!

Seveda bo prišlo do prekinitev (slabo počutje, službene potovanja in podobno). Vendar po bomo potem začeli s stopnjo intenzivnosti, ki je nekoliko manjša od običajne (krajša prekinitev). V primeru daljše prekinitev pa bomo začeli znova!

(se nadaljuje)
B. Jeršin

JESENICE: TRIGLAV (mladinci)
(0:1) 0:4

V prvem prvenstvenem srečanju mladinskih ekip so mladi jeseniški nogometaši zasluženo izgubili s sovratniki iz Kranja. Jeseničani so srečanje začeli zelo dobro in so goste v prvem delu igre nadigrali, vendar je domači branilec sam premagal domačega vratarja. V nadaljevanju so domači zaigrali slabše in gostje so zasluženo visoko zmagali.

Nastopili so: Spahić, Šabanović, Trkulja, Omanović, Okršlar, Balić, Alagić, Ive-
lja, M. Bešič, Hadžilulemanović, F. Bešič.

JESENICE: ILIRIJA (člani) 1:1

V četrtek, 27. avgusta, so jeseniški nogometaši gostili ekipo Ilirije iz Ljubljane, člana SNL. V prijateljskem srečanju sta se moštvi razšli neodločeno. V enakovredni igri sta ekipi prikazali poprečen nogomet. Domači so si sicer ustvarili več priložnosti za zadetek, vendar so izkoristili le eno. Zadetek je dosegel Pihler.

JESENICE: VOZILA (člani) (0:0) 1:0

V nedeljo, 30. avgusta, se je začelo tekmovalje v območni nogometni ligi zahod. Jeseničani so v prvem kolu gostili bivšega člana SNL ekipo Vozil iz Nove Gorice, ki je eden od najrenejših kandidatov za osvojitve prvega mesta.

V prvem polčasu je bila igra enakovredna, vendar so domačini zamudili tri lepe priložnosti. V drugem delu so domačini zaigrali bolj napadalno, vendar nikakor niso uspeli doseči zadetka. To, kar ni uspelo domačinom, je napravil obrambni igralec gostov, ki je premagal svojega vratarja. Gostje so v zadnjih minutah nekajkrat nevarno ogrozili domačega vratarja, ki je v teh trenutkih zelo dobro posredoval.

Nastopili so: Vukalić, Bakonić, Bergant, Osmičević, Ignjatović, Troha, Pihler, (Čatak), Krivić, (Sulejmanović), Kramar, Kovac, Panić.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V BALINANJU

Komisija za športno rekreacijo v izvedbi balinarskega kluba Jesenice razpisuje tekmovalje v balinanju za prvenstvo Železarne, ki bo od 7. septembra dalje na balnišču v bazi - vsak dan s priletnostjo ob 15.30. Tekmovalje je ekipno. Ekipa šteje štiri člane in rezervnega igralca. Rezervnega igralca lahko menja tudi med igro. Ekipa igrajo do deset osvojenih točk. Igra se po enokrogelnem liga sistemu.

Prijave pošljite na sindikat Železarne do 4. septembra do 13. ure.

DRSANJE

Obveščamo člane kolektiva, da se 11. septembra prične REKREACIJSKO DRSANJE v športno kulturni dvorani v Podmetakli, in sicer vsak petek od 20. do 22. ure. Vstop je možen samo z izkaznico za vstop v Železarno. Svoji, starejši od 18 let, ki niso zaposleni v Železarni (mož, žena), lahko koristijo drsališče le v spremstvu imetnika izkaznice.

Odbojka

IZ ODOBJKARSKEGA KLUBA BLED

IGRALKA OK BLED V DRŽAVNI MLADINSKI REPREZENTANCI

Ksenija Beravs, igralca OK Bled, je na pripravah mladinske državne reprezentance v Vukovaru, kjer se s dvanajstimi dekletki pripravlja za nastop na mladinskem balkanskem prvenstvu v odbojki, ki bo od 9. do 13. septembra v Atenah oz. Korintu v Grčiji. Nedvomno je za blejske odbojkarje to veliko priznanje in spodbuda za nadaljnje delo. Verjetno je Ksenija prva odbojkarica z Gorenjske, ki bo nastopila v reprezentanci Jugoslavije. Želimo ji, da bi čim boljše zastopala ta del naše domovine skupno z ostalimi igralkami na balkanskem prvenstvu.

GOSTOVANJE MOŠKE EKIPE NA DUNAJU

Od 11. do 13. septembra bo moška ekipa blejskih odbojkarjev gostovala na Dunaju. Fantje bodo nastopili na mednarodnem odbojkarškem turnirju, kjer bodo poleg ekip Bleda nastopile še ekipe: Reflex Marko iz Nizozemske, Volan iz Madžarske, Ruženjereg iz CSSR in Sokol V. Sokol X, Tyröla in DTJ iz Dunaja. Turnir bo v predtekmovalni potekal v dveh skupinah, nakar bo finalni del. Ekipa Bleda je v skupini z Ruženjeregom, Sokolom V in Sokolom X. Odbojkarški klub Bled organizira gostovanje na Dunaju v sodelovanju s tovarno športnega orodja Elan iz Begunj.

S. Strajnar

»NA TEKU SE DOBIMO«

Obveščamo vse ljubitelje teka v naravi, da komisija za množičnost in rekreacijo pri Zvezi telesnokulturnih organizacij Jesenice pričenja z redno vadbo trimske akcije »NA TEKU SE DOBIMO«.

Zbirališče za vse občane je VSAK TOREK IN ČETRTEK OB 17. URI v športnem parku v Podmetakli. Vadba bo potekala v skupinah, ki jih bodo vodili tekaški voditelji. Prvi vadeni dan je v TOREK, 8. septembra.

SPOMINSKI POHOD JANEZA JENKA PO KARAVANKAH '81

Komisija za športno rekreacijo pri IO sindikata Železarne in svet za športno rekreacijo in izrabo prostega časa pri OS ZSS Jesenice organizirata v SOBOTO, 12. SEPTEMBRA, spominski pohod po Karavankah.

Prva skupina bo hodila po trasi: Planina pod Golico - Golica - Pristava, druga pa: Planina pod Golico, Španov vrh - Pristava (kondicijsko manj pripravljeni pohodniki).

Vsi pohodniki Jesenic in SOZD SZ se zberejo ob 7. uri na parkirnem prostoru pred Železarno in pred Zdravstvenim domom Jesenice, od koder bodo avtobusi odpravili v Planino pod Golico, kjer jih bodo čakali vodici.

Udeleženci naj bodo opremljeni s primerno uhojenimi čevlji s profilirano gumo, gorako obleko, vetrovko in pokrivalom.

Vse udeležence pohoda prosimo, da se STROGO držijo navodil članov GRS. ČUVAJTE NARAVO.

UDELEŽENCI POHODA GREDO NA LASTNO ODGOVORNOST.

Število pohodnikov je neomejeno. Prijavite se na občinski svet Zveze sindikatov Slovenije - Jesenice, Cesta maršala Tita 86 (telefon št. 81886) do 8. septembra z navedbo smeri pohoda. Prijavnina je 50 din.

V Javorniškem rovtu pri domu na Pristavi bo za vse udeležence organiziran piknik.

POHOD BO OB VSAKEM VREMENU!

Pohodniki, ki imajo izkaznice za pohod po Karavankah, naj jih vzamejo s seboj. Pečat pohoda bo na Pristavi. Pohodniki, ki so prvič na pohodu, bodo dobili izkaznice na Pristavi.

Izvajalec pohoda je PD Javornik-Koroška Bela, vodja pa Pavle Dimitrov.

Gradbišče pod Triglavom (Foto F. Sluga)

PRIČELE SO GORENJSKE LIGE

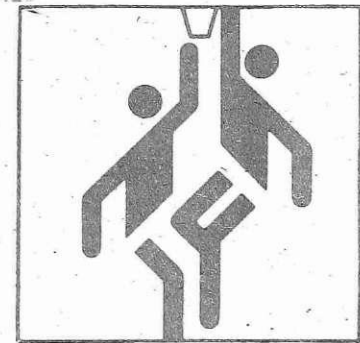
PIONIRJI - KK JESENICE: KK GORENJA VAS 20:0 bb

Ker košarkarjeve Gorenje vasi na tekmo ni bilo, sta sodnika Šilar in Samardžija po petnajstih minutah čakanja srečanje zaključila z 20:0 bb za domače.

KADETI - KK JESENICE: KK ŠENČUR 48:74 (19:41)

Kadetom je visok poraz proti kranjski selekciji, ki trenutno vodi v gorenjskem prvenstvu (lanskoletni prvak), nov dokaz, da brez rednih treningov se tako visoki in nadarjeni košarkarji ne bodo mogli napredovati in da bodo razlike v kakovosti med njimi in njihovimi vrstniki iz dneva v dan večje. Ta tekma naj jim bo najresnejši opomin, saj se bodo sicer v klubu prisiljeni nekaterim izmed njih odpovedati. Zamisljajo naj si tudi nad dejstvom, da so tisti, ki so na treningih med najbolj rednimi, najbolj pridni tudi v šoli.

Igrali so: Brgant 12, Železnik 2, Zimic 7, Stanojević 6, Tusek 5, Lunder 6, Dušanec 8. Sodila sta Šilar z Dovjega in Omerza iz Kranja.

KADETINJE - KK JESENICE B: KLADIVAR (ŽIRI) 33:71 (13:40)

Jeseničanke, sicer selekcija OS Prežih Voranc, proti slovenskim prvakinjam niso mogle doseči boljšega rezultata. Gostje, z državno reprezentantko Poljanskovo na čelu, so dobro igrali predvsem v prvem polčasu, ko so Jeseničanke dosegle samo trinajst točk. V drugem polčasu so se domače otresle začetne trene in se z nasprotnicami precej uspešneje kosale.

Igrale so: Bartelj 8, Čatak 3, Hadžisulejmanović 9, Kelih 5, Subotić, Ključević 6, Huzeirović in Ališić 2.

Sodila sta Šilar z Dovjega in Samardžija z Jesenic.

PORAZ ČLANOV S STUDENTOM IZ ZAGREBA 70:72 (38:35)

V okviru priprav na slovensko ligo, ki se bo pričela 7. novembra, so Jeseničani odigrali prvo prijateljsko srečanje po treh tednih priprav proti Studentu iz Zagreba. To moštvo je član prve hrvaške lige, tekma pa jim je pomenila zaključek petnajstidnevni priprav v Kranjski gori.

Srečanje ni bilo na visoki kakovostni ravni, bilo pa je borbeno, kar velja predvsem za domače moštvo, ki je vso tekmo igralo napadalno posamično obrambo, v napadu pa s hitrimi nasprotnimi napadi,

kar je pogojevalo precej napak, predvsem pri podajah.

Jeseničani so skozi vse srečanje vodili, največ z enajstimi točkami prednosti (55:44), na koncu pa so zaigrali z mladinci, ki pa so visoko prednost zaradi neizkušene hitro zapravili. V devetnajsti minuti je bil rezultat izenačen, gostje pa so po napaki domačega igralca povedli z dvema točkama prednosti. V zadnjih sekundah so Jeseničani imeli priložnost izenačiti, vendar so bili premalo zbrani.

Z igro v prvi tekmi Jeseničani ne morejo biti zadovoljni, saj so še neigrani, grešijo pri vodenju, podajah, spodbudna pa je borbenost in želja, ki sta pogoj za še večji napredek.

Igrali so: Rizvanović 10, Jelovčan 5, Subotić, Berginc 8, Smolec 16, Božić 13, Brgant, Matučec 10, Domevšek, Novak 8, Vezovci.

Sodila sta Šilar z Dovjega in Samardžija z Jesenic.

PRVOLIGAŠA ISKRA OLIMPIJA IN SLOVAN IZ LJUBLJANE NA BUNDERLOVEM MEMORIALU

Jeseniški košarkarski delavci so si za letošnji Bunderlov memorial zagotovili izredno kakovostno udeležbo. Nastopila bosta namreč edina slovenska prvoligaša Iskra Olimpija, član 1. A lige in Slovan, član 1. B jugoslovanske lige, oba iz Ljubljane. Poleg teh dveh moštev bodo igrali še člani KK Jesenic. Tako bodo nastopila vsa tri moštva, za katera je igral visoki Ludvik Bunderla, ki je tragično preminil le nekaj metrov pod vrhom Triglava.

Turnir bo v torek, 15. septembra. Spored: ob 16. uri KK Jesenice: KK Slovan, 17:30 KK Slovan: KK Iskra Olimpija, 19. uri KK Jesenice: KK Iskra Olimpija.

JESENICE A: SAVA 53:66 (26:30)

V nedeljo, 30. avgusta, se je pričel jeseniški del gorenjske košarkarske lige za kadetince. A ekipa je igrala doma s Savo iz Kranja, ki je bila lani drugouvrščena ekipa v Sloveniji, Olga Baligač, igralca kadetske ekipe Save, pa igra tudi za reprezentanco.

Glede na to, da večina igralcev kadetske ekipe, ki so igrali v spomladanskem delu, ni trenirala zaradi poletnih, so ekipo okrepile igralke mladinskega moštva, ki po starosti še sodijo v to kategorijo.

V prvem polčasu so domače igralke skušale s consko obrambo ustavljati napade Save, kar pa jim ni uspelo, saj so gostje vodile v sedmi minuti s 13:4. V 15. minuti pa 25:15. Zadnjih pet minut so Jeseničanke zaigrale v obrambi agresivno osebno obrambo in s takšno igro so uspeli zmanjšati razliko.

V drugem polčasu sta si bili ekipi od 15. minute enakovredni. Domače igralke so nekajkrat tudi vodile. Žal pa se z agresivno igro izkušene igralke dobile veliko osebnih napak. Isti problem je pestil tudi ekipi Save tako, da sta ekipi zadnjih pet minut igrali 4:3 s tem, da je bila številčna premoč na strani Jesenic. Vendar pa je bila ta premoč le navidezna, saj so na igrišču ostale neizkušene igralke, ki niso znale izkoristiti številčne premoči, kar so izkušene Kranjčanke izkoristile in si v teh minutah zagotovile zmago.

Za Jesenice so igral: Lah 16, Slamnik 13, Kilar, Berus 9, Deretić 5, Katnik 6, Kučina 4, Krznarić.

PRIČETEK REDNE VADBE V TVD PARTIZAN JESENICE

TVD Partizan Jesenice, društvo za telesno vzgojo in športno rekreacijo, obvešča vse svoje člane, da pričenja v ponedeljek, 7. septembra, z redno vadbo v domu Staneta Bokala po naslednjem urniku:

- PONEDELJEK: od 20 do 22. ure rekreacija za člane,
- TOREK IN ČETRTEK: od 17. do 18. ure mlajše pionirke (predšolske); od 18. do 19. ure pionirke (7 do 13 let); od 19. do 20. ure mladinke (od 13 do 18 let),
- SREDA IN PETEK: od 17. do 18. ure mlajši pionirji (predšolski); od 18. do 19. ure pionirji (7 do 13 let); od 19. do 20. ure mladinci (13 do 18 let).